

ZWIĄZEK MIĘDZYGMINNY „KONIŃSKI REGION KOMUNALNY”

**PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA ZWIĄZKU MIĘDZYGMINNEGO
„KONIŃSKI REGION KOMUNALNY”
NA LATA 2008-2011 Z PERSPEKTYWĄ
NA LATA 2012-2015.**

GMINA GRODZIEC

GMINA GOLINA

**GMINA KAZIMIERZ
BISKUPI**

GMINA KRAMSK

GMINA RYCHWAŁ

GMINA RZGÓW

**GMINA STARE
MIASTO**

GMINA WŁADYSŁAWÓW

GMINA TUREK

GMINA KRZYMÓW

Lipiec 2008

ABRYŚ
Spółka z o.o.

ul. Daleka 33, 60-124 Poznań

tel. (+48 61) 65 58 100

fax: (+48 61)65 58 101

www.abrys.pl

e – mail: projekty@abrys.pl

**PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
DLA ZWIĄZKU MIĘDZYGMINNEGO
„KONIŃSKI REGION KOMUNALNY”
NA LATA 2008-2011 Z PERSPEKTYWĄ
NA LATA 2012-2015.**

Zespół autorski

w składzie:

mgr Igor Szymkowiak

mgr inż. Magdalena Przybyła

mgr Joanna Witkowska

Ewelina Sergiel

Spis treści

Wstęp.....	6
1. Ogólna charakterystyka Powiatu Konińskiego i Tureckiego, ze szczególnym uwzględnieniem gmin wchodzących w skład związku.....	9
2. Aspekty prawne wpływające na Plan Gospodarki Odpadami dla Związku Międzygminnego „Koniński Region Komunalny”.....	15
Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014.	15
Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010	17
Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 - 2019.....	18
3. Aktualny stan gospodarki odpadami komunalnymi na terenie powiatu konińskiego i tureckiego, ze szczególnym uwzględnieniem gmin wchodzących w skład Związku.....	38
3.1. Oszacowanie ilości i składu morfologicznego aktualnie powstających odpadów komunalnych.	44
3.1.1. Gospodarka odpadami komunalnymi na terenie gmin wchodzących w skład „Konińskiego Regionu Komunalnego”.....	54
3.2. System gromadzenia i wywozu odpadów komunalnych	54
Odpady opakowaniowe	56
3.3. Inne odpady problemowe i niebezpieczne	64
3.3.1 Odpady medyczne i weterynaryjne.....	64
3.3.2 Pojazdy wycofane z eksploatacji	65
3.3.3 Zużyte opony.....	67
3.3.4 Pestycydy.....	67
3.3.5 Oleje odpadowe	68
3.3.6 Baterie i akumulatory.....	68
3.3.7 Odpady zawierające azbest	69
3.3.8 Farby i lakiery.....	71
3.3.9 PCB.....	71
3.4. Wykaz podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbiórki i transportu odpadów na terenie „Konińskiego Regionu Komunalnego”.....	72
3.5. Instalacje odzysku lub innego niż składowanie unieszkodliwiania odpadów	73
3.6. Składowiska odpadów	75
4. Prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami, w tym również wynikające ze zmian demograficznych i gospodarczych.	78
Zmiany demograficzne	78
Skład morfologiczny odpadów i jego zmiany.....	79
Wskaźniki nagromadzenia odpadów i ich zmiany	79
5. Założone cele i projektowany system gospodarki odpadami, w tym odpadami komunalnymi i opakowaniowymi, uwzględniający ich zbieranie, transport, odzysk i unieszkodliwianie, ze wskazaniem miejsca unieszkodliwiania odpadów.....	82
Cele przyjęte z Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2010 oraz Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 - 2019.....	84
Działania zmierzające do zapobiegania i minimalizacji powstawania odpadów	91
Proponowany system gospodarki odpadami dla Konińskiego Regionu Komunalnego.	92
Harmonogram realizacji przedsięwzięć.....	95
6. Źródła finansowania zadań w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami.....	98
Środki publiczne	98
Środki niepubliczne (prywatne).....	99
Źródła finansowania publiczno – prywatne	105
Środki publiczne	106
Środki niepubliczne i środki pozabudżetowych instytucji publicznych	107

Banki	107
Towarzystwa i inne instytucje leasingowe	108
Fundacje i programy pomocowe	109
Fundusze Strukturalne i Fundusze Spójności	112
Inne źródła pomocowe	113
7. Analiza oddziaływania projektu planu na środowisko oraz wnioski z analizy i sposób ich uwzględnienia w planie	113
8. System monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów (wdrażania) pozwalający na określenie sposobu oraz stopnia realizacji celów i zadań zdefiniowanych w planie gospodarki odpadami, z uwzględnieniem ich jakości i ilości	114
Wdrożenie	114
Prawo lokalne (regulaminy)	115
Ewidencja i monitoring – zasady ogólne	115
Monitoring i ocena realizacji zamierzonych celów	117
9. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.	119

Spis tabel

Tabela 1 Liczba mieszkańców Powiatu Konińskiego (stan na 31.12.2006 według GUS) z uwzględnieniem gmin wchodzących w skład Związku.	9
Tabela 2 Liczba mieszkańców Powiatu Tureckiego (stan na 31.12.2006 według GUS) z uwzględnieniem gmin wchodzących w skład Związku.	10
Tabela 3 Przebieg procesu uchwalania gminnych planów gospodarki odpadami w gminach wchodzących w skład Związku.....	37
Tabela 4 Przebieg procesu uchwalania nowych regulaminów utrzymania czystości i porządku w gminach wchodzących w skład Związku	37
Tabela 5 Ilości i rodzaje odpadów komunalnych poddanych poszczególnym procesom unieszkodliwiania na terenie Powiatu Konińskiego w latach 2004-2006	45
Tabela 6 Ilości i rodzaje odpadów komunalnych poddanych poszczególnym procesom unieszkodliwiania na terenie Powiatu Tureckiego w latach 2004-2006	45
Tabela 7 Ilości i rodzaje odpadów komunalnych poddanych poszczególnym procesom odzysku na terenie Powiatu Konińskiego w latach 2004-2006.....	45
Tabela 8 Ilości i rodzaje odpadów komunalnych poddanych poszczególnym procesom odzysku na terenie Powiatu Tureckiego w latach 2004-2006.....	46
Tabela 9 Ilość wytworzonych w 2006 odpadów komunalnych na terenie powiatu konińskiego i tureckiego [Mg].....	46
Tabela 10. Ilość zebranych odpadów komunalnych w poszczególnych gminach należących do Związku Międzygminnego „Koniński Region Komunalny”	47
Tabela 11. Ilość i skład morfologiczny odpadów komunalnych wytwarzanych przez 1 mieszkańca w roku 2007 r.	48
Tabela 12. Ilość i skład morfologiczny odpadów komunalnych ogółem wytworzonych na terenie gmin Związku Międzygminnego w 2007 r.	48
Tabela 13. Ilość i skład morfologiczny odpadów komunalnych ogółem wytworzonych na terenie miasta i gminy Golina w 2007 r.	49
Tabela 14. Ilość i skład morfologiczny odpadów komunalnych ogółem wytworzonych na terenie gminy Rychwał w 2007 r.	49
Tabela 15. Ilość i skład morfologiczny odpadów komunalnych ogółem wytworzonych na terenie gminy Kazimierz Biskupi w 2007 r.	50
Tabela 16. Ilość i skład morfologiczny odpadów komunalnych ogółem wytworzonych na terenie gminy Krzymów w 2007 r.	50
Tabela 17. Ilość i skład morfologiczny odpadów komunalnych ogółem wytworzonych na terenie gminy Rzgów w 2007 r.	51
Tabela 18 Ilość i skład morfologiczny odpadów komunalnych ogółem wytworzonych na terenie gminy Grodziec w 2007 r.	51

Tabela 19 Ilość i skład morfologiczny odpadów komunalnych ogółem wytworzonych na terenie gminy Stare Miasto w 2007 r.	52
Tabela 20 Ilość i skład morfologiczny odpadów komunalnych ogółem wytworzonych na terenie gminy Kramsk w 2007 r.	52
Tabela 21 Ilość i skład morfologiczny odpadów komunalnych ogółem wytworzonych na terenie gminy Władysławów w 2007 r.	53
Tabela 22 Ilość i skład morfologiczny odpadów komunalnych ogółem wytworzonych na terenie gminy Turek w 2007 r.	53
Tabela 23 Ilość zebranych przez MZGOK w Koninie odpadów opakowaniowych [Mg].....	56
Tabela 24. Szacunkowe dane dotyczące masy odpadów opakowaniowych do 2018 r. w skali całego kraju.....	57
Tabela 25 . Roczne poziomy odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych do roku 2018.	58
Tabela 26. Ilości poszczególnych rodzajów odpadów opakowaniowych zebranych na terenie gmin Konińskiego Regionu Komunalnego w latach 2004-2006 [w Mg].....	59
Tabela 27 Oczyszczalnie ścieków działające na terenie Konińskiego Regionu Komunalnego	64
Tabela 28 Wykaz przedsiębiorców prowadzących stacje demontażu pojazdów oraz punkty zbierania pojazdów na terenie Związku Międzygminnego.	66
Tabela 29 Wykaz podmiotów prowadzących działalność w zakresie odbierania odpadów na terenie Związku	72
Tabela 30 Wykaz wybranych podmiotów prowadzących działalność w zakresie odzysku odpadów komunalnych na terenie Związku Międzygminnego.....	74
Tabela 31 Zestawienie zamkniętych składowisk odpadów na terenie powiatu konińskiego - stan na 31 grudnia 2006 r.....	78
Tabela 32. Prognoza liczby ludności do roku 2015.	79
Tabela 33. Ilość i skład morfologiczny odpadów komunalnych wytwarzanych przez 1 mieszkańca w roku 2010 i 2015.	80
Tabela 34. Ilość i skład morfologiczny odpadów komunalnych ogółem wytworzonych na terenie Konińskiego Regionu Komunalnego w 2010 r.....	81
Tabela 35. Ilość i skład morfologiczny odpadów komunalnych ogółem wytworzonych na terenie Konińskiego Regionu Komunalnego w 2015 r.....	81
Tabela 36. Roczne poziomy odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych do roku 2018.	90
Tabela 37. Harmonogram najważniejszych przedsięwzięć na lata 2008 - 2015 oraz instytucje odpowiedzialne za ich realizację.	95
Tabela 38 Zadania szczegółowe do realizacji w poszczególnych gminach Konińskiego Regionu Komunalnego na lata 2008 - 2015.....	97

Wstęp

Obowiązek sporządzania aktualizacji planów gospodarki odpadami różnych szczebli nakłada art. 14 ust. 14 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach (Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251, tekst ujednolicony), który stwierdza, że plany gospodarki odpadami podlegają aktualizacji nie rzadziej niż co 4 lata.

Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących dyrektyw Unii Europejskiej:

- Dyrektywy Rady 75/439/EWG z dnia 16 czerwca 1975 roku w sprawie unieszkodliwiania olejów odpadowych;
- Dyrektywy Rady 75/442/EWG z dnia 15 lipca 1975 r. w sprawie odpadów;
- Dyrektywy Rady 78/176/EWG z dnia 20 lutego 1978 r. w sprawie odpadów pochodzących z przemysłu ditlenku tytanu;
- Dyrektywy Rady 86/278/EWG z dnia 12 czerwca 1986 r. w sprawie ochrony środowiska, w szczególności gleby, w przypadku wykorzystywania osadów ściekowych w rolnictwie;
- Dyrektywy Komisji 91/157/EWG z dnia 18 marca 1991 r. w sprawie baterii i akumulatorów zawierających niektóre odpady niebezpieczne;
- Dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych;
- Dyrektywy Rady 91/689/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. w sprawie odpadów niebezpiecznych;
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 94/62/EWG z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych;
- Dyrektywy Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów,
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/53/WE z dnia 18 września 2000 r. w sprawie pojazdów wycofanych z eksploatacji;
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/76/WE z dnia 4 grudnia 2000 r. w sprawie spalania odpadów;
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/96/WE z dnia 27 stycznia 2003 r. w sprawie użytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Znowelizowana ustawa o odpadach wprowadza m. in. zmiany dotyczące zawartości planów gospodarki odpadami (art. 14 ust. 2). Niniejsze opracowanie jest dokumentem o znaczeniu strategicznym, uwzględniającym ogólne ramy dla programowania i rozwoju gospodarki odpadami na terenie gmin Związku. Podstawowym celem opracowania dokumentu jest wytyczenie ogólnych kierunków działań realizowanych poprzez konkretne zadania w określonej perspektywie czasowej.

Zaktualizowany według nowych wymogów ustawowych Plan Gospodarki Odpadami dla Związku Międzygminnego „Koniński Region Komunalny” zawiera¹:

- 1) opis aktualnego stanu gospodarki odpadami, zawierający informacje dotyczące:
  - a) rodzaju, ilości i źródeł pochodzenia odpadów, które mają być poddane procesom odzysku lub unieszkodliwiania;

---

¹ Zgodnie z art. 14 ust. 2 Ustawy o odpadach (Dz. U. z 2007 r., nr 39, poz. 251, tekst ujednolicony)

- b) wyszczególnienia posiadaczy odpadów prowadzących działalność w zakresie zbierania, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów;
  - c) rozmieszczenia istniejących instalacji do zbierania, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów;
  - d) identyfikacji problemów w zakresie gospodarki odpadami;
- 2) cele w zakresie gospodarki odpadami z podaniem terminów ich osiągnięcia;
  - 3) prognozowane zmiany w zakresie wytwarzania i gospodarowania odpadami;
  - 4) zadania, których realizacja zapewni poprawę sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami;
  - 5) rodzaj przedsięwzięć i harmonogram ich realizacji;
  - 6) instrumenty finansowe służące realizacji celów w zakresie gospodarki odpadami, zawierające następujące elementy:
    - a) wskazanie źródeł finansowania planowanych działań;
    - b) harmonogram rzeczowo-finansowy planowanych działań zmierzających do zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczania ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko oraz prawidłowego gospodarowania nimi, w tym ograniczenia ilości odpadów ulegających biodegradacji zawartych w odpadach komunalnych kierowanych na składowiska;
  - 7) system gospodarowania odpadami;
  - 8) system monitoringu i sposób oceny realizacji celów w zakresie gospodarki odpadami.

Ponadto niniejszy dokument uwzględnia zapisy zawarte w innych aktualnie obowiązujących aktach prawnych, w tym postulaty dotyczące gospodarki odpadami zawarte w Polityce Ekologicznej Państwa, w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, tekst jednolity) oraz w Krajowym (KPGO 2010)² i Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami (WPGO)³.

Zgodnie z ustawą o odpadach, Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Związku Międzygminnego obejmuje wszystkie rodzaje odpadów powstających na terenie tej jednostki administracyjnej oraz przywożonych na jej teren, a w szczególności: odpady komunalne z uwzględnieniem odpadów ulegających biodegradacji, odpady opakowaniowe, odpady budowlane, odpady wielkogabarytowe, opony oraz odpady niebezpieczne, w tym pojazdy wycofane z eksploatacji, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, PCB, azbest, odpady medyczne i weterynaryjne, oleje odpadowe, baterie i akumulatory.

Projekty planów gospodarki odpadami:

- 1) opracowują:
  - o krajowy – minister właściwy do spraw środowiska,
  - o wojewódzki – zarząd województwa,
  - o powiatowy - zarząd powiatu,
  - o gminny – organ wykonawczy (wójt, burmistrz);
- 2) opiniują (w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od dnia otrzymania projektu, przy czym nie udzielenie opinii w tym terminie uznaje się za opinię pozytywną):
  - o krajowy – zarządy województw,

---

² Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010, M.P. z 2006 r., nr 90, poz. 946.

³ Uchwała Sejmiku Województwa Wielkopolskiego Nr XXII / 284 / 2008 z dnia 31 marca 2008 r.

- o wojewódzki – minister właściwy do spraw środowiska, zarządy powiatów i gmin z terenu województwa,
  - o powiatowy – zarząd województwa i zarządy gmin z terenu powiatu,
  - o gminny – zarząd województwa oraz zarząd powiatu;
- 3) podają do publicznej wiadomości na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2008 nr 25 poz. 150, tekst jednolity) – dalej ustawa prawo ochrony środowiska:
- o krajowy – minister właściwy do spraw środowiska,
  - o wojewódzki – zarząd województwa,
  - o powiatowy - zarząd powiatu,
  - o gminny – zarząd gminy;
- 4) uchwalają:
- o krajowy – Rada Ministrów,
  - o wojewódzki – sejmik województwa,
  - o powiatowy - rada powiatu,
  - o gminny – rada gminy,

Projekt Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Związku Międzygminnego „Koniński Region Komunalny” zostanie zaopiniowany przez zarząd województwa oraz zarząd powiatów, na których terenie położone są gminy wchodzące w skład Związku. Organy te udzielają opinii dotyczących planu w terminie nie dłuższym niż 2 miesiące od dnia otrzymania projektu. Nieudzielenie opinii w tym terminie uznane zostanie za opinię pozytywną⁴.

Dokumentem nadrzędnym wobec Planu Gospodarki Odpadami dla Związku Międzygminnego, zgodnie z wymogami znowelizowanej ustawy (art. 15 ust. 2) jest „Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na 2012-2019”⁵ określający:

- 1) Aktualny stan gospodarki odpadami w województwie wielkopolskim;
- 2) Diagnozę stanu gospodarki odpadami, założenia prognostyczne (na lata 2012-2019), określenie potrzeb w gospodarce odpadami oraz przewidywane zadania;
- 3) Koszty inwestycyjne i eksploatacyjne systemu gospodarki odpadami;
- 4) Możliwości pozyskiwania środków finansowych na realizację przedsięwzięć przewidzianych w planie oraz harmonogram rzeczowo-finansowy;
- 5) System monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów w planach gospodarki odpadami.

Celem opracowania niniejszego dokumentu jest dostosowanie jego postulatów do znowelizowanych przepisów prawnych oraz wyznaczenie kierunków i działań w zakresie gospodarki odpadami, których podjęcie spowoduje optymalizację całego systemu gospodarowania odpadami na terenie gmin wchodzących w skład „Konińskiego Regionu Komunalnego”.

⁴ Art. 14 ust. 8 ustawy o odpadach (Dz. U. z 2007 r., nr 39, poz. 251, tekst ujednolicony)

⁵ Uchwała Sejmiku Województwa Wielkopolskiego Nr XXII / 284 / 2008 z dnia 31 marca 2008 r.

1. Ogólna charakterystyka Powiatu Konińskiego i Tureckiego, ze szczególnym uwzględnieniem gmin wchodzących w skład związku.

Położenie geograficzne.

Powiat koniński położony jest w centralnej Polsce, we wschodniej części Wielkopolski. Powiat koniński sąsiaduje z sześcioma powiatami województwa wielkopolskiego: z miastem Koninem i z powiatami; słupeckim, pleszewskim, kaliskim, tureckim i kolskim) oraz z trzema powiatami w województwie kujawsko-pomorskim; radziejowskim, inowrocławskim i mogileńskim. Powiat zajmuje powierzchnie 1578,7 km² i jest czwartym, co do wielkości powiatem w województwie oraz jednym z większych w kraju.

Powiat koniński składa się z 14 gmin. Pięć z nich to gminy miejsko-wiejskie – Golina, Kleczew, Rychwał, Sompolno i Ślesin. Pozostałe dziewięć to gminy wiejskie – Grodziec, Kazimierz Biskupi, Kramsk, Krzymów, Rzgów, Skulsk, Stare Miasto, Wierzbinek i Wilczyn. Na terenie powiatu znajdują się 493 miejscowości, z czego 488 miejscowości wiejskich. Przez powiat przebiegają ważne szlaki komunikacyjne o znaczeniu międzynarodowym i krajowym, a mianowicie magistrała kolejowa Paryż – Berlin – Warszawa – Moskwa, autostrada A-2, droga E-30 na kierunku wschód-zachód, droga krajowa nr 25 oraz linia kolejowa łącząca Śląsk z portami morskimi na kierunku północ-południe.

Powiat turecki położony jest w wschodniej Wielkopolsce i graniczy z powiatami Kolskim, Konińskim, Kaliskim, oraz Poddębickim i Sieradzkim należącymi już do województwa Łódzkiego. Głównym ośrodkiem administracyjnym i gospodarczym powiatu tureckiego jest miasto Turek. Przez Turek przechodzi węzeł komunikacyjny o znaczeniu wojewódzkim i międzywojewódzkim (Konin 35 km, Sieradz 54 km, Kalisz 40 km, Łódź 80 km). Powiat turecki swym obszarem obejmuje 929,3 km kwadratowych, a zamieszkuje go około 84 tys. mieszkańców. Administracyjnie podzielony jest na sześć gmin wiejskich: Brudzew, Kawęczyn, Małanów, Przykona, Turek, Władysławów, dwie gminy miejsko – wiejskie: Dobra i Tuliszków oraz jedną gminę miejską Turek.

Liczba ludności

Na koniec 2006 r. powiat koniński zamieszkiwało 124 715 mieszkańców, z czego 49,5 % stanowili mężczyźni, 50,5 % kobiety. Około 85,6 % całej populacji stanowią mieszkańcy wsi. Gęstość zaludnienia wynosi 77,9 osoby/km².

Tabela 1 Liczba mieszkańców Powiatu Konińskiego (stan na 31.12.2006 według GUS) z uwzględnieniem gmin wchodzących w skład Związku.

Gmina	Liczba osób zamieszkałych na terenach miejskich	Liczba osób zamieszkałych na terenach wiejskich	Ogółem
Golina	4 376	7 059	11 435
Grodziec	0	5 228	5 228
Kazimierz Biskupi	0	10 534	10 534
Kleczew	4 165	5 647	9 812
Kramsk	0	10 168	10 168
Krzyków	0	7 119	7 119
Rychwał	2 367	6 067	8 434
Rzgów	0	6 876	6 876
Skulsk	0	6 236	6 236

Sompolno	3 731	6 916	10 647
Stare Miasto	0	10 461	10 461
Ślesin	3 108	10 415	13 523
Wierzbinek	0	7 766	7 766
Wilczyn	0	6 476	6 476
Powiat Koniński - Razem	17 747	106 968	124 715

Źródło: dane GUS

Natomiast powiat turecki liczy 84 029 mieszkańców (stan na 31.12.2006, według GUS), z czego 43 040 to kobiety, a 40 989 to mężczyźni. Zagęszczenie ludności wynosi 90 osób/km².

Tabela 2 Liczba mieszkańców Powiatu Tureckiego (stan na 31.12.2006 według GUS) z uwzględnieniem gmin wchodzących w skład Związku.

Gmina	Liczba osób zamieszkałych na terenach miejskich	Liczba osób zamieszkałych na terenach wiejskich	Ogółem
Turek	0	7 697	7 697
Turek Miasto	29 325	0	29 325
Brudzew	0	6 141	6 141
Dobra	1 483	4 926	6 409
Kawęczyn	0	5 377	5 377
Malanów	0	6 463	6 463
Przykona	0	4 203	4 203
Tuliszków	3 397	7 118	10 515
Władysławów	0	7 899	7 899
Powiat Turecki - Razem	34 205	49 824	84 029

Liczba mieszkańców zamieszkujących gminy wchodzące w skład Związku Międzygminnego wynosi 85 851, z czego na obszarach miejskich mieszka: 6 743 osób, a tereny wiejskie zamieszkuje 79 108 osób.

Rolnictwo

Na terenie powiatu konińskiego mimo słabych jakościowo gleb dominuje typowa gospodarka rolna. Według danych z GUS na 31.12.2005 r. użytki rolne zajmują 111 026 ha, co stanowi ponad 70 % gruntów powiatu, z czego 86 823 ha przypada na grunty orne. Ze względu na słabą jakość gleb, głównymi uprawami na tym terenie są zboża oraz ziemniaki a uzyskiwane plony w przeliczeniu na 1 ha są poniżej średniej krajowej. Na wielkość plonów mają wpływ nie tylko słabsze gleby. Nie bez znaczenia są także warunki klimatyczne i powiązane z tym stosunki wodne – gorsze niż w pozostałych regionach województwa wielkopolskiego. Uzyskiwaniu dobrych plonów nie sprzyja także znaczne rozdrobnienie gospodarstw rolnych. Gospodarstwa o powierzchni między 1 a 5 ha stanowią blisko połowę wszystkich gospodarstw a przeciętna wielkość gospodarstwa wynosi zaledwie 7 ha.

Pomiędzy poszczególnymi gminami powiatu tureckiego występują duże różnice w zakresie zagospodarowania terenu, co spowodowane jest z wyłączeniem z produkcji dużych powierzchni ziemi w związku z funkcjonowaniem Kopalni Węgla Brunatnego „Adamów” S.A. Najwięcej terenów użytkowanych rolniczo znajduje się w gminach typowo-rolniczych, najmniej w gminach, w których metodą odkrywkową wydobywany jest węgiel brunatny. Duże różnice występują też w zalesieniu

poszczególnych gmin a także w powierzchniach łąk i pastwisk. Największe powierzchnie użytków rolnych występują w gminach: Tuliszków, Dobra i Kawęczyn. W przełożeniu na grunty orne sytuacja wygląda analogicznie jak wyżej. Wiodącą, jeżeli chodzi o sadownictwo jest gmina Tuliszków, posiadająca największą powierzchnię sadów, przekraczającą kilkakrotnie powierzchnie zajmowane przez sady w pozostałych gminach powiatu. W produkcji roślinnej w strukturze zasiewów powiatu dominują zboża – 57 %. Ziemniaki zajmują 15,2 % powierzchni zasiewów.

Przemysł

Powiat koniński w przeciwieństwie do miasta Konina jest słabo uprzemysłowiony. Bogate złoża węgla brunatnego są podstawą do ich eksploatacji na skalę przemysłową, na terenie powiatu jest to największa i praktycznie jedyna działalność gospodarcza (na dużą skalę). Ma to istotne znaczenie, bowiem złoża występują praktycznie tylko na terenie czterech gmin.

Największym zakładem przemysłowym na terenie powiatu jest Kopalnia Węgla Brunatnego „Konin” S.A. w Kleczewie.

Pewne znaczenie na terenie powiatu odgrywają bardziej znane zakłady;

- o GALWA-MET w Brzeźnie (produkcja śrub, nakrętek, wkrętów itp. drobnicy + procesy cynkowania),
- o wytwórnie mas bitumicznych w Żdżarach (gm. Stare Miasto)
- o wytwórnie mas bitumicznych w Głodnie (gm. Krzymów),
- o „Wienerberger -Honoratka” Ceramika Budowlana S.A. w Honoratce,
- o Fabryka Kartonów KAPPA w Modle Królewskiej,
- o PPUH „Derbut” i PPHU „But-s” w Golinie

Miasto Konin jest ważnym ośrodkiem przemysłowym na terenie województwa przede wszystkim z racji usytuowania na jego terenie ZE PAK Elektrownia „Konin” S.A.(583 MW) i Elektrownia „Pałnów” S.A. (1600 MW) oraz energochłonnej huty aluminium (Aluminium Konin „Impexmetal” S.A.). Rozwinął się tu też przemysł lekki i spożywczy, reprezentowany m.in. przez Cukrownię Gniezno Zakład „Gosławice” S.A. oraz Zakład Badawczo Rozwojowy "Polmos" S.A. i Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska 'Mona'.

Wyżej wymienione zakłady z jednej strony dają zatrudnienie mieszkańcom powiatu, z drugiej zaś niektóre z nich wywierają na środowisko naturalne określony na ogół negatywny wpływ.

Powiat turecki jest powiatem przemysłowo-rolniczym. Dwa najważniejsze zakłady przemysłowe na terenie powiatu tureckiego, od wielu lat wpływające na jego rozwój, to Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów S.A. i Z.E. PAK Elektrownia „Adamów” S.A.

Kopalnia Węgla Brunatnego „Adamów” S.A. zatrudnia około 2.200 osób. Prowadzi działalność na 3 odkrywkach (Adamów, Koźmin i Władysławów) o sumarycznej zdolności wydobywczej 4,5 – 5,0 mln ton rocznie. Dla wydobycia takiej ilości węgla zdejmuje się około 32-34 mln m³ nadkładu i odpompowuje około 92 mln m³ wody. Poziom wydobycia na tym etapie zaspokajają potrzeby Elektrowni „Adamów”. Poza dostawami paliwa do Elektrowni - KWB "Adamów" SA prowadzi sprzedaż iłów, piasku, gładów narzutowych. Według opracowanych aktualnie analiz i prognoz, zasoby węgla

brunatnego – złóż obecnie eksploatowanych i przewidywanych do późniejszego wykorzystywania, zapewniają pracę kopalni na obecnym poziomie do 2022-2023 r.

Z.E. PAK Elektrownia „Adamów” S.A. rozpoczęła działalność w 1964 roku w ścisłym powiązaniu z Kopalnią Węgla Brunatnego „Adamów” S.A.. Charakterystyka parametrów elektrowni to :

- moc zainstalowana 600 MW (5 bloków energetycznych po 120 MW),
- źródła ciepła o wydajności 93 MW termicznych,
- kotły parowe o wydajności 93 ton/godz. opalane węglem brunatnym.

Rzeźba terenu

Teren powiatu konińskiego wchodzi w skład pasa nizin w obrębie Niziny Wielkopolskiej. Charakterystycznym elementem rzeźby terenu powiatu jest równoleżnikowy układ form, przy czym rzeka Warta dzieli cały obszar na część północną i południową. Wzdłuż rzeki rozciąga się szeroka dolina, z którą od północy i południa sąsiadują obszary wysoczyzn pochodzenia glacialnego, sięgające od 80 m n.p.m. do 191 m n.p.m. (Złota Góra). W północnej części powiatu średnie wysokości wahają się w granicach 100-120 m n.p.m. Znajdują się tam liczne jeziora, z których 11 przekracza 50 ha powierzchni. Część jezior tworzy wraz z Kanałem Ślesińskim drogę wodną między Wartą a Gopłem. Niewielkie zróżnicowanie rzeźby terenu powiatu sprzyja podejmowaniu działalności gospodarczej w różnych dziedzinach.

Powiat turecki w całości położony jest w pasie nizin zwanych Krainą Wielkich Dolin, a konkretnie na Nizinie Wielkopolskiej. Rzeźba terenu powiatu, pomimo niezbyt dużych deniwelacji jest dość urozmaicona. Przeogromny wpływ na jej ukształtowanie miały czynniki geomorfologiczne i geologiczne całej epoki lodowcowej jak również okresów starszych. Rzeźba terenu powiatu tureckiego jest charakterystyczna dla krajobrazów staroglacialnych związanych ze zlodowaceniem środkowopolskim. Są to formy akumulacji glacialnej i szczelinowej, typowe dla krajobrazu wysoczyzn morenowych, płaskich, urozmaiconych jedynie skupiskami wydm rozciętych dolinami rzek. Zachodnią część powiatu stanowi Wysoczyzna Turecka wschodnią zaś dolina rzeki Warty.

Główną rzeką jest Warta, stanowiąca wschodnią granicę powiatu. Obszar położony na zachód od niej odwadniany jest przez zespół czterech cieków – lewobrzeżnych dopływów. Są nimi: Teleszyna, Kielbaska, Topiec i Powa.

Zasoby naturalne

Powiat koniński

Wody podziemne i geotermalne

Wody podziemne na terenie powiatu konińskiego występują w 3 utworach: czwartorzędowym, trzeciorzędowym i w kredzie. Ich zasoby eksploatacyjne na terenie powiatu, wg zarejestrowanych ujęć wynoszą ok. 270 tys. m³/dobę. Źródłem wód podziemnych są występujące na części powiatu zbiorniki Turek – Konin – Koło i Pradolina, których szacunkowe zasoby eksploatacyjne wynoszą odpowiednio 240 i 465 m³/dobę.

Wody z utworów czwartorzędowych są eksploatowane na terenie całego powiatu i charakteryzują się średnią i niską jakością. Na skutek odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego stosunki wodne poziomu czwartorzędowego są często zachwiane.

Wody trzeciorzędowe są stosunkowo obfite. Występują na różnych głębokościach, na ogół nieprzekraczających 100 m ppt.

Wody kredowe stanowią główny poziom użytkowy powiatu. Najczęściej występują na głębokości 50-100 m. Są to wody wysokiej jakości. Z uwagi na wykorzystywanie wód podziemnych dla celów komunalnych oraz przemysłowych, są one w znacznym stopniu wyeksploatowane.

Na terenie powiatu konińskiego występują wody geotermalne, które zostały udokumentowane 2 tworamami wiertniczymi. Otwór „Wilczyn ZGH-1” w Mrówkach, w którym wody termalne występują na głębokości 89 m. Są to wody wysoko zmineralizowane o temperaturze wypływu +64°C. Otwór „Ślesin ZGH-1” w miejscowości Głębockie, gdzie wody występują na głębokości 73 m i mają temperaturę przy wypływie +49°C. Są to wody średnio zmineralizowane.

Węgiel brunatny

Wg bilansu złóż węgla brunatnego sporządzonego na koniec 2002 r. udokumentowane w kat. A, B, C zasoby tego surowca na terenie powiatu (w części powiatów kolskiego, słupeckiego, włocławskiego i radziejowskiego) wynoszą ponad 400 mln ton, wliczając w to aktualnie eksploatowane odkrywki. Węgiel występuje zarówno w części północnej powiatu, sięgając aż na tereny powiatów sąsiednich, jak i w części południowej, gdzie zasoby na ponad 114 mln ton występują w złożu Piaski. Wg szacunków kopalni „Konin” przy poziomie zapotrzebowania na węgiel ze strony elektrowni Konin i Pątnów, jest możliwa eksploatacja węgla na terenie powiatu przez następne 34-35 lat, tj. do ok. roku 2040.

Kruszywo naturalne

Zbadane i udokumentowane złoża kruszywa występują w różnych miejscach powiatu konińskiego, przy czym największe są w gminie Krzymów. Na koniec 1999 r. na terenie powiatu udokumentowanych było 37 złóż o łącznych zasobach ok. 40 mln ton.

Piaski kwarcowe

Na pograniczu gmin Stare Miasto i Rzgów znajduje się udokumentowane złożo piasków formierskich „Rumin”. Zasoby wynoszą 14.151 mln³ i nie są eksploatowane.

Surowce ilaste ceramiki budowlanej

Kopaliny złóż surowców ilastych stanowią ility plioceńskie oraz gliny lodowcowe. W Kazimierzu Biskupim na hałdach technologicznych znajduje się 5 mln m³ ility plioceńskich odłożonych w czasie selektywnego usuwania nadkładu węgla. W gminie Ślesin znajduje się udokumentowane złożo „Sarnowa II”, którego zasoby ocenione zostały na 1.458 mln ton.

Torfy

Złoża torfu udokumentowane w kategorii C2 występują na terenie gminy Kramsk. Ewentualna ich eksploatacja wymaga dokładniejszego udokumentowania.

Powiat turecki

Swoistą cechą powiatu tureckiego jest kopalnictwo odkrywkowe i dominujący w ogólnym bilansie wody udział wód podziemnych, drenowanych w toku eksploatacji górniczej.

Najważniejszym bogactwem naturalnym eksploatowanym na terenie powiatu jest węgiel brunatny. Udokumentowane i eksploatowane złoża występują na terenie gmin: Turek, Przykona, Brudzew i Władysławów. Węgiel wykorzystywany jest jako surowiec energetyczny w miejscowej Elektrowni „ADAMÓW”. Poza węglem występują dość powszechnie pospolite surowce mineralne jak: piaski, żwiry, gliny morenowe, ropy. Surowce te stanowią bazę kruszywa naturalnego dla potrzeb budownictwa i drogownictwa.

Gleby

Jakość gleb na terenie powiatu konińskiego nie jest wysoka. Większość to gleby pseudobielicowe, brunatne wylugowane, piaski i gliny różnego, pochodzenia piaski gliniaste mocne i piaski gliniaste lekkie. Duży odsetek użytków rolnych stanowią słabe ziemie V i VI klasy bonitacyjnej. Gleby te stanowią 53,5 % ogólnej powierzchni gruntów rolnych, od 25,9 % w gminie Kleczew do 91 % w gminie Krzymów.

Agrotechniczne właściwości gleb powiatu konińskiego są bardzo zróżnicowane. W północnej części powiatu udział gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych jest stosunkowo niższy. Najwyższą zawartością gleb kwaśnych charakteryzują się gminy położone na południe od Warty.

Poważnym problemem na terenie powiatu konińskiego są znaczne powierzchnie zdegradowane i zdewastowane przez przemysł wydobywczy w wyniku naruszenia struktury geologicznej ziemi, zniszczenia lasów, gleby i całego ekosystemu oraz zakłócenia systemu wodnego. Efektem tego jest zmniejszenie powierzchni gleb rolniczych na terenie powiatu. Przywracanie gleb pokopanianych dla potrzeb rolnictwa następuje w wyniku procesów rekultywacji gruntów prowadzonych przez KWB Konin.

Pod względem litologii na całym obszarze powiatu tureckiego występują utwory czwartorzędowe takie jak: gliny morenowe, piaski i żwiry rzeczne, osady eoliczne, mułki i ropy zastoiskowe. Większe przestrzenie zajmują gleby rdzawe, należące do gleb bielicoziemnych, rozprzeżstrzenione na piaskach niewęglanowych, dosyć zasobnych w glinokrzemiany. Są to gleby kwaśne o pH w górnych warstwach na poziomie 4,5. Cechą tych gleb jest istnienie nierozpuszczalnych kompleksów żelaza i glinu z kwasami próchnicznymi. Posiadają charakterystyczne rdzawe zabarwienie. Gleby murszaste i torfowe występują w postaci różnych wielkości płatów rozrzuconych po całym obszarze doliny Warty. Ogólnie należy stwierdzić, że jakość gleb powiatu jest wyraźnie niska. Ponad 71 % ogółu gleb powiatu stanowią gleby niskich klas bonitacyjnych tj. V, VI. Warunki mechaniczne i chemiczne gleby są niekorzystne dla prowadzenia intensywnej produkcji rolniczej i wymagają zwiększonych nakładów na polepszanie tych właściwości. Analiza udziału tych gleb w poszczególnych gminach wskazuje na konieczność podejmowania decyzji o stopniowym ich wyłączeniu z produkcji rolniczej i przeznaczeniu na inne – pozarolnicze cele, np. zalesianie.

Lasy

Lasy na terenie powiatu zajmują 24,6 tys. ha, tj. 15,6% powierzchni. Lasy publiczne, w tym głównie państwowe stanowią 78,0% ogólnego areалу lasów, lasy prywatne – 21,5%. Wskaźnik lesistości pokazuje, że powiat jest ubogi w lasy. Podstawowym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, która stanowi ponad 80% wszystkich drzewostanów. Dalsze miejsca zajmują: olsza, dąb, brzoza, świerk. Przeciętny wiek drzewostanów wynosi ok. 50 lat, przy zasobności masy drzewnej na 1 ha powierzchni leśnej od 100 m³ w Nadleśnictwie Grodziec do 170 m³ w Nadleśnictwie Konin i 50 m³ w lasach prywatnych. O strukturze wiekowej drzewostanu decyduje fakt zalesiania gruntów nieprzydatnych dla rolnictwa, jako głównego źródła powiększania zasobów leśnych, co powoduje, że ok. 50% lasów stanowią drzewostany w wieku do 40 lat. Największe kompleksy leśne w powiecie występują w okolicach Grodzca i Kazimierza Biskupiego. Mogą one stanowić podstawę rozwoju turystyki i agroturystyki. Dla zagospodarowania turystycznego interesujący jest kompleks leśny wokół Złotej Góry.

Środowisko przyrodnicze na terenie powiatu tureckiego nie jest zbyt bogate. Obiektów podlegających ochronie z uwagi na oddziaływanie przemysłu jest stosunkowo niewiele. Pomiędzy poszczególnymi gminami powiatu tureckiego występują duże różnice w zakresie zagospodarowania terenu. W trzech gminach (Brudzew, Władysławów i Przykona) duże powierzchnie ziemi wyłączone są z produkcji rolnej i leśnej w związku z górnictwem odkrywkowym. Największy odsetek terenów użytkowanych rolniczo znajduje się w gminach typowo-rolniczych. Duże różnice występują też w zalesieniu poszczególnych gmin i w wielkości powierzchni łąk i pastwisk. Niemal cały krajobraz powiatu tureckiego ukształtowany został przez zlodowacenie środkowopolskie, stąd też jest to teren głównie płaski, na którym rzek jest niewiele, a naturalne zbiorniki wodne prawie w ogóle nie występują.

2. Aspekty prawne wpływające na Plan Gospodarki Odpadami dla Związku Międzygminnego „Koniński Region Komunalny”.

Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014.

Podstawowym założeniem Polityki Ekologicznej Państwa jest respektowanie zasady zrównoważonego rozwoju w poszczególnych sektorach gospodarki i życia społecznego. Ma to się przyczynić do zachowania zasobów i walorów środowiska w stanie zapewniającym trwałe możliwości korzystania z nich, zarówno przez obecne, jak i przyszłe pokolenia, przy jednoczesnym zachowaniu trwałości funkcjonowania procesów przyrodniczych oraz naturalnej różnorodności biologicznej na poziomie krajobrazowym, ekosystemowym, gatunkowym i genowym.

Polityka ekologiczna państwa na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014 została sporządzona jako realizacja ustaleń ustawy - Prawo ochrony środowiska. Ustawa ta w art.13-

16 wprowadziła nowe zasady krajowej polityki ekologicznej, w tym obowiązek jej sporządzania i aktualizowania co 4 lata. Nawiązuje ona do priorytetowych kierunków działania w VI programie działań UE w ochronie środowiska.

Za priorytetowe cele w zakresie gospodarowania odpadami w latach 2007-2010 w dokumencie tym uznaje się:

- wzmocnienie systemu zarządzania ochroną środowiska,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody,
- zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii,
- dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego dla ochrony zdrowia mieszkańców Polski,
- ochrona klimatu.

Kierunki działań w zakresie gospodarki odpadami na lata 2007-2010:

1. Wspieranie działań podejmowanych przez instytucje publiczne i podmioty prywatne, które przyczynią się ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów, zwiększenia ilości odpadów poddawanych odzyskowi, w tym recyklingowi, zmniejszenia ilości odpadów kierowanych na składowiska.
2. Sukcesywne zwiększanie stawek opłat za składowanie odpadów, w szczególności zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów ulegających biodegradacji oraz odpadów, które można poddać procesom odzysku, w tym recyklingu, a także wyeliminowanie praktyk rekultywacji składowisk tego typu odpadami.
3. Kontynuacja badań nad nowymi technologiami, przyczyniającymi się do zapobiegania i minimalizacji powstawania odpadów oraz zmniejszenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko.
4. Wspieranie wprowadzania niskoodpadowych technologii produkcji oraz zapewniających wykorzystanie możliwie wszystkich składników stosowanych surowców.
5. Intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej minimalizację powstawania odpadów i właściwego postępowania z nimi oraz prowadzenie skutecznej kampanii informacyjno-edukacyjnej w tym zakresie.
6. Wypracowanie i monitorowanie rzeczywistych wskaźników nagromadzenia i morfologii odpadów celem zdiagnozowania potrzeb w zakresie gospodarowania odpadami.
7. Objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowanymi systemami zbierania odpadów oraz zapewnienie przepływu strumieni odpadów zgodnie z uchwalonymi planami gospodarki odpadami.
8. Wspieranie wdrażania efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzyskiwania i unieszkodliwiania odpadów, w tym technologii pozwalających na odzyskiwanie energii zawartej w odpadach w procesach termicznego i biochemicznego ich przekształcania.
9. Weryfikacja lokalizacji dotychczas istniejących składowisk odpadów oraz eliminowanie uciążliwości dla środowiska związanych z ich składowaniem, w tym zamykanie i rekultywacja składowisk, nie spełniających wymogów prawa.
10. Wzmocnienie kontroli podmiotów odbierających odpady od wytwórców oraz podmiotów posiadających instalacje do odzyskiwania i unieszkodliwiania odpadów.

11. Wprowadzenie instrumentów finansowych umożliwiających realizację zadań w zakresie gospodarki odpadami przez jednostki samorządu terytorialnego i dyscyplinujących samorządy w zakresie wykonywania przez nie tych obowiązków.

Cele średniookresowe (do 2014 roku) w zakresie gospodarki odpadami:

- Utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju PKB,
- Zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska,
- Zmniejszenie ilości wszystkich odpadów kierowanych na składowiska odpadów, w tym w szczególności doprowadzenie do sytuacji, że w 2013r. nie będzie składowanych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji więcej niż 50% masy tych odpadów wytworzonych w 1995r.,
- Zamknięcie do końca 2009r. wszystkich krajowych składowisk niespełniających standardów Unii Europejskiej,
- Wylimitowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów,
- Całkowite wylimitowanie i unieszkodliwienie PCB do 2010r.,
- Rozbudowa systemu odzysku i unieszkodliwiania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów ukierunkowanego na całkowite wylimitowanie ich składowania,
- Zapewnienie pełnej skuteczności działania systemu zbierania i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz odzysku, w tym recyklingu, odpadów powstających z pojazdów wycofanych z eksploatacji,
- Stworzenie kompleksowej bazy danych o wprowadzanych na rynek produktach i gospodarce odpadami w Polsce.

Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010

Krajowy Plan Gospodarki Odpadami opracowywany jest przez ministra właściwego do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki wodnej. Niniejszy dokument uchwalany jest przez Radę Ministrów (art. 14 ust. 4 ustawy o odpadach). Projekt planu krajowego podlega zaopiniowaniu przez zarządy województw (art. 14, ust. 7, pkt 1 ustawy o odpadach).

Zgodnie z nowym zapisem ustawy o odpadach (art. 14, ust. 7), Krajowy Plan Gospodarki Odpadami, podobnie jak wojewódzki i powiatowy, powinien obejmować wszystkie rodzaje odpadów powstających na terenie danej jednostki administracyjnej oraz przywożonych na jej obszar, a w szczególności odpady komunalne z uwzględnieniem odpadów ulegających biodegradacji, odpady opakowaniowe, odpady budowlane, odpady z remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej, opony oraz odpady niebezpieczne, w tym pojazdy wycofane z eksploatacji, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, PCB, azbest, odpady medyczne i weterynaryjne, oleje odpadowe, baterie i akumulatory.

W Krajowym Planie Gospodarki Odpadami 2010 przyjęto następujące cele główne, zgodne z Polityką Ekologiczną Państwa:

- Utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju PKB,
- Zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska,
- Zmniejszenie ilości wszystkich odpadów kierowanych na składowiska odpadów,
- Zamknięcie do końca 2009r. wszystkich krajowych składowisk niespełniających standardów Unii Europejskiej,
- Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów,
- Stworzenie kompleksowej bazy danych o wprowadzanych na rynek produktach i gospodarce odpadami w Polsce.

Szczegółowe cele z KPGO 2010 zostały omówione w punkcie 5.

Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 - 2019.

Zgodnie z zapisami ustawy o odpadach (art. 14, ust. 6), wojewódzki plan gospodarki odpadami powinien stanowić część odpowiedniego programu ochrony środowiska, i być tworzony w trybie i na zasadach określonych w przepisach o ochronie środowiska. Projekt planu wojewódzkiego podlega zaopiniowaniu przez ministra właściwego do spraw ochrony środowiska, organy wykonawcze powiatów i gmin z obszaru województwa, wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska, a w zakresie związanym z ochroną wód – przez właściwego dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej oraz w zakresie związanym z portami i wodami morskimi – przez dyrektora właściwego urzędu morskiego (art. 14, ust. 7, pkt 2 ustawy o odpadach).

W gospodarce odpadami komunalnymi dla Województwa Wielkopolskiego przyjęto następujące cele:

Cele główne:

1. Utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB.
2. Zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska.
3. Gospodarowanie odpadami w województwie w oparciu o ponadgminne zakłady zagospodarowania odpadów.
4. Zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych.
5. Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.
6. Zmniejszenie ilości odpadów unieszkodliwianych przez składowanie.
7. Zamknięcie do końca 2009 r. wszystkich składowisk odpadów niespełniających przepisów prawa

Cele szczegółowe:

1. Objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych, w tym zbieraniem selektywnym 100% mieszkańców województwa do końca roku 2008.
2. Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji unieszkodliwianych przez składowanie. W stosunku do ilości tych odpadów wytwarzanych w województwie wielkopolskim w roku 1995, zgodnie z zapisami Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2010 dopuszcza się do składowania następujące ilości odpadów ulegających biodegradacji:
  - w 2010 r. nie więcej niż 75%,
  - w 2013 r. nie więcej niż 50%,
  - w 2020 r. nie więcej niż 35%.
3. Zmniejszenie masy składowanych odpadów do max. 85% ilości odpadów wytwarzanych w roku 2014.

Cele ogólne dla gospodarowania odpadami powstającymi w przemyśle.

W okresie od 2008 r. do 2010 r. przyjmuje się następujące cele:

- zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku do 82% w 2010 r.,
- zwiększenie udziału odpadów unieszkodliwianych poza składowaniem do 5% w 2010 r.

W okresie od 2011 r. do 2019 r. – następujące cele:

- zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku do 85% w 2019 r.,
- zwiększenie udziału odpadów unieszkodliwianych poza składowaniem do 7% w 2019 r.

Główne kierunki działań na lata 2008 – 2019.

Działania zmierzające do zapobiegania powstawaniu odpadów, ograniczenia ilości odpadów oraz ich negatywnego oddziaływania na środowisko:

1. Intensyfikacja działań edukacyjno - informacyjnych promujących właściwe postępowanie z odpadami.
2. Promowanie wykorzystywania produktów wytwarzanych z materiałów odpadowych poprzez odpowiednie działania promocyjne i edukacyjne oraz zamówienia publiczne.
3. Eliminowanie uciążliwości dla środowiska związanych z eksploatacją składowisk, w tym zamykanie i rekultywacja składowisk niespełniających wymogów prawa.
4. Ujmowanie kryteriów ochrony środowiska przy finansowaniu zadań ze środków publicznych.

Działania wspomagające prawidłowe postępowanie z odpadami w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania:

1. Wzmocnienie kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów.
2. Zapewnienie przepływu strumieni odpadów zgodnie z uchwalonymi planami gospodarki odpadami.
3. Kontrolowanie przez gminy stanu zawieranych umów przez właścicieli nieruchomości z podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych.

4. Wspieranie wdrażania efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym technologii pozwalających na odzyskiwanie energii zawartej w odpadach w procesach termicznego i biochemicznego ich przekształcania oraz odzyskiwanie energii elektrycznej i/lub ciepłej w procesie pozyskiwania biogazu z kwater składowania odpadów.
5. Zachęcanie inwestorów publicznych i prywatnych do udziału w realizacji inwestycji strategicznych zgodnie z planami gospodarki odpadami.
6. Kontrolowanie przez odpowiednie organy zgodności ustaleń zawartych w wydanych zezwoleniach podmiotom prowadzącym działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów.
7. Opracowanie programów rozwoju selektywnego zbierania odpadów komunalnych na poziomie gminnym/międzygminnym w ramach planów gospodarki odpadami.
8. Zgodnie z KPGO 2010, prowadzenie selektywnego zbierania i odbierania co najmniej następujących frakcji odpadów komunalnych:
  - a. odpady z pielęgnacji ogrodów i parków (tzw. odpady zielone),
  - b. papier i tektura (w tym opakowania, gazety, czasopisma, itd.),
  - c. odpady opakowaniowe ze szkła w podziale na szkło bezbarwne i kolorowe,
  - d. tworzywa sztuczne,
  - e. metale,
  - f. zużyte baterie i akumulatory,
  - g. zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
  - h. przeterminowane leki,
  - i. chemikalia (farby, rozpuszczalniki, oleje odpadowe, itd.),
  - j. meble i inne odpady wielkogabarytowe,
  - k. odpady budowlane remontowe.
9. Pozostałe frakcje odpadów komunalnych mogą być zbierane łącznie jako zmieszane odpady komunalne.
10. Sposób zbierania odpadów musi być odpowiedni dla przyjętych w zakładach zagospodarowania odpadów technologii przekształcania odpadów, do których odpady będą kierowane.
11. Transport selektywnie zebranych odpadów w sposób zapobiegający ich zmieszaniu.
12. Współpraca samorządu terytorialnego z organizacjami odzysku i przemysłem w celu stymulowania rozwoju rynku surowców wtórnych i produktów zawierających surowce wtórne.
13. Zgodnie z KPGO 2010, wydawanie pozwoleń wyłącznie na budowę instalacji realizujących założenia planów gospodarki odpadami, których celowość została potwierdzona analizą koszty - korzyści.
14. Ograniczenie składowania odpadów ulegających biodegradacji poprzez promowanie kompostowania przydomowego oraz budowę linii technologicznych do przetwarzania tych odpadów, takich jak (zgodnie z KPGO 2010):
  - kompostownie odpadów organicznych,
  - linii mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych,
  - instalacji fermentacji odpadów (organicznych lub zmieszanych),

- zakładów termicznego przekształcania zmieszanych odpadów komunalnych.

15. Tworzenie systemów gospodarowania odpadami uwzględniającego wszystkie niezbędne elementy gospodarki oraz dostosowanych do warunków lokalnych.

16. Gospodarka odpadami w województwie opierać się będzie na wskazanych w WPGO zakładach zagospodarowania odpadów (ZZO). Dla obszarów zamieszkałych przez co najmniej 300 tys. mieszkańców preferowaną metodą zagospodarowania zmieszanych odpadów komunalnych jest ich termiczne unieszkodliwianie. Rozwiązanie to przyjmuje się dla aglomeracji poznańskiej (lokalizacja opcjonalna: rejon Elektrociepłowni Karolin lub teren Centralnej Oczyszczalni Ścieków w Koziegłowach) oraz dla ZZO Konin. Instalacje takie powinny również umożliwiać unieszkodliwianie zakaźnych odpadów medycznych i weterynaryjnych po ich wstępnej dezaktywacji oraz osadów ściekowych. W trakcie opracowywania projektu niniejszego planu, budowę instalacji termicznego przekształcania odpadów, w których zagospodarowywane będą odpady komunalne (jako dodatek do odpadów z przemysłu) planują ponadto prywatni inwestorzy w Koźminie Wlkp. oraz w gminie Pniewy.

17. Stosowane w ZZO technologie, ich przepustowość oraz wyposażenie muszą gwarantować realizację zakładanych dla województwa wielkopolskiego celów w zakresie gospodarowania odpadami.

18. Zgodnie z KPGO 2010, ZZO winny zapewniać co najmniej następujący zakres usług:

- a. mechaniczno – biologiczne lub termiczne przekształcanie zmieszanych odpadów komunalnych i pozostałości z sortowni,
- b. składowanie odpadów pozostałych po procesach ich przetwarzania,
- c. kompostowanie odpadów z pielęgnacji terenów zielonych,
- d. sortowanie poszczególnych frakcji odpadów komunalnych zbieranych selektywnie (opcjonalnie),
- e. zakład demontażu odpadów wielkogabarytowych (opcjonalnie),
- f. zakład przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (opcjonalnie).

19. Stosowanie technologii spełniających kryteria BAT.

20. Składowiska spełniające wszystkie wymogi prawa mogą funkcjonować do czasu ich wypełnienia lub obowiązywania odpowiednich zezwoleń.

21. Budowa i rozbudowa składowisk odpadów jedynie w ramach planowanych do budowy i rozbudowy ZZO.

22. Monitorowanie wskazanych w WPGO wskaźników wytwarzania odpadów oraz wspieranie działań związanych z badaniem charakterystyki odpadów.

Ustawodawstwo polskie w dziedzinie gospodarki odpadami

Obowiązujące prawo wprowadza zasady, które powinny być przestrzegane w gospodarce odpadami. Podstawowym aktem normatywnym regulującym w polskim systemie prawnym problematykę odpadów jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2007 r., nr 39, poz. 251, tekst ujednolicony).

Ustawa o odpadach określa zasady postępowania z odpadami w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w

szczegółności z zasadą zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczania ich ilości i negatywnego oddziaływania na środowisko, a także odzysku lub unieszkodliwiania odpadów.

W poszczególnych rozdziałach ustawa o odpadach reguluje: kwestie związane z zasadami gospodarowania odpadami (rozdział II), planami gospodarki odpadami (rozdział III), zadaniami samorządu terytorialnego w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi (rozdział IIIa), obowiązkami posiadaczy odpadów oraz prowadzących działalność w zakresie ich transportu (rozdział IV), szczególnymi zasadami gospodarowania niektórymi rodzajami odpadów (rozdział V), termicznym przekształcaniem odpadów (rozdział VI), a także ze składowaniem i magazynowaniem odpadów (rozdział VII).

Ustawa zawiera ponadto: przepisy karne, określające odpowiedzialność za ich naruszenie, a także załączniki zawierające: kategorie odpadów; kategorie lub rodzaje odpadów niebezpiecznych; składniki odpadów, które kwalifikują je jako odpady niebezpieczne, właściwości odpadów, które powodują, że odpady są niebezpieczne; procesy unieszkodliwiania odpadów oraz działania polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji lub materiałów lub energii wraz z ich wykorzystaniem.

Poniżej przedstawiono obowiązujące akty prawne, które w całości lub części dotyczą gospodarki odpadami i stanowiły podstawę do sporządzenia Planu Gospodarki Odpadami dla Związku Międzygminnego Koniński Region Komunalny:

- 1) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2007 r., nr 39, poz. 251, tekst ujednolicony),
- 2) Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. 2005 nr 228 poz. 1947, tekst ujednolicony, z późniejszymi zmianami),
- 3) Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2005 nr 236 poz. 2008, tekst ujednolicony, z późniejszymi zmianami),
- 4) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2008 nr 25 poz. 150, tekst ujednolicony)
- 5) Ustawa z dnia 11 maja 2001 roku o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz.U. 2001 nr 63 poz. 638, z późniejszymi zmianami),
- 6) Ustawa z dnia 11 maja 2001 roku o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej (Dz.U. 2007 nr 90 poz. 607, tekst ujednolicony),
- 7) Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o substancjach zubożających warstwę ozonową (Dz. U. 2004, Nr 121, poz. 1263),
- 8) Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. 2004 nr 3 poz. 20, tekst jednolity, z późniejszymi zmianami),
- 9) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. 2005, Nr 180 poz. 1495),
- 10) Ustawa z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz.U. 2005 nr 25 poz. 202, z późniejszymi zmianami),

11) Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz.U. 2007 nr 75 poz. 493).

Do w/w ustaw istnieje kilkadziesiąt aktów wykonawczych. Poniżej przedstawiono najważniejsze z nich:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. o zakresie, czasie, sposobie oraz warunkach prowadzenie monitoringu składowisk odpadów (Dz. U. Nr 220 poz. 1858 z 2002 r.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 kwietnia 2006 r. w sprawie listy rodzajów odpadów, które posiadacz odpadów może przekazywać osobom fizycznym lub jednostkom organizacyjnym niebędącym przedsiębiorcami, oraz dopuszczalnych metod ich odzysku (Dz.U. 2006 nr 75 poz. 527),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 sierpnia 2002 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych (Dz. U. 2002, Nr 134, poz. 1140 i Nr 155, poz. 1299),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nieselektywny (Dz. U. 2002, Nr 191, poz. 1595),
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów medycznych i weterynaryjnych, których poddawanie odzyskowi jest zakazane (Dz. U. z 2003 r. Nr 8, poz. 103),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876),
- Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 24 czerwca 2002 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były, lub są wykorzystywane substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 96, poz. 860)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2005 r. w sprawie wzorów wykazów zawierających informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat i sposobu przedstawiania tych informacji i danych (Dz.U. 2005 nr 252 poz. 2128),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2001 r. w sprawie rodzajów odpadów lub ich ilości, dla których nie ma obowiązku prowadzenia ewidencji odpadów oraz kategorii małych i średnich przedsiębiorstw, które mogą prowadzić uproszczoną ewidencję odpadów (Dz. U. Nr 152, poz. 1735),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2005 r. w sprawie szczegółowego określania wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia (Dz. U. Nr 5, poz. 33)

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 lutego 2006 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz.U. 2006 nr 30 poz. 213),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki społecznej z dnia 23 grudnia 2003 r. w sprawie rodzajów odpadów, których zbieranie i transport nie wymagają zezwolenia na prowadzenie działalności (Dz. U. Z 2004 r. Nr 16, poz. 154)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i poużytkowych (Dz.U. 2007 nr 109 poz. 752)
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 25 października 2005 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami opakowaniowymi (Dz. U. 2005 Nr 219 poz. 1858),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 maja 2004 r. w sprawie warunków, w których uznaje się, że odpady są niebezpieczne (Dz. U. Nr 128, poz. 1347),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 4 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z olejami odpadowymi (Dz. U. Nr 192, poz. 1968),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 listopada 2007 r. w sprawie procesu odzysku R10 (Dz.U. 2007 nr 228 poz. 1685),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 marca 2006 r. w sprawie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów poza instalacjami i urządzeniami (Dz.U. 2006 nr 49 poz. 356),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz.U. 2003 nr 66 poz. 620) oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 marca 2006 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz.U. 2006 nr 46 poz. 333),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 7 września 2005 r. w sprawie kryteriów oraz procedur dopuszczania odpadów do składowania na składowisku odpadów danego typu (Dz.U. 2005 nr 186 poz. 1553),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 sierpnia 2004 r. w sprawie wzoru formularza przyjęcia odpadów metali (Dz.U. 2004 nr 197 poz. 2033).

Odpady z sektora komunalnego

Ustawa o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 roku określa zasady postępowania z odpadami w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności zasady zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczania ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko, a także odzysku lub unieszkodliwiania odpadów (art. 1, ust. 1).

W rozdziale pierwszym zawierającym przepisy ogólne, ustawa definiuje pojęcie odpadów komunalnych. Zgodnie z tą definicją przez odpady komunalne rozumie się odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady nie zawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych (art. 3, ust. 3, pkt. 4). Odpady niebezpieczne,

które powstają poza gospodarstwem domowym (w szpitalu, szkole itp.) nie mogą być traktowane jako odpady komunalne.

Komunalne osady ściekowe w rozumieniu w/w ustawy to pochodzący z oczyszczalni ścieków osad z komór fermentacyjnych oraz innych instalacji służących do oczyszczania ścieków komunalnych oraz innych ścieków o składzie zbliżonym do składu ścieków komunalnych (art. 3, ust. 3, pkt. 2).

Do odpadów komunalnych w rozumieniu szczegółowych regulacji prawnych zalicza się odpady powstające w gospodarstwach domowych, między innymi papier, tekturę, szkło, odpady kuchenne ulegające biodegradacji, odzież i tekstylia, rozpuszczalniki, kwasy, alkalia, odczynniki fotograficzne, lampy fluorescencyjne, urządzenia zawierające freony, oleje i tłuszcze jadalne, detergenty, baterie i akumulatory, drewno, tworzywa sztuczne, metale, odpady zmiotek wentylacyjnych.

Podstawowym dokumentem wyznaczającym kierunek gospodarki odpadami, a w szczególności odpadami komunalnymi, na wszystkich szczeblach administracji publicznej: krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym są plany gospodarki odpadami. Plany te służą osiągnięciu celów Polityki Ekologicznej Państwa.

Ustawa szczegółowo reguluje gospodarowanie odpadami, rozumiane jako zbieranie, transport, odzysk i unieszkodliwianie. Podstawową zasadą obowiązującą w gospodarce odpadami, w tym również odpadami komunalnymi jest zapobieganie ich powstawaniu.

Zgodnie z art. 5 ustawy o odpadach, kto podejmuje działania powodujące lub mogące powodować powstawanie odpadów, powinien takie działania planować, projektować i prowadzić tak, aby: zapobiegać powstawaniu odpadów lub ograniczać ich ilość i negatywne oddziaływanie na środowisko przy wytwarzaniu produktów, podczas i po zakończeniu ich użytkowania. Ponadto winien zapewnić zgodny z zasadami ochrony środowiska odzysk, jeżeli nie udało się zapobiec powstawaniu odpadów oraz zapewnić zgodne z zasadami ochrony środowiska unieszkodliwianie odpadów, których powstaniu nie udało się zapobiec lub których nie udało się poddać odzyskowi.

W art. 6 na wytwórców odpadów nakładany jest obowiązek stosowania takich sposobów produkcji lub form usług, surowców i materiałów, które zapobiegają powstawaniu odpadów lub pozwalają utrzymać na możliwie najniższym poziomie ich ilość, a także ograniczają negatywne oddziaływanie na środowisko lub zagrożenie życia lub zdrowia ludzi.

Zgodnie z art. 7 posiadacz odpadów jest zobowiązany do postępowania z odpadami w sposób zgodny z zasadami gospodarowania odpadami, wymaganiami ochrony środowiska oraz planami gospodarki odpadami. W pierwszej kolejności, posiadacz odpadów winien poddać odpady odzyskowi, a jeśli z przyczyn technologicznych jest on niemożliwy lub nie jest uzasadniony z przyczyn ekologicznych lub ekonomicznych, to odpady te należy unieszkodliwić w sposób zgodny z zasadami ochrony środowiska oraz planami gospodarki odpadami. Odpady, których nie udało się poddać odzyskowi, powinny być tak unieszkodliwiane, aby składowane były wyłącznie te odpady, których unieszkodliwienie w inny sposób było niemożliwe z przyczyn technologicznych lub nieuzasadnione z przyczyn ekologicznych, bądź ekonomicznych.

W pierwszej kolejności odpady powinny być poddawane odzyskowi lub unieszkodliwianiu w miejscu ich powstawania. Odpady, które nie mogą być poddane odzyskowi lub unieszkodliwiane w miejscu ich powstawania, powinny być, uwzględniając najlepszą dostępną technikę lub technologię,

przekazywane do najbliższej położonych miejsc, w których mogą być poddane odzyskowi lub unieszkodliwione.

Niesegregowane odpady komunalne, pozostałości z sortowania odpadów komunalnych oraz komunalne osady ściekowe powinny być poddane odzyskowi lub unieszkodliwianiu na obszarze tego województwa, na którym zostały wytworzone, w instalacjach spełniających wymagania najlepszej dostępnej techniki lub technologii, lub w miejscach najbliższej położonych od miejsca ich wytworzenia. Można tego dokonać również na obszarze innego województwa, jeżeli odległość od miejsca wytwarzania odpadów do instalacji przeznaczonej do odzysku lub unieszkodliwiania, spełniającej w/w wymagania lub miejsca przeznaczonego do tego samego odzysku jest mniejsza niż odległość do instalacji lub miejsca, położonego na obszarze tego samego województwa (art. 9, ust. 1-3).

Posiadacz odpadów może je przekazywać wyłącznie podmiotom posiadającym odpowiednie zezwolenie (art. 25 ust. 2). Wyjątkiem są osoby fizyczne (art. 33 ust. 2) oraz jednostki organizacyjne nie będące przedsiębiorcami, którym można przekazywać określone rodzaje odpadów i które mogą wykorzystywać je na własne potrzeby bez zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odzysku. Z uzyskania określonego rodzaju zezwoleń zwolnione są również podmioty, o których mowa w art. 31 ust.1, art. 32 ust.1 oraz w art. 33 ust.1a i 4, a także wytwórcy odpadów, którzy transportują wytworzone przez siebie odpady lub zbierają wytworzone przez siebie odpady w miejscu ich wytworzenia. Zwolnienia wynikają również z przepisów wykonawczych.⁶

W ustawie o odpadach wymagania związane z uzyskaniem zezwolenia na wytwarzanie odpadów oraz składaniem informacji na temat wytworzonych i zagospodarowanych odpadach regulują przepisy zawarte w art. 17-24. **Wymagania dotyczące uzyskiwania zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie zbierania i transportu odpadów** przedstawione są w art. 28, a **wymagania dotyczące zezwoleń na działalność w zakresie odzysku i unieszkodliwiania odpadów** zamieszczone zostały w art. 26-27.

Ustawa o odpadach określa zasady postępowania z odpadami komunalnymi dotyczące ich termicznego przekształcania, składowania i magazynowania oraz szczególne zasady postępowania z niektórymi rodzajami odpadów.

Odpady komunalne, podobnie jak inne rodzaje odpadów mogą podlegać termicznemu przekształceniu. Przekształcenie to może się odbywać w specjalnych spalarniach lub współspalarniach odpadów komunalnych. Termiczne przekształcanie odpadów komunalnych i niebezpiecznych stanowi proces unieszkodliwiania D 10. Spalarnie i współspalarnie powinny być zaprojektowane, wybudowane, wyposażone i użytkowane w sposób zapewniający jak najmniejszą szkodliwość dla zdrowia ludzkiego i środowiska. Osoba zarządzająca spalarnią lub współspalarnią odpadów, przed przyjęciem odpadów do ich termicznego przekształcenia, jest obowiązana do określenia ilości odpadów, sprawdzania zgodności przyjmowanych odpadów z danymi zawartymi w karcie przekazania odpadów (art.44).

---

⁶ Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki społecznej z dnia 23 grudnia 2003 r. w sprawie rodzajów odpadów, których zbieranie i transport nie wymagają zezwolenia na prowadzenie działalności (Dz. U. Z 2004 r. Nr 16, poz. 154)

Odpady przemysłowe

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach ściśle nie definiuje pojęcia odpadów przemysłowych. Niemniej można stwierdzić, iż są to odpady powstające w związku z prowadzeniem szeroko rozumianej działalności gospodarczej (produkcyjnej, budowlanej, usługowej itp.), a także odpady niebezpieczne powstające poza gospodarstwem domowym.

W katalogu odpadów, wyróżniono następujące tego typu odpady: z przemysłu rolno-spożywczego, energetycznego, z przemysłu skórzanego, futrzarskiego i tekstylnego. Ponadto odpady pochodzące z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania produktów przemysłu chemii nieorganicznej i organicznej, z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania powłok ochronnych, kitu, kleju i farb drukarskich.

Do odpadów przemysłowych zaliczyć można również odpady ze specjalnych gałęzi przemysłu, a w szczególności odpady powstające przy produkcji samochodów, odpady z kształtowania oraz fizycznej i mechanicznej obróbki powierzchni metali i tworzyw sztucznych, odpady z chemicznej obróbki i powlekania powierzchni metali oraz innych materiałów i z procesów hydrometalurgii metali nieżelaznych oraz odpady z produkcji powłok ochronnych.

Odpady przemysłowe, podobnie jak komunalne oraz inne, podlegają ogólnym zasadom gospodarowania, wymogom ochrony środowiska, a także planom gospodarki odpadami.

Zakłady przemysłowe oraz podmioty podejmujące działania powodujące powstanie odpadów przemysłowych, powinny takie działania planować, projektować i prowadzić w taki sposób, aby zapobiegać powstawaniu odpadów lub ograniczać ich ilość i negatywne oddziaływania na środowisko, zapewnić zgodny z zasadami ochrony środowiska odzysk, jeżeli nie udało się zapobiec ich powstaniu oraz zapewnić zgodne z zasadami ochrony środowiska unieszkodliwienie odpadów, których powstaniu nie udało się zapobiec lub których nie udało się poddać odzyskowi.

Podobnie jak inne rodzaje odpadów, również odpady przemysłowe mogą zostać poddane przekształceniom termicznym w specjalnie do tego przygotowanych spalarniach.

Wytwórca odpadów zgodnie z ustawą o odpadach (art. 17, ust. 1) jest obowiązany do:

- 1) **uzyskania decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami niebezpiecznymi**, jeżeli wytwarza odpady niebezpieczne w ilości powyżej 0,1 Mg rocznie,
- 2) **przedłożenia informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami**, jeżeli wytwarza odpady niebezpieczne w ilości do 0,1 Mg rocznie albo powyżej 5 Mg rocznie innych niż niebezpieczne.

W przypadku gdy wytwórca odpadów wytwarza powyżej 1 Mg odpadów niebezpiecznych rocznie lub powyżej 5 tys. Mg odpadów innych niż niebezpieczne rocznie, a odpady te powstają w związku z eksploatacją instalacji to jest on obowiązany do **uzyskania pozwolenia na wytwarzanie odpadów** (art. 17, ust. 2). Powyższych przepisów nie stosuje się do odpadów komunalnych, odpadów z wypadków, odpadów powstałych w wyniku klęsk żywiołowych oraz odpadów powstałych w wyniku poważnej awarii lub poważnej awarii przemysłowej (art. 17, ust. 5).

Wytwórca odpadów powstałych w wyniku poważnej awarii przemysłowej jest obowiązany do przedłożenia staroście właściwemu ze względu na miejsce powstania odpadów z tych awarii

informacji o wytworzonych odpadach oraz o sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami, bez względu na ich ilość, w terminie 30 dni od dnia wystąpienia awarii (art. 17a, ust. 1).

Posiadacz odpadów jest **obowiązany do prowadzenia ich ilościowej i jakościowej ewidencji** zgodnie z przyjętym katalogiem odpadów i listą odpadów niebezpiecznych (art. 36, ust. 1). W przypadku wytwórcy odpadów ewidencja ta powinna obejmować miejsce przeznaczenia odpadów, a w przypadku posiadacza odpadów, który prowadzi działalność w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów – powinna obejmować sposoby gospodarowania odpadami, a także dane o ich pochodzeniu (art. 36, ust. 2). Z tego obowiązku zwolnieni są wytwórcy odpadów komunalnych, a także osoby fizyczne i jednostki organizacyjne, niebędące przedsiębiorcami, które wykorzystują odpady na własne potrzeby (art. 36, ust. 2-3).

Ewidencję odpadów prowadzi się z zastosowaniem karty ewidencji odpadów, prowadzonej dla każdego rodzaju odpadu odrębnie oraz karty przekazania odpadu (art. 36, ust. 4). Prowadzący działalność wyłącznie w zakresie transportu odpadów prowadzi ewidencję z zastosowaniem tylko karty przekazania odpadów (art. 36, ust. 5).

Wytwórca odpadów prowadzący ewidencję odpadów jest zobowiązany sporządzić na formularzu zbiorcze zestawienie danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania tych odpadów oraz jest obowiązany przekazać to zestawienie marszałkowi województwa właściwemu ze względu na miejsce wytwarzania, zbierania, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów w terminie do końca pierwszego kwartału za poprzedni rok kalendarzowy (art. 37, ust. 1 i 3). Dane te tworzą wojewódzką bazę danych („Wojewódzki System Odpadowy”) o wytwarzanych przez poszczególne podmioty gospodarcze odpadach przemysłowych. Jest ona elementem „Zintegrowanego Systemu Odpadowego”.

Odpady niebezpieczne

Odpadom niebezpiecznym, ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach poświęca znaczną część przepisów. Regulują one w głównej mierze sposób zbierania, magazynowania i transportu tych odpadów. Zwracają uwagę na obowiązki posiadacza takich odpadów oraz naruszających zasady gospodarowania nimi.

Odpady niebezpieczne w rozumieniu w/w ustawy są to odpady:

- 1) należące do kategorii lub rodzajów odpadów określonych na liście A załącznika nr 2 do ustawy oraz posiadające co najmniej jedną z właściwości wymienionych w załączniku nr 4 do ustawy, lub
- 2) należące do kategorii lub rodzajów odpadów określonych na liście B załącznika nr 2 do ustawy i zawierające którykolwiek ze składników wymienionych w załączniku nr 3 do ustawy oraz posiadające co najmniej jedną z właściwości wymienionych w załączniku nr 4 do ustawy (art. 3 ust.2); w załączniku nr 3 przywołanej powyżej ustawy, określono ponadto składniki odpadów, które kwalifikują je jako odpady niebezpieczne.

Odpady uznawane za niebezpieczne posiadają szczególne właściwości m.in. wybuchowość substancji, łatwopalność, stopień drażnienia wywołujący stany zapalne skóry, toksyczność, rakotwórczość, mutagenność, ekotoksyczność, a także stopień szkodliwego działania na rozrodczość.

Do składników toksycznych wchodzących w skład odpadów niebezpiecznych zalicza się przede wszystkim takie związki i pierwiastki chemiczne, jak: beryl, związki chromu, związki kobaltu, selen i jego związki, arsen, ołów i jego związki, nieorganiczne związki fluoru, cyjanki, organiczne związki siarki, etery, węglowodany i ich związki z tlenem, azotem lub siarką oraz wiele innych.

Do odpadów niebezpiecznych, wydzielanych ze strumienia odpadów komunalnych zalicza się następujące ich rodzaje:

- Baterie i akumulatory (kod 20 01 33*),
- Detergenty zawierające substancje niebezpieczne (kod 20 01 29*),
- Odczynniki fotograficzne (kod 20 01 17*),
- Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcza i żywice zawierające substancje niebezpieczne (kod 20 01 27*),
- Kwasy i alkalia (kod 20 01 14*),
- Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć (kod 20 01 21*),
- Leki cytotoksyczne i cytostatyczne (kod 20 01 31*),
- Oleje i tłuszcze (kod 20 01 26*),
- Środki ochrony roślin (np. pestycydy, herbicydy, insektycydy) (kod 20 01 19*),
- Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne i inne niż wymienione (kod 20 01 35*),
- Drewno zawierające substancje niebezpieczne (kod 20 01 37*),
- Urządzenia zawierające freony (kod 20 01 23*),
- Rozpuszczalniki (kod 20 01 13*).

Wśród odpadów niebezpiecznych wytwarzanych w wyniku działalności gospodarczej największą grupę stanowią: oleje odpadowe 13 02 i odpady ciekłych paliw 13 07, a także odpady z grupy 16 (odpady nie ujęte w innych grupach) oraz 17 (odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej).

Do odpadów niebezpiecznych zaliczane są również w większości odpady medyczne i weterynaryjne.

Oplaty i kary w zakresie gospodarki odpadami

Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku ustanawia opłaty i kary za korzystanie ze środowiska, w tym również w zakresie gospodarki odpadami.

Opłata za korzystanie ze środowiska ponoszona jest za składowanie lub magazynowanie odpadów. Wysokość opłaty za składowanie odpadów zależy od ilości i rodzaju składowanych odpadów, z tym że wysokość opłaty podwyższonej także od czasu składowania odpadów. Kara pieniężna jest ponoszona za przekroczenie lub naruszenie warunków korzystania ze środowiska, ustalonych decyzją. Wysokość administracyjnej kary pieniężnej zależy od ilości i rodzaju składowanych albo magazynowanych odpadów oraz czasu ich składowania lub magazynowania.

Opłaty pieniężne są ponoszone przez podmioty korzystające ze środowiska – w tym wypadku posiadaczy odpadów – na rachunek właściwego ze względu na miejsce korzystania ze środowiska urzędu marszałkowskiego, natomiast administracyjne kary pieniężne na rachunek wojewódzkiego

inspektora ochrony środowiska, który wydał decyzję w przedmiocie wymierzenia kary. Wpływy z tytułu opłat i kar stanowią przychody odpowiednich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

W określonych w ustawie przypadkach podmiot korzystający ze środowiska ponosi opłaty podwyższone (art. 293, ust. 1- 5).

Kary pieniężne, wymierzane są w drodze decyzji administracyjnej przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska za naruszenie warunków decyzji zatwierdzającej instrukcję eksploatacji składowiska odpadów lub decyzji określającej miejsce i sposób magazynowania odpadów, wymaganych przepisami ustawy o odpadach (art. 298).

Za składowanie odpadów z naruszeniem warunków dotyczących rodzaju i sposobów składowania odpadów, określonych w decyzji zatwierdzającej instrukcję eksploatacji składowiska, lub magazynowanie odpadów z naruszeniem decyzji określającej miejsce i sposób magazynowania odpadów wymierza się karę w wysokości 0,1 jednostkowej stawki opłaty za umieszczenie odpadów na składowisku za każdą dobę składowania (art. 309, ust. 2).

Ustawa o odpadach przewiduje natomiast odpowiedzialność karną za określonego rodzaju czyny, związane między innymi z: niezgodnym z wymaganiami składowaniem odpadów, prowadzeniem działalności w zakresie zbierania, transportu, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów bez wymaganego zezwolenia, zarządzania składowiskiem odpadów w sposób naruszający obowiązki przewidziane w ustawie. Kary przewidziane w przepisach karnych ustawy o odpadach to: kara aresztu lub grzywny.

Obowiązki organów administracji publicznej w zakresie gospodarki odpadami

Szczegółowego podziału kompetencji w sprawach ochrony środowiska pomiędzy organy ochrony środowiska dokonuje art. 378 Prawa ochrony środowiska. Konstrukcja podziału opiera się na założeniu, że podstawowe kompetencje związane z zadaniami o charakterze reglamentacyjnym obciążają starostę, z wyłączeniami na rzecz wojewody, marszałka województwa bądź wójta. Wszystkie rodzaje wyłączeń oparte są na kryteriach podmiotowo-przedmiotowych, wskazanych w ust. 2 i 3 tegoż artykułu. Zakres podmiotowy tych organów istotnie zmieniła Ustawa z 29 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej (Dz. U. nr 175, poz. 1462, z późn. zm.), które to zmiany w większości weszły w życie od 1 stycznia 2008.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska organami administracji odpowiedzialnymi za sprawy ochrony środowiska są: wójt, burmistrz lub prezydent miasta, starosta, wojewoda oraz minister właściwy do spraw środowiska (od 1 stycznia 2008 r. także sejmik województwa oraz marszałek województwa).

Artykuł 376 POŚ ust. 1 ustala właściwość starosty w sprawach regulowanych wskazanymi przepisami ustawy. Do jego kompetencji należy uzgadnianie warunków środowiskowych realizacji przedsięwzięcia – w odniesieniu do tzw. decyzji środowiskowych, wydawanych z uwzględnieniem procedury oceny oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko (art. 48 ust. 2), opiniowanie, w drodze postanowienia, konieczności nałożenia obowiązku przedłożenia raportu o oddziaływaniu na środowisko – w ramach prowadzonego postępowania administracyjnego,

wymagającego przeprowadzenia procedury oceny oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko (art. 51 ust. 3) oraz wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu (art. 115a ust. 1). Ponadto starosta przyjmuje wyniki pomiarów wielkości emisji z instalacji (art. 149), wydaje decyzje zobowiązujące zarówno do prowadzenia dodatkowych (wykraczających poza określone ustawą) pomiarów wielkości emisji z instalacji (oraz przyjmuje wyniki tych pomiarów – art. 150 ust. 1), jak i do przedkładania wyników tych pomiarów (art. 150 ust. 3), a także przyjmuje zgłoszenie instalacji niewymagającej pozwolenia emisyjnego (art. 152 ust. 1). Do jego zadań należy też wydawanie decyzji ustalającej wymagania w zakresie ochrony środowiska dla instalacji, z której emisja nie wymaga pozwolenia (art. 154 ust. 1), wydawanie decyzji zobowiązującej do prowadzenia dodatkowych pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku, wprowadzanych w związku z eksploatacją drogi, linii kolejowej lub tramwajowej, portu czy lotniska (art. 178) oraz wydawanie pozwoleń emisyjnych (art. 183), decyzji zobowiązujących do sporządzenia i przedłożenia przeglądu ekologicznego (art. 237) oraz nakładających obowiązek ograniczenia oddziaływania na środowisko lub przywrócenia do stanu poprzedniego (art. 362 ust. 1 i 3).

W tych sprawach starosta działa jako organ pierwszej instancji, wobec czego (zgodnie z art. 17 pkt 1 k.p.a.) organem odwoławczym od decyzji wydawanych przez starostę będzie samorządowe kolegium odwoławcze – Prawo ochrony środowiska. nie wprowadza w tym względzie odrębnych zasad. Dotyczy to wszystkich decyzji podejmowanych przez starostę na podstawie Prawa ochrony środowiska.

Art. 376 POŚ ust. 3 przyznaje marszałkowi województwa dawniejsze kompetencje wojewody. W ten sposób marszałek jest właściwy rzeczowo w sprawach dotyczących, po pierwsze, przedsięwzięć i zdarzeń na terenach zakładów, gdzie jest eksploatowana instalacja, kwalifikowana jako przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko (dla którego sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko jest obowiązkowe), a po drugie, przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko, dla którego sporządzenie takiego raportu jest obowiązkowe, realizowanego na terenach innych niż wyżej wymienione.

Marszałek województwa przejął także od 1 stycznia 2008 r. pewne kompetencje, które ustawa Prawo ochrony środowiska przekazywała „imiennie” wojewodzie (nie używając określenia „organ ochrony środowiska” i ogólnych zasad podziału kompetencji). Są to zadania w zakresie prowadzenia bazy danych o środowisku (art. 30 ust. 2), opiniowania postanowienia o ustaleniu zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko (art. 49 ust. 5), podejmowania szeregu działań przygotowujących podjęcie przez sejmik uchwały w sprawie programu naprawczego w zakresie ochrony powietrza (art. 89 i 91) oraz podejmowania określonych działań związanych z ryzykiem wystąpienia lub wystąpieniem przekroczeń dopuszczalnych albo alarmowych poziomów substancji w powietrzu (art. 92a i 93). Ponadto marszałek wydaje decyzje nakładające na podmiot korzystający ze środowiska, który prowadzi działalność powodującą wprowadzanie substancji do powietrza, obowiązek prowadzenia pomiarów poziomów tej substancji w powietrzu – na obszarze, na którym istnieje przekroczenie dopuszczalnego poziomu substancji w powietrzu i w odniesieniu do zakładów objętych ogólną kompetencją marszałka z art. 376 ust. 3 (art. 95 ust. 1). Przyjmuje też informacje o wykorzystywanych substancjach stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (art. 162 ust. 5

i 6) oraz posiada kompetencje przysługujące wojewodzie na podstawie przepisów tytułu VIII ustawy POŚ (związane z programami dostosowawczymi).

Marszałek nie przejął jednak od wojewody wszystkich jego zadań. Kompetencje bowiem wojewody, wykonywane przez niego poprzez wydawanie aktów normatywnych, nie mogły zostać przekazane marszałkowi, gdyż ustawa o samorządzie województwa nie wyposaża marszałka w uprawnienia prawotwórcze. Te zadania wykonuje obecnie – w drodze uchwały – sejmik województwa. Sejmik przyjmuje programy naprawcze związane z ochroną powietrza (art. 91 ust. 3), ustala rodzaje lub jakość paliw dopuszczonych do stosowania (art. 96) oraz przyjmuje programy naprawcze związane z ochroną przed hałasem (art. 119 ust. 2) i ustanawia obszary ograniczonego użytkowania (art. 135 ust. 2 – obie te kompetencje są współdzielone z radą powiatu).

Wszystkie wyżej omówione organy, mogą upoważnić do wykonywania funkcji kontrolnych pracowników podległych im urzędów marszałkowskich, powiatowych, miejskich, gminnych lub funkcjonariuszy straży gminnych. Wymienione organy lub osoby przez nie upoważnione są uprawnione do występowania w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenie przeciw przepisom o ochronie środowiska. Kierownik kontrolowanego podmiotu oraz kontrolowana osoba fizyczna obowiązani są umożliwić przeprowadzenie kontroli oraz udzielić pisemnych lub ustnych informacji w zakresie niezbędnym do ustalenia stanu faktycznego (art. 379).

Do osiągnięcia celów założonych w Polityce Ekologicznej Państwa, a także stworzenia w kraju zintegrowanej i wystarczającej sieci instalacji i urzędzeń do odzysku unieszkodliwienia odpadów, opracowane są plany gospodarki odpadami.

Minister właściwy do spraw środowiska opracowuje krajowy plan gospodarki odpadami, który jest następnie uchwalany przez Radę Ministrów. Zarząd województwa, powiatu i gminy oraz wójt lub burmistrz/prezydent miasta opracowuje odpowiednio projekt wojewódzkiego, powiatowego lub gminnego planu gospodarki odpadami. Minister właściwy do spraw środowiska oraz wymienione zarządy składają, co dwa lata, odpowiednio Radzie Ministrów, sejmikowi województwa, radzie powiatu i radzie gminy, sprawozdania z realizacji planu gospodarki odpadami (art. 14 ustawy o odpadach)

Program gospodarki odpadami niebezpiecznymi jest zatwierdzany w drodze decyzji przez właściwy organ, którym jest:

- 1) marszałek województwa - dla przedsięwzięć lub instalacji, o których mowa w art. 378 ust. 2a ustawy - Prawo ochrony środowiska,
- 2) starosta - dla pozostałych przedsięwzięć.

Marszałek województwa zatwierdza program gospodarki odpadami niebezpiecznymi, po zasięgnięciu opinii wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, właściwego ze względu na miejsce wytwarzania odpadów niebezpiecznych.

Decyzja zatwierdzająca program gospodarki odpadami niebezpiecznymi oraz zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie zbierania, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów wygasają w części dotyczącej pozwolenia zintegrowanego z chwilą upływu terminu, w którym prowadzący instalację powinien uzyskać pozwolenie zintegrowane, chyba że prowadzący instalację uzyskał pozwolenie zintegrowane przed tym terminem.

W wypadku, gdy wytwórca odpadów niebezpiecznych narusza przepisy ustawy lub działa niezgodnie z decyzją zatwierdzającą program gospodarki odpadami, właściwy organ wzywa go do niezwłocznego zaniechania naruszeń, które w razie niezastosowania się do zaleceń mogą doprowadzić do wstrzymania decyzji w zakresie objętym programem gospodarki odpadami niebezpiecznymi, co nie powoduje obowiązku usunięcia skutków prowadzonej działalności na koszt wytwórcy odpadów niebezpiecznych.

Informację o wytwarzanych odpadach oraz sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami przedkłada się marszałkowi województwa (dla przedsięwzięć lub instalacji, o których mowa w art. 378 ust. 2a ustawy – Prawo ochrony środowiska) lub staroście, dla pozostałych przedsięwzięć. Podobnie jest w przypadku wniosku o wydanie pozwolenia na wytwarzanie odpadów.

Podmiot, który prowadzi działalność w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, obowiązany jest do uzyskania zezwolenia na prowadzenie tej działalności. Zezwolenie wydawane jest w drodze decyzji przez marszałka województwa dla przedsięwzięć lub instalacji, o których mowa w art. 378 ust. 2a ustawy – Prawo ochrony środowiska, dla pozostałych przedsięwzięć – przez starostę, po zasięgnięciu opinii wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. Obowiązek zasięgnięcia opinii prezydenta miasta przez starostę nie dotyczy prezydenta miasta na prawach powiatu.

W zakresie zbierania lub transportu odpadów, dany podmiot jest obowiązany uzyskać zezwolenie, które wydaje starosta. Starosta przekazuje kopię tej decyzji marszałkowi województwa, wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska oraz wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta.

Posiadacz odpadów, który uzyskuje zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odzysku, unieszkodliwiania, zbierania lub transportu odpadów, ale narusza przepisy ustawy lub działa niezgodnie z wydanym zezwoleniem, jest wzywany przez organ do zaniechania naruszeń, a jeśli mimo wezwania nie dostosuje się do zaleceń, właściwy organ cofa to zezwolenie bez odszkodowania (art. 30).

Wytwórca odpadów, który prowadzi działalność w zakresie odzysku, unieszkodliwiania, zbierania, lub transportu odpadów, jest zwolniony z obowiązku uzyskania zezwolenia na prowadzenie tej działalności, jeżeli posiada pozwolenie na wytwarzanie odpadów lub decyzję zatwierdzającą program gospodarki odpadami niebezpiecznymi. Jeżeli miejsce działalności jest inne niż miejsce wytwarzania odpadów, właściwy organ wydając pozwolenie na wytwarzanie odpadów lub decyzję zatwierdzającą program gospodarki odpadami niebezpiecznymi, zasięga opinii wójta, burmistrza lub prezydenta miasta (art. 31, ust. 1 i 4).

Posiadacz odpadów (za wyjątkiem wytwórców odpadów komunalnych, osób fizycznych i jednostek organizacyjnych niebędących przedsiębiorcami, które wykorzystują odpady na własne potrzeby) jest obowiązany do prowadzenia ich ilościowej i jakościowej ewidencji zgodnie z przyjętym katalogiem odpadów i listą odpadów niebezpiecznych i jest zobowiązany na żądanie marszałka województwa właściwego ze względu na miejsce wytwarzania, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów do przedłożenia ewidencji odpadów. Ewidencja prowadzona przez wytwórcę odpadów (art. 36 ust 1a, pkt 1) powinna obejmować miejsce przeznaczenia odpadów, zaś przez posiadacza odpadów (art. 36 ust 1a, pkt 2), który prowadzi działalność w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania

sposoby gospodarowania odpadami oraz dane o ich pochodzeniu. Prowadzący działalność wyłącznie w zakresie transportu odpadów prowadzi ewidencję z zastosowaniem tylko karty przekazania odpadu.

Pewne odstępstwa od tych zapisów określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2001 r. w sprawie rodzajów odpadów lub ich ilości, dla których nie ma obowiązku prowadzenia ewidencji odpadów, oraz kategorii małych i średnich przedsiębiorców, które mogą prowadzić uproszczoną ewidencję odpadów (Dz. U. Nr 152 poz. 1735).

Dostosowanie polskiego prawa do wymogów Unii Europejskiej

Jednym z podstawowych warunków przystąpienia Polski do Unii Europejskiej było przejęcie całego jej dorobku prawnego (*acquis communautaire*) i wdrożenie jego wymagań w praktyce. Wymóg ten dotyczy uregulowań zawartych w dyrektywach i decyzjach, nie dotyczy natomiast rozporządzeń, które od 1 maja 2004 r. bezpośrednio obowiązują również na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, stanowiąc element naszego porządku prawnego.

Prawodawstwo Unii Europejskiej określa ogólne ramy prawne i zasady gospodarki odpadami. Zadaniem krajów członkowskich jest transponowanie i wdrażanie postanowień dyrektyw UE do prawodawstwa krajowego. Podstawowym założeniem gospodarki odpadami w Unii Europejskiej jest istnienie odpowiedniego systemu zarządzania na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, a także odpowiedniej infrastruktury umożliwiającej bezpieczne zbieranie, sortowanie, transport, recykling, odzyskiwanie materiałów i energii z odpadów oraz unieszkodliwianie wszystkich rodzajów wytwarzanych odpadów.

Podstawowym, unijnym aktem prawnym dotyczącym gospodarowania odpadami jest Dyrektywa ramowa nr 75/442/EWG. Dyrektywa ta ustanawia definicje, zasady i procedury dotyczące odpadów oraz osadza gospodarkę odpadami w określonych ramach instytucjonalnych.

Dyrektywa nakłada na państwa członkowskie wymóg zapewnienia odzysku lub usuwania odpadów w sposób nie zagrażający życiu ludzkiemu i nie powodujący szkód w środowisku. Państwa członkowskie mają obowiązek wprowadzić zakaz wyrzucania, zwałki i niekontrolowanych wysypisk odpadów.

Dyrektywa ramowa opisuje odnoszącą się do gospodarowania odpadami hierarchię działań technicznych od najbardziej korzystnych do najmniej pożądanych. Kładzie szczególny nacisk na zapobieganie powstawaniu odpadów i ograniczanie ich produkcji. Na drugim miejscu umiejscawia ich utylizację. Składowanie odpadów wymienia jako czynność najmniej pożądaną. Stanowi ono jednakże nieodzowny element wszystkich systemów gospodarowania odpadami. Założenia dyrektywy ramowej sugerują, iż składowanie należy w miarę możliwości ograniczać, że należy wszystkie odpady poddawać recyklingowi, powtórnemu przetworzeniu, lub przetworzyć na tyle, by zminimalizować potrzebę wykorzystania przestrzeni na składowiskach oraz potencjalne zagrożenia płynące z takiego składowania.

Ponadto zgodnie z dyrektywą ramową kraje członkowskie są zobligowane do zmniejszania negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko poprzez promowanie rozwoju czystszych technologii, poprawy procesów produkcyjnych i technik unieszkodliwiania. Muszą one także zachęcać do odzysku, w tym wykorzystywania odpadów jako źródeł energii.

Zgodnie z omawianą dyrektywą, właściwe organy administracji publicznej są zobowiązane opracować programy gospodarowania odpadami, obejmujące takie elementy jak rodzaj, ilość i pochodzenie odpadów przeznaczonych do odzysku lub usunięcia, określenie odpowiednich terenów lub urządzeń służących usuwaniu odpadów i specjalne postanowienia dotyczące poszczególnych rodzajów odpadów. Plany gospodarki odpadami mogą także określać osoby oraz koszty i środki wykorzystywane do stymulowania działań w zakresie racjonalizacji zbiórki, sortowania i unieszkodliwiania odpadów.

Zgodnie z zapisami dyrektywy organy administracji publicznej powinny wydawać stosowne zezwolenia w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów. Według zasady „zanieczyszczający płaci” koszty zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów muszą być ponoszone przez posiadacza, w tym także wytwórcę odpadów (Źródło: „Poradnik, powiatowe i gminne plany gospodarki odpadami” 2002).

Drugą, najistotniejszą dyrektywą unijną jest dyrektywa o składowaniu odpadów nr 99/31/UE. Określa ona wymogi techniczne i dotyczące zarządzania operacjami składowania. Głównym celem dyrektywy jest zapewnienie minimalnych wymagań w zakresie unieszkodliwiania odpadów przez składowanie na składowiskach w UE, w celu zapobiegania lub redukcji możliwych ujemnych oddziaływań na środowisko, wynikających z emisji do powietrza, gleb, wód powierzchniowych i podziemnych, a także jakiegokolwiek ryzyka dla ludzkiego zdrowia przez cały okres eksploatacji składowiska. Cel ten ma zostać osiągnięty poprzez spełnienie surowych wymagań eksploatacyjnych i technicznych.

Dyrektywa zobowiązuje kraje członkowskie do podejmowania szeregu działań prowadzących do spełnienia tego celu, w tym do obróbki odpadów przed składowaniem, wykluczenia współskładowania (mieszania odpadów niebezpiecznych z innymi odpadami), prowadzenia monitoringu w trakcie eksploatacji i po zamknięciu, i rekultywacji składowiska.

Zgodnie z omawianą dyrektywą kraje członkowskie muszą także przygotować i wdrożyć krajowe strategie prowadzące do zredukowania ilości składowanych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, aby osiągnąć określone cele oraz przygotowywać plany naprawcze dla istniejących składowisk w celu dostosowania ich do wymogów stawianych przez dyrektywę.

Kraje członkowskie muszą zapewnić, że dotychczas eksploatowane składowiska zostaną zamknięte, jeśli nie spełnią w określonym czasie wymogów tej dyrektywy, a wszystkie nowo powstające składowiska muszą w pełni odpowiadać jej założeniom. Kraje Unii Europejskiej są także zobligowane do przekazywania (co trzy lata) Komisji raportów omawiających wdrażanie wymagań dyrektywy.

Dyrektywa określa również wymagania stawiane wszystkim typom składowisk, definiowanych jako miejsca unieszkodliwiania odpadów, poprzez ich deponowanie na lub w gruncie, w tym: wymagania dotyczące lokalizacji, projektowania, monitoringu i eksploatacji. Ponadto określono w niej standardową procedurę przyjmowania odpadów na składowiska, mającą na celu unikanie wszelkich zagrożeń środowiskowych oraz listę odpadów, które nie mogą być przyjmowane na składowiska.

Okresy przejściowe

Polski system prawny od roku 1991 powoli dostosowywany był do regulacji unijnych. Podpisany 16 grudnia 1991 r. Układ Europejski ustanawiający stowarzyszenie między Rzeczpospolitą Polską, z jednej strony, a Wspólnotami Europejskimi i ich Państwami Członkowskimi, z drugiej strony, zawierał zobowiązanie strony polskiej do powstrzymania się od ustanawiania nowych przepisów, które byłyby niezgodne z normami unijnymi.

Rzeczywisty proces dostosowywania polskich przepisów prawa ochrony środowiska do prawnych standardów wypracowanych w Unii Europejskiej był szczególnie widoczny w latach 1999 – 2001. Dostosowanie objęło: prawo horyzontalne, ochronę przyrody, jakość wód, ograniczanie zanieczyszczeń przemysłowych i ocena ryzyka, jakość powietrza, hałas z urządzeń, chemikalia i organizmy modyfikowane genetycznie, bezpieczeństwo jądrowe, ochronę przed promieniowaniem i gospodarkę odpadami.

Rozdział negocjacyjny zatytułowany „Środowisko” zamknięto podczas sesji Konferencji Akcesyjnej w dniu 26 października 2001 r. Wówczas Unia Europejska zaakceptowała 9 wniosków o okresy przejściowe. W zakresie gospodarki odpadami Polska uzyskała okresy przejściowe (czyli dodatkowy czas na dostosowanie krajowych regulacji) w odniesieniu do następujących dyrektyw unijnych:

- dyrektywa 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych 5-letni okres przejściowy (do 31.12. 2007 r.);
- dyrektywa 99/31/WE w sprawie składowisk odpadów 10-letni okres przejściowy (do 01.07. 2012r.);
- rozporządzenie 259/93/EWG w sprawie nadzoru i kontroli przesyłania odpadów w obrębie Wspólnoty Europejskiej oraz poza jej obszar 5 - letni okres przejściowy (do 31.12.2007 r.) dla niektórych grup odpadów przeznaczonych do odzysku z tzw. „zielonej listy” dla wybranych odpadów przeznaczonych do odzysku z tzw. „pomarańczowej listy” z możliwością przedłużenia do 2012 r. po uprzednim uzasadnieniu w odniesieniu do odpadów tworzyw sztucznych („zielona lista”) oraz grupy odpadów z „listy żółtej”.

Należy zaznaczyć, iż w Polsce jako państwie członkowskim UE bezpośrednie zastosowanie znajdują rozporządzenia unijne zastępujące z mocy prawa niezgodne z nimi ustawowe przepisy krajowe. Istotna część unijnego prawa ochrony środowiska znajduje się właśnie w rozporządzeniach.

Gminne Plany Gospodarki Odpadami oraz Regulaminy Utrzymania Czystości w gminach.

Obowiązek uchwalenia gminnego PGO upływał 30.06.2004. Termin uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminie minął 13.01.2006. Przebieg procesu uchwalania poszczególnych dokumentów w gminach Konińskiego Regionu Komunalnego przedstawiają tabele poniżej.

Tabela 3 Przebieg procesu uchwalania gminnych planów gospodarki odpadami w gminach wchodzących w skład Związku

Nazwy gmin, które uchwałyły Plany gospodarki odpadami w terminie:			
do 30.06.2004 (termin ustawowy)	01.07.2004 - 31.12.2004	01.01.2005 - 31.12.2005	01.01.2006 - 31. 2.2006
Gmina Turek Uchwała Nr XX/97/04 z dnia 29 czerwca 2004 r.	Gmina Golina Uchwała Nr XXV/125/2004 z dnia 3 listopada 2004	Gmina Kramsk Uchwała Nr XXIV/123/2005 z dnia 03 marca 2005 r.	-
Gmina Grodziec Uchwała Nr XX/105/2004 z dnia 08 grudnia 2004r	Gmina Rzgów Uchwała Nr 119/04 z dnia 27.12.2004 r.	Gmina Władysławów Uchwała Nr 148/05 z dnia 10 lutego 2005 r.	-
	Gmina Rychwał Uchwała nr XX/163/04 z dnia 30.12.2004 r.	Gmina Kazimierz Biskupi Uchwała Nr XXIX/268/2005 z dnia 31 marca 2005 r.	-
	Gmina Krzymów Uchwała Nr XVII/101/04 z dnia 29.11.2004 r.		
	Gmina Stare Miasto Uchwała Nr XXV/167/2004 z dnia 30.12.2004 r.		

Tabela 4 Przebieg procesu uchwalania nowych regulaminów utrzymania czystości i porządku w gminach wchodzących w skład Związku

Nazwy gmin, które uchwałyły nowe regulaminy utrzymania czystości i porządku:		
do 13.01.2006 r. (termin ustawowy)	14.01.2006 - 13.04.2006	14.04.2006 -31.12.2007

	Gmina Grodziec Uchwała nr XXIX/186/2006 z dnia 8 lutego 2006r.	Gmina Kazimierz Biskupi Uchwała nr XLVI/516/2006 z dnia 31 sierpnia 2006 r
	Gmina Turek Uchwała nr XXXVI/193/06 z dnia 16 marca 2006r.	Gmina Golina Uchwała Nr XLIII/220/2006 z dnia 26 kwietnia 2006 r.
	Gmina Władysławów Uchwała Nr 226/06 z dnia 1 lutego 2006 r.	Gmina Rzgów Uchwała nr 199/06 z dnia 10 maja 2006 r.
	Gmina Kramsk, Uchwała nr XXXIV/189/06 z dnia 7 lutego 2006 r.	Gmina Stare Miasto Uchwała Nr XLIII/297/2006 z dnia 19 kwietnia 2006 roku
		Gmina Krzymów Uchwała nr X/53/07 z dnia 29 października 2007

Gmina Rychwał - nie uchwalono nowego Regulaminu.

3. Aktualny stan gospodarki odpadami komunalnymi na terenie powiatu konińskiego i tureckiego, ze szczególnym uwzględnieniem gmin wchodzących w skład Związku.

Zgodnie z ustawą o odpadach odpady komunalne definiuje się jako: „odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady nie zawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych. Odpady niebezpieczne powstające na terenie tzw. obiektów użyteczności publicznej nie są odpadami komunalnymi.

Głównym źródłem powstawania odpadów komunalnych związanych z działalnością bytową człowieka są przede wszystkim gospodarstwa domowe oraz obiekty użyteczności publicznej (infrastruktury).

Z uwagi na skład, właściwości technologiczne oraz warunki i miejsca powstawania wyróżnia się następujące odpady występujące w strumieniu odpadów komunalnych:

- odpady domowe związane z bytowaniem ludzi w domach mieszkalnych (zabudowa wielorodzinna, domy jednorodzinne);
- odpady z obiektów użyteczności publicznej i obsługi ludności (np. handel i usługi, szkolnictwo, lecznictwo otwarte i szpitale);
- odpady z terenów otwartych, takie jak:
  - uliczne z koszy, zmiotki,
  - z placów targowych,
  - z cmentarzy,

- zieleni miejskiej,
- odpady wielkogabarytowe, (np. zużyte meble, sprzęt gospodarstwa domowego);
- zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne.

Ogólne informacje o Związku Międzygminnym „Koniński Region Komunalny”

Wiosną 1997 roku miasto Konin i 5 gmin powiatu konińskiego: Kramsk, Krzymów, Golina, Stare Miasto i Wilczyn zainicjowały powstanie Związku Międzygminnego "Koniński Region Komunalny".

Obecnie do Związku, z terenu powiatu konińskiego przynależą gminy:

- Miasto i Gmina Golina,
- Gmina Grodziec,
- Gmina Kramsk,
- Gmina Krzymów,
- Gmina Kazimierz Biskupi,
- Gmina Stare Miasto,
- Gmina Rzgów,
- Miasto i Gmina Rychwał,

oraz z terenu powiatu tureckiego gminy: Turek, Władysławów i Brudzew.

Samorządy tych gmin uznały, że wspólne wprowadzenie jednolitego systemu gospodarki odpadami przyniesie najlepsze efekty.

Gmina Wierzbiniek nie należy do żadnego związku realizującego zadania z zakresu gospodarki odpadami, bierze natomiast udział w projekcie „Uporządkowanie Gospodarki Odpadami w Subregionie Konińskim” pilotowanym przez Związek Międzygminny - Koniński Region Komunalny.

Działania Związku zgodnie z jego Statutem skierowane są na zaspokajanie potrzeb wspólnot gminnych, między innymi w zakresie:

- edukacji ekologicznej społeczeństwa,
- sporządzenia wniosków o pozyskanie unijnych środków finansowych,
- porządkowania gospodarki odpadami komunalnymi w gminach,
- promocji wspólnych działań podejmowanych przez gminy członkowskie.

Od początku swego istnienia Związek podjął intensywne działania , zmierzające do pozyskania dodatkowych środków finansowych na realizację działań związanych z porządkowaniem gospodarki odpadami komunalnymi w gminach - członkach Związku.

Efektom działalności Związku są również odpowiednie zapisy w takich dokumentach, jak:

- Strategia Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego,
- Strategia Ochrony Środowiska Powiatu Konińskiego,

- Plan Gospodarki Odpadami Województwa Wielkopolskiego,
- Plan Gospodarki Odpadami Powiatu Konińskiego,
- oraz opracowany przez Związek Plan Gospodarki Odpadami dla gmin - członków Związku, w którym to dokumencie została wypracowana wspólna polityka gospodarowania odpadami.

Jednym z zadań określonych w Planie jest tworzenie w każdej gminie Punktów Selektywnego Gromadzenia Odpadów, które w znacznym stopniu przyczynią się do zmniejszenia kosztów, związanych z usuwaniem odpadów w poszczególnych gminach.

Duży nacisk położono na przygotowanie społeczeństwa do wdrażania selektywnego gromadzenia odpadów poprzez :

- systematycznie prowadzoną edukację ekologiczną,
- szeroko zakrojone akcje reklamujące segregację odpadów,
- audycje w mediach,
- filmy promujące selektywną zbiórkę odpadów,
- artykuły prasowe, itp.

Na mocy zawartego porozumienia, Związkowi Międzygminnemu "Koniński Region Komunalny" Powiat Koniński powierzył prowadzenie zadań publicznych w zakresie ochrony środowiska. Jest to jedyny tego typu przypadek na terenie Wielkopolski, a może i w skali kraju. Dzięki temu porozumieniu Związkowi łatwiej jest realizować swoje zadania statutowe na terenie całego powiatu.

Działania edukacyjne

W latach 2000 - 2007 zorganizowano szkolenia oraz zajęcia edukacyjne dla 18.331 osób, w tym dla 475 pracowników samorządowych i nauczycieli.

Celem organizowanych szkoleń między innymi było :

- ukierunkowanie działań w zakresie ochrony środowiska,
- przygotowanie dzieci i młodzieży do prowadzenia właściwej segregacji odpadów w swoim środowisku,
- zapoznanie uczestników szkoleń z prawidłowym funkcjonowaniem składowisk odpadów i innych obiektów służących środowisku,
- kształtowanie postaw przyjaznych środowisku,
- rozwijanie wrażliwości estetycznej,
- wyrobienie przekonania o odpowiedzialności każdego z nas za stan środowiska w skali mikro i makro,
- kierowanie się w swoim postępowaniu ideami i zasadami zrównoważonego rozwoju,
- promowanie odpowiednich zachowań.

I tak odbyły się szkolenia / zajęcia edukacyjne :

- **w zakresie gospodarki odpadami** na terenie MZGOK, ZUO, PWiK w Koninie w których wzięło udział 8.254 osoby,
- **w zakresie praktycznych form edukacji leśnej:**
  - a) na terenie Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie dla 4.521 osób,
  - b) na terenie Nadleśnictwa Grodziec dla 1.149 osób
- **w zakresie ochrony przyrody** na terenie Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego, w tym 4 szkolenia jednodniowe dla przedszkolaków na terenie gospodarstw agroturystycznych w Pyzdrach i Zagórowie - udział wzięło 2.265 osób,
- **w zakresie wartości przyrodniczych i kulturowych** ciekawych miejsc na terenie Kórnik i Rogalina dla 643 osób,
- **w zakresie poznawania flory i fauny** na terenie Wielkopolskiego Parku Narodowego w Jeziorach, w których wzięło udział 316 osób,
- **12 turnusów "zielonych szkół"** dla uczniów szkół podstawowych na terenie Ośrodka Naukowo-Dydaktycznego w Laskach, w Zielonce, OEP w Chalinie dla 708 uczniów,
- **w innych formach edukacji ekologicznej** wzięło udział 475 osób.

Jedną z form edukacji ekologicznej corocznie organizowanej wspólnie ze Starostwem Powiatowym w Koninie, z Urzędem Miejskim w Koninie i Miejskim Zakładem Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Koninie jest "Konkurs Selektywnej Zbiórki Odpadów w Placówkach Oświatowych na terenie Powiatu Konińskiego oraz gmin wchodzących w skład ZM". Od 2000 roku corocznie w konkursie bierze udział ponad 10 tys. uczniów z 15 przedszkoli, 25 szkół podstawowych, 10 gimnazjów, kilku szkół ponad gimnazjalnych, pozyskując corocznie ok. 150 – 180 ton surowców wtórnych, które trafiają do MZGOK w Koninie

W latach 2004 – 2007 Związek wspólnie ze Starostwem Powiatowym w Koninie organizował "Konkurs na najbardziej uporządkowaną wieś oraz zadbaną zagrodę w gminie". Do konkursu corocznie przystępuje ok. 10 gmin, a na ich terenie ok. 100 wsi i zagród.

Związek był organizatorem i współorganizatorem wielu różnych akcji o charakterze ekologicznym, w tym :

- corocznych akcji sprzątania świata,
- festynów ekologicznych połączonych z konkursami,
- obchodów dni Ziemi,
- Powiatowego Konkursu Ochrony Środowiska dla szkół gimnazjalnych i ponad gimnazjalnych powiatu konińskiego,
- seminariów, itp.

Organizowanie selektywnej zbiórki odpadów w gminach członkach Związku

Rok 2008 to kolejny etap realizacji zadań w tym zakresie, między innymi poprzez szkolenia i organizację wszelkiego rodzaju konkursów. Związek Międzygminny od kilku lat prowadzi systematyczne rozmowy i spotkania robocze z sąsiednimi związkami międzygminnymi i gminami w celu wspólnego realizowania przedsięwzięć w zakresie ochrony środowiska i wdrożenia jednolitego systemu gospodarki odpadami na terenie całego regionu konińskiego.

Uzyskano już pierwsze efekty tych działań:

- Rady gmin: Turek, Władysławów i Brudzew podjęły uchwały o przystąpieniu do naszego związku międzygminnego,
- w 2004 roku zostało podpisane porozumienie, określające zasady współpracy na rzecz usprawnienia systemu gospodarki odpadami pomiędzy Związkiem Międzygminnym "Koniński Region Komunalny" a Związkiem Międzygminnym "Kolski Region Komunalny"
- w 2005 roku podpisano porozumienie ze Związkiem Gmin Regionu Słupецkiego w tej samej treści, j. w.,
- wiosną 2005 roku zapadła decyzja o przystąpieniu do opracowania wspólnego wniosku pn. **"Uporządkowanie Gospodarki Odpadami Na Terenie Subregionu Konińskiego"**, które ma być finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Spójności.

Do tego przedsięwzięcia przystąpiły 33 jednostki samorządowe. Inwestycja znajduje się na terenie trzech miast: Konina, Koła, Słupcy oraz 30 gmin: Stare Miasto, Rychwał, Kazimierz Biskupi, Wierzbinek, Grodziec, Sompolno, Krzymów, Kramsk, Golina, Rzgów, Skulsk, Wilczyn, Kleczew, Dąbie, Kłodawa, Osiek Mały, Grzegorzew, Babiak, Chodów, Koło, Olszówka, Zagórow, Ostrowite, Słupca, Łądek, Strzałkowo, Orchowo, Gmina Turek, Brudzew, Władysławów.

Realizacja projektu ma doprowadzić do właściwej gospodarki odpadami, zgodnie z wymogami prawa polskiego i unijnymi, które zobowiązują miasta i gminy do zagospodarowania odpadów selektywnie gromadzonych (także odpadów niebezpiecznych) oraz segregowania i składowania odpadów zmieszanych odbieranych od przewoźników lokalnych. Docelowo inwestycja pozwoli na zmniejszenie ilości surowców wtórnych na składowiskach, wydłużenie żywotności składowisk i maksymalnie ograniczy negatywne skutki oddziaływania na środowisko - zanieczyszczenie wód gruntowych czy emisję do atmosfery uciążliwych związków zapachowych.

Mapa 1 Gminy biorące udział w przedsięwzięciu pt. "Uporządkowanie Gospodarki Odpadami Na Terenie Subregionu Konińskiego"

Orientacyjny koszt całkowity projektu: **217 mln PLN** (Projekt będzie współfinansowany z Funduszu Spójności, w ramach programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko)

Przewidywany okres realizacji projektu 2008 - 2015

Instytucja odpowiedzialna za realizację projektu: Związek Międzygminny Koniński Region Komunalny

Projekt przewiduje:

- we wszystkich 33 miejscowościach organizację selektywnej zbiórki surowców wtórnych „u źródła”, z podziałem na szkło, papier i plastik,
- budowę kilku zbiorczych gminnych punktów selektywnego gromadzenia odpadów, które będą pełnić funkcję stacji przeładunkowych,
- organizację i wyposażenie gminnych punktów selektywnego gromadzenia odpadów wielkogabarytowych i niebezpiecznych (m.in. baterii i akumulatorów),
- dalszą modernizację Miejskiego Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Koninie (MZGOK).

Dla odpadów zmieszanych planuje się budowę sześciu punktów ich odbioru od przewoźników lokalnych. Będą one tam gromadzone i przewożone do Miejskiego Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Koninie (MZGOK), gdzie zostaną poddane procesowi segregowania i obróbki termicznej. Z kolei osady ściekowe, w ilości ok. 5,1 tys. ton rocznie, będą gromadzone i przetwarzane celem wykorzystania w rolnictwie, ogrodnictwie i w energetyce. W tym celu w Miejskim Zakładzie Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Koninie zostanie wybudowana linia zagospodarowania osadów ściekowych.

W skład przedsięwzięcia wchodzi też likwidacja i rekultywacja 21 wysypisk na obszarze ponad 26 hektarów. Przyczyni się ona do poprawy jakości życia mieszkańców oraz wyeliminowania zagrożeń dla środowiska przez eksploatację składowisk, które nie spełniają zapisów ustawy o odpadach i zaostrzonych standardów unijnych.

Realizacja projektu spowoduje stworzenie spójnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie zamieszkałym przez ponad 350.000 mieszkańców. Projekt wpisuje się w KPGO, jest zgodny z celami SRK, NSRO oraz POliŚ. Projekt dotyczy budowy zakładu termicznego unieszkodliwiania odpadów o dużej skali oddziaływania i znacznym stopniu skomplikowania ze względu na swoje oddziaływanie na środowisko przyrodnicze i społeczne. Ze względu na swój charakter projekt wymaga odpowiedniego monitorowania stanu przygotowania w ramach systemu przewidzianego dla projektów strategicznych.

W Koninie w lipcu 2008 odbyły się pierwsze społeczne konsultacje projektu "Uporządkowania gospodarki odpadami komunalnymi na terenie subregionu konińskiego". W konsultacji udział wzięli przedstawiciele samorządów 30 gmin oraz Konina, Koła i Słupcy. Autorzy projektu zakładają, że we wszystkich miejscowości i gminach zorganizowana zostanie selektywna zbiórka odpadów, z podziałem na szkło, papier i plastik. Projekt przewiduje także wybudowanie sześciu zbiorczych punktów, międzygminnych, gromadzących zebrane odpady, które następnie będą przewożone do Miejskiego Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Koninie, gdzie poddane zostaną procesowi segregowania i spalania. W sumie może to być co najmniej 140 tysięcy ton odpadów rocznie.

3.1. Oszacowanie ilości i składu morfologicznego aktualnie powstających odpadów komunalnych.

Ustalenie ilości i składu odpadów stanowi główny i kluczowy czynnik właściwego programu zagospodarowania odpadów. Zarówno ilość wytwarzanych odpadów komunalnych, wskaźnik ich nagromadzenia, jak struktura oraz skład są uzależnione od poziomu rozwoju gospodarczego, zamożności społeczeństwa jak i sposobu życia, gospodarowania zasobami i konsumpcji dóbr materialnych, a nawet od bardzo subiektywnych cech charakterologicznych mieszkańców.

Wiedza o tym jest istotną informacją w projektowaniu systemów zagospodarowania odpadów. Należy, bowiem brać pod uwagę fakt, że w zależności od lokalizacji, stopnia rozwoju gospodarczego, dostawy gazu bądź jej braku, rodzaju mieszkalnictwa itp. rozbieżności jakościowe i ilościowe we wskaźnikach nagromadzenia i morfologii odpadów mogą być bardzo duże.

Poniżej w tabelach przedstawiono zespolone dane otrzymane z gmin wchodzących w skład Związku dotyczące ilości odpadów komunalnych poddawanych poszczególnym procesom unieszkodliwiania oraz odzysku.

Tabela 5 Ilości i rodzaje odpadów komunalnych poddanych poszczególnym procesom unieszkodliwiania na terenie Powiatu Konińskiego w latach 2004-2006

Kod odpadu	2004		2005		2006	
	Masa [Mg]	Otoczenie procesu unieszkodliwiania	Masa [Mg]	Otoczenie procesu unieszkodliwiania	Masa [Mg]	Otoczenie procesu unieszkodliwiania
20 03 03	8	D5			9,1	D5
20 03 01	48299,2	D5	21724,5	D5	19764,6	D5
20 03 06	50	D5				
20 02 02	68,2	D5	44,6	D5	112,9	D5
20 01 01	0,2	D5				
20 01 02	1,2	D5			10,4	D5
20 01 10	1,6	D5				
20 01 11	0,8	D5				
20 01 39			0,3	D5		
20 01 99	366,9					
Razem	48796,1		21769,4		19897	

Źródło: Aktualizacja PGO dla Powiatu Konińskiego.

D5 Składowanie na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne

Tabela 6 Ilości i rodzaje odpadów komunalnych poddanych poszczególnym procesom unieszkodliwiania na terenie Powiatu Tureckiego w latach 2004-2006

Kod odpadu	2004		2005		2006	
	Masa [Mg]	Otoczenie procesu unieszkodliwiania	Masa [Mg]	Otoczenie procesu unieszkodliwiania	Masa [Mg]	Otoczenie procesu unieszkodliwiania
KOD:200301	1179,8	D1, D3, D5, D7, D12	11123,1	D1, D3, D5, D7, D12	6852,0	D1, D3, D5, D7, D12
KOD:200201	-	-	7,0	D1, D3, D5, D7, D12	-	-
KOD:200399	-	-	16,5	D1, D3, D5, D7, D12	-	-
Razem	1179,8		11146,6		6852,0	

Źródło: Sprawozdanie z realizacji PGO dla Powiatu Tureckiego

D1 Składowanie na składowiskach odpadów obojętnych

D3 Składowanie przez głębokie zatłaczanie (np. zatłaczanie odpadów, które można pompować)

D5 Składowanie na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne

D7 Lokowanie (zatapianie) na dnie mórz

D12 Składowanie odpadów w pojemnikach w ziemi (np. w kopalni)

Tabela 7 Ilości i rodzaje odpadów komunalnych poddanych poszczególnym procesom odzysku na terenie Powiatu Konińskiego w latach 2004-2006

Kod odpadu	2004		2005		2006	
	Masa [Mg]	Oznaczenie procesu odzysku	Masa [Mg]	Oznaczenie procesu odzysku	Masa [Mg]	Oznaczenie procesu odzysku
20 01 01	510,6	R14	1233,8	R14	1274,4	R3
20 01 02					24,6	R11-R14
20 01 08	2,2	R3				
20 01 38	658,3	R1			21,4	R1

20 01 39				0,8	R11-R14
20 01 40	137,6	R14		2	R11-R14
20 02 01	9379,1	R3			
20 02 02	13590,1	R14		33,4	R10
20 03 03	2647,8	R14			
	26925,7		1233,8	1356,6	

Źródło: Aktualizacja PGO dla Powiatu Konińskiego.

R1 Wykorzystanie jako paliwa lub innego środka wytwarzania energii

R3 Recykling lub regeneracja substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki (włączając kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania)

R10 Rozprowadzanie na powierzchni ziemi w celu nawożenia lub ulepszenia gleby

R11 Wykorzystanie odpadów pochodzących z któregokolwiek z działań wymienionych w punktach od R1 do R10

R12 Wymiana odpadów w celu poddania któremukolwiek z działań wymienionych w punktach od R1 do R11

R13 Magazynowanie odpadów, które mają być poddane któremukolwiek z działań wymienionych w punktach od R1 do R12 (z wyjątkiem tymczasowego magazynowania w czasie zbiórki w miejscu, gdzie odpady są wytwarzane)

R14 Inne działania prowadzące do wykorzystania odpadów w całości lub części lub do odzyskania z odpadów substancji lub materiałów, łącznie z ich wykorzystaniem, niewymienione w punktach od R1 do R13

Tabela 8 Ilości i rodzaje odpadów komunalnych poddanych poszczególnym procesom odzysku na terenie Powiatu Tureckiego w latach 2004-2006

Kod odpadu	2005		2006	
	Masa [Mg]	Oznaczenie procesu odzysku	Masa [Mg]	Oznaczenie procesu odzysku
KOD:200101	22	R2, R4, R5, R6, R7, R8, R9	20,7	R2, R4, R5, R6, R7, R8, R9
KOD:200102	41,9	R2, R4, R5, R6, R7, R8, R9	44,9	R2, R4, R5, R6, R7, R8, R9
KOD:200139	24	R2, R4, R5, R6, R7, R8, R9	24,7	R2, R4, R5, R6, R7, R8, R9
Razem	87,9		90,3	

Źródło: Sprawozdanie z realizacji PGO dla Powiatu Tureckiego

R2 Regeneracja lub odzyskiwanie rozpuszczalników

R4 Recykling lub regeneracja metali i związków metali

R5 Recykling lub regeneracja innych materiałów nieorganicznych

R6 Regeneracja kwasów lub zasad

R7 Odzyskiwanie składników stosowanych do usuwania zanieczyszczeń

R8 Odzyskiwanie składników z katalizatorów

R9 Powtórna rafinacja oleju lub inne sposoby ponownego wykorzystania oleju

Tabela 9 Ilość wytworzonych w 2006 odpadów komunalnych na terenie powiatu konińskiego i tureckiego [Mg]

Proces zagospodarowania	Powiat Koniński	Powiat Turecki
Unieszkodliwianie	19 897	6852,0
Odzysk	1 356,6	90,3
Razem	21 253,6	6942,3

Tabela 10. Ilość zebranych odpadów komunalnych w poszczególnych gminach należących do Związku Międzygminnego „Koniński Region Komunalny”.

L.p.	Gmina	Ilość wytworzonych odpadów komunalnych w 2007 [Mg]
1	Golina	1 920,07
2	Grodziec	112,36
3	Kazimierz Biskupi	2 041,84
4	Kramsk	221,45
5	Krzymów	882,08
6	Stare Miasto	1 413,47
7	Rychwał	452,93
8	Rzgów	315,20
9	Gmina Turek	1 127,56
10	Władysławów	676,98
RAZEM		9163,94

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS

Ilość odpadów komunalnych wyliczona na podstawie wskaźników wg KPGO.

Odpady komunalne badane są sporadycznie i to głównie pod kątem potrzeb dużych ośrodków miejskich, rzadko badaniami takimi obejmowane są gminy i powiaty. Dla gmin Związku Międzygminnego badań takich dotychczas nie wykonywano. Z uwagi na ich brak w niniejszym opracowaniu aby w jakiś jednolity sposób spróbować oszacować rzeczywistą ilość i morfologie odpadów komunalnych na terenie Związku posłużono się uśrednionymi wskaźnikami z KPGO.

Morfologię oraz ilości odpadów powstające na terenie Związku można oszacować na podstawie zmodyfikowanych wskaźników z pierwszego KPGO. W Sprawozdaniu z realizacji tego Planu za okres od 29 października 2002 r. do 29 października 2004 r. (Sprawozdanie z KPGO) stwierdzono, iż wskaźniki przyjęte w pierwszym KPGO są zawyżone. W opracowanym i przyjętym w 2006 r. drugim KPGO (tzw. KPGO 2010) nie podano szczegółowych wskaźników na 1 mieszkańca. Dlatego aby urealnić wskaźniki z pierwszego KPGO dotyczące wielkości nagromadzenia oraz morfologii odpadów komunalnych na potrzeby niniejszego Planu mając na względzie jego przeszacowanie jak podano w Sprawozdaniu z KPGO, zmodyfikowano je obniżając wielkość produkowanych odpadów przez jednego mieszkańca do 145 kg na terenach miejskich i 116 kg na terenach wiejskich.

Tabela 11. Ilość i skład morfologiczny odpadów komunalnych wytwarzanych przez 1 mieszkańca w roku 2007 r.

Lp.	Strumień odpadów komunalnych	2007			
		miasto		wieś	
		%	Kg/M/r	%	Kg/M/r
1	Kuchenne ulegające biodegradacji	19,77	28,67	9,19	22,93
2	Odpady zielone	2,20	3,19	1,81	2,55
3	Papier i tektura (nieopakowaniowe)	6,30	9,14	4,63	7,31
4	Opakowania z papieru i tektury	11,50	16,68	6,72	13,34
5	Opakowania wielomateriałowe	1,29	1,87	0,75	1,50
6	Tworzywa sztuczne nieopakowaniowe	10,37	15,04	8,72	12,03
7	Opakowania z tworzyw sztucznych	4,30	6,24	2,80	4,99
8	Tekstylia	2,66	3,86	2,02	3,09
9	Szkło nieopakowaniowe	0,46	0,67	0,43	0,53
10	Opakowania ze szkła	7,09	10,28	8,23	8,22
11	Metale	2,68	3,89	1,89	3,11
12	Opakowania z blachy stalowej	1,10	1,60	0,67	1,28
13	Opakowania z aluminium	0,32	0,46	0,19	0,37
14	Odpady mineralne	3,00	4,35	5,23	3,48
15	Drobna frakcja popiołowa	8,41	12,19	14,36	9,76
16	Wielkogabarytowe	5,98	8,67	7,89	6,94
17	Budowlane	11,96	17,34	23,67	13,87
18	Niebezpieczne w strumieniu komunalnym	0,60	0,87	0,79	0,70
Razem		100	144,99	100	115,99

Źródło: Opracowanie własne ABRYS

Według powyższej tabeli statystyczny mieszkaniec miasta wytwarza w ciągu roku **144,99 kg** odpadów komunalnych. Natomiast mieszkaniec wsi - **115,99 kg** na rok.

Tabela 12. Ilość i skład morfologiczny odpadów komunalnych ogółem wytworzonych na terenie gmin Związku Międzygminnego w 2007 r.

Lp.	Strumień odpadów komunalnych	2007			
		Miasto		Wieś	
		%	Mg	%	Mg
1	Kuchenne ulegające biodegradacji	19,77	1033,94	9,19	1814,20
2	Odpady zielone	2,20	115,06	1,81	201,88
3	Papier i tektura (nieopakowaniowe)	6,30	329,48	4,63	578,12
4	Opakowania z papieru i tektury	11,50	601,43	6,72	1055,30
5	Opakowania wielomateriałowe	1,29	67,47	0,75	118,38
6	Tworzywa sztuczne nieopakowaniowe	10,37	542,34	8,72	951,61
7	Opakowania z tworzyw sztucznych	4,30	224,88	2,80	394,59
8	Tekstylia	2,66	139,11	2,02	244,10
9	Szkło nieopakowaniowe	0,46	24,06	0,43	42,21
10	Opakowania ze szkła	7,09	370,80	8,23	650,62
11	Metale	2,68	140,16	1,89	245,93
12	Opakowania z blachy stalowej	1,10	57,53	0,67	100,94
13	Opakowania z aluminium	0,32	16,74	0,19	29,36
14	Odpady mineralne	3,00	156,90	5,23	275,30
15	Drobna frakcja popiołowa	8,41	439,83	14,36	771,75
16	Wielkogabarytowe	5,98	312,75	7,89	548,76
17	Budowlane	11,96	625,49	23,67	1097,51
18	Niebezpieczne w strumieniu komunalnym	0,60	31,38	0,79	55,06
Razem		100	5229,86	100	9176,53

Źródło: Opracowanie własne ABRYS

Z tabeli powyżej wynika, iż według zmodyfikowanych wskaźników z KPGO na terenie Konińskiego Regionu Komunalnego w 2007 roku powstało około **14 406,3 Mg** odpadów komunalnych z czego na terenach miejskich około **5229,86 Mg**, a na terenach wiejskich około **9176,53 Mg** odpadów komunalnych.

Poniżej przedstawiono zestawienia dla poszczególnych gmin Związku.

Tabela 13. Ilość i skład morfologiczny odpadów komunalnych ogółem wytworzonych na terenie miasta i gminy Golina w 2007 r.

Lp.	Strumień odpadów komunalnych	2007			
		miasto		wieś	
		%	Mg/rok	%	Mg/rok
1	Kuchenne ulegające biodegradacji	19,77	125,44	9,19	74,60
2	Odpady zielone	2,20	13,96	1,81	14,69
3	Papier i tektura (nieopakowaniowe)	6,30	39,97	4,63	37,59
4	Opakowania z papieru i tektury	11,50	72,97	6,72	54,55
5	Opakowania wielomateriałowe	1,29	8,19	0,75	6,09
6	Tworzywa sztuczne nieopakowaniowe	10,37	65,80	8,72	70,79
7	Opakowania z tworzyw sztucznych	4,30	27,28	2,80	22,73
8	Tekstyliia	2,66	16,88	2,02	16,40
9	Szkło nieopakowaniowe	0,46	2,92	0,43	3,49
10	Opakowania ze szkła	7,09	44,99	8,23	66,81
11	Metale	2,68	17,01	1,89	15,34
12	Opakowania z blachy stalowej	1,10	6,98	0,67	5,44
13	Opakowania z aluminium	0,32	2,03	0,19	1,54
14	Odpady mineralne	3,00	19,04	5,23	42,46
15	Drobna frakcja popiołowa	8,41	53,36	14,36	116,57
16	Wielkogabarytowe	5,98	37,94	7,89	64,05
17	Budowlane	11,96	75,89	23,67	192,15
18	Niebezpieczne w strumieniu komunalnym	0,60	3,81	0,79	6,41
Razem		100	634,52	100	811,785

Źródło: Opracowanie własne ABRYS

Tabela 14. Ilość i skład morfologiczny odpadów komunalnych ogółem wytworzonych na terenie gminy Rychwał w 2007 r.

Lp.	Strumień odpadów komunalnych	2007			
		miasto		wieś	
		%	Mg/r	%	Mg/r
1	Kuchenne ulegające biodegradacji	19,77	67,85	9,19	64,12
2	Odpady zielone	2,20	7,55	1,81	12,63
3	Papier i tektura (nieopakowaniowe)	6,30	21,62	4,63	32,30
4	Opakowania z papieru i tektury	11,50	39,47	6,72	46,89
5	Opakowania wielomateriałowe	1,29	4,43	0,75	5,23
6	Tworzywa sztuczne nieopakowaniowe	10,37	35,59	8,72	60,84
7	Opakowania z tworzyw sztucznych	4,30	14,76	2,80	19,54
8	Tekstyliia	2,66	9,13	2,02	14,09
9	Szkło nieopakowaniowe	0,46	1,58	0,43	3,00
10	Opakowania ze szkła	7,09	24,33	8,23	57,42
11	Metale	2,68	9,20	1,89	13,19
12	Opakowania z blachy stalowej	1,10	3,78	0,67	4,67
13	Opakowania z aluminium	0,32	1,10	0,19	1,33
14	Odpady mineralne	3,00	10,30	5,23	36,49
15	Drobna frakcja popiołowa	8,41	28,86	14,36	100,19

16	Wielkogabarytowe	5,98	20,52	7,89	55,05
17	Budowlane	11,96	41,05	23,67	165,15
18	Niebezpieczne w strumieniu komunalnym	0,60	2,06	0,79	5,51
Razem		100	343,215	100	697,705

Źródło: Opracowanie własne ABRYS

Tabela 15. Ilość i skład morfologiczny odpadów komunalnych ogółem wytworzonych na terenie gminy Kazimierz Biskupi w 2007 r.

Lp.	Strumień odpadów komunalnych	2007	
		wieś	
		%	Mg/r
1	Kuchenne ulegające biodegradacji	9,19	111,33
2	Odpady zielone	1,81	21,93
3	Papier i tektura (nieopakowaniowe)	4,63	56,09
4	Opakowania z papieru i tektury	6,72	81,41
5	Opakowania wielomateriałowe	0,75	9,09
6	Tworzywa sztuczne nieopakowaniowe	8,72	105,63
7	Opakowania z tworzyw sztucznych	2,80	33,92
8	Tekstyliia	2,02	24,47
9	Szkło nieopakowaniowe	0,43	5,21
10	Opakowania ze szkła	8,23	99,70
11	Metale	1,89	22,90
12	Opakowania z blachy stalowej	0,67	8,12
13	Opakowania z aluminium	0,19	2,30
14	Odpady mineralne	5,23	63,36
15	Drobna frakcja popiołowa	14,36	173,96
16	Wielkogabarytowe	7,89	95,58
17	Budowlane	23,67	286,74
18	Niebezpieczne w strumieniu komunalnym	0,79	9,57
Razem		100	1211,41

Źródło: Opracowanie własne ABRYS

Tabela 16. Ilość i skład morfologiczny odpadów komunalnych ogółem wytworzonych na terenie gminy Krzymów w 2007 r.

Lp.	Strumień odpadów komunalnych	2007	
		wieś	
		%	Mg/r
1	Kuchenne ulegające biodegradacji	9,19	75,24
2	Odpady zielone	1,81	14,82
3	Papier i tektura (nieopakowaniowe)	4,63	37,91
4	Opakowania z papieru i tektury	6,72	55,02
5	Opakowania wielomateriałowe	0,75	6,14
6	Tworzywa sztuczne nieopakowaniowe	8,72	71,39
7	Opakowania z tworzyw sztucznych	2,80	22,92
8	Tekstyliia	2,02	16,54
9	Szkło nieopakowaniowe	0,43	3,52
10	Opakowania ze szkła	8,23	67,38
11	Metale	1,89	15,47
12	Opakowania z blachy stalowej	0,67	5,49
13	Opakowania z aluminium	0,19	1,56
14	Odpady mineralne	5,23	42,82
15	Drobna frakcja popiołowa	14,36	117,56
16	Wielkogabarytowe	7,89	64,59
17	Budowlane	23,67	193,78

18	Niebezpieczne w strumieniu komunalnym	0,79	6,47
Razem		100	818,685

Źródło: Opracowanie własne ABRYS

Tabela 17. Ilość i skład morfologiczny odpadów komunalnych ogółem wytworzonych na terenie gminy Rzgów w 2007 r.

Lp.	Strumień odpadów komunalnych	2007	
		wieś	
		%	Mg/r
1	Kuchenne ulegające biodegradacji	9,19	75,24
2	Odpady zielone	1,81	14,82
3	Papier i tektura (nieopakowaniowe)	4,63	37,91
4	Opakowania z papieru i tektury	6,72	55,02
5	Opakowania wielomateriałowe	0,75	6,14
6	Tworzywa sztuczne nieopakowaniowe	8,72	71,39
7	Opakowania z tworzyw sztucznych	2,80	22,92
8	Tekstylia	2,02	16,54
9	Szkło nieopakowaniowe	0,43	3,52
10	Opakowania ze szkła	8,23	67,38
11	Metale	1,89	15,47
12	Opakowania z blachy stalowej	0,67	5,49
13	Opakowania z aluminium	0,19	1,56
14	Odpady mineralne	5,23	42,82
15	Drobna frakcja popiołowa	14,36	117,56
16	Wielkogabarytowe	7,89	64,59
17	Budowlane	23,67	193,78
18	Niebezpieczne w strumieniu komunalnym	0,79	6,47
Razem		100	818,685

Źródło: Opracowanie własne ABRYS

Tabela 18 Ilość i skład morfologiczny odpadów komunalnych ogółem wytworzonych na terenie gminy Grodziec w 2007 r.

Lp.	Strumień odpadów komunalnych	2007	
		wieś	
		%	Mg/r
1	Kuchenne ulegające biodegradacji	9,19	55,25
2	Odpady zielone	1,81	10,88
3	Papier i tektura (nieopakowaniowe)	4,63	27,84
4	Opakowania z papieru i tektury	6,72	40,40
5	Opakowania wielomateriałowe	0,75	4,51
6	Tworzywa sztuczne nieopakowaniowe	8,72	52,43
7	Opakowania z tworzyw sztucznych	2,80	16,83
8	Tekstylia	2,02	12,14
9	Szkło nieopakowaniowe	0,43	2,59
10	Opakowania ze szkła	8,23	49,48
11	Metale	1,89	11,36
12	Opakowania z blachy stalowej	0,67	4,03
13	Opakowania z aluminium	0,19	1,14
14	Odpady mineralne	5,23	31,44
15	Drobna frakcja popiołowa	14,36	86,34
16	Wielkogabarytowe	7,89	47,44
17	Budowlane	23,67	142,31
18	Niebezpieczne w strumieniu komunalnym	0,79	4,75

Razem	100	601,22
-------	-----	--------

Źródło: Opracowanie własne ABRYS

Tabela 19 Ilość i skład morfologiczny odpadów komunalnych ogółem wytworzonych na terenie gminy Stare Miasto w 2007 r.

Lp.	Strumień odpadów komunalnych	2007	
		wieś	
		%	Mg/r
1	Kuchenne ulegające biodegradacji	9,19	110,56
2	Odpady zielone	1,81	21,77
3	Papier i tektura (nieopakowaniowe)	4,63	55,70
4	Opakowania z papieru i tektury	6,72	80,84
5	Opakowania wielomateriałowe	0,75	9,02
6	Tworzywa sztuczne nieopakowaniowe	8,72	104,90
7	Opakowania z tworzyw sztucznych	2,80	33,68
8	Tekstyli	2,02	24,30
9	Szkło nieopakowaniowe	0,43	5,17
10	Opakowania ze szkła	8,23	99,01
11	Metale	1,89	22,74
12	Opakowania z blachy stalowej	0,67	8,06
13	Opakowania z aluminium	0,19	2,29
14	Odpady mineralne	5,23	62,92
15	Drobna frakcja popiołowa	14,36	172,75
16	Wielkogabarytowe	7,89	94,92
17	Budowlane	23,67	284,75
18	Niebezpieczne w strumieniu komunalnym	0,79	9,50
Razem		100	1203,015

Źródło: Opracowanie własne ABRYS

Tabela 20 Ilość i skład morfologiczny odpadów komunalnych ogółem wytworzonych na terenie gminy Kramsk w 2007 r.

Lp.	Strumień odpadów komunalnych	2007	
		wieś	
		%	Mg/r
1	Kuchenne ulegające biodegradacji	9,19	107,46
2	Odpady zielone	1,81	21,16
3	Papier i tektura (nieopakowaniowe)	4,63	54,14
4	Opakowania z papieru i tektury	6,72	78,58
5	Opakowania wielomateriałowe	0,75	8,77
6	Tworzywa sztuczne nieopakowaniowe	8,72	101,96
7	Opakowania z tworzyw sztucznych	2,80	32,74
8	Tekstyli	2,02	23,62
9	Szkło nieopakowaniowe	0,43	5,03
10	Opakowania ze szkła	8,23	96,24
11	Metale	1,89	22,10
12	Opakowania z blachy stalowej	0,67	7,83
13	Opakowania z aluminium	0,19	2,22
14	Odpady mineralne	5,23	61,16
15	Drobna frakcja popiołowa	14,36	167,91
16	Wielkogabarytowe	7,89	92,26
17	Budowlane	23,67	276,78
18	Niebezpieczne w strumieniu komunalnym	0,79	9,24
Razem		100	1169,32

Źródło: Opracowanie własne ABRYŚ

Tabela 21 Ilość i skład morfologiczny odpadów komunalnych ogółem wytworzonych na terenie gminy Władysławów w 2007 r.

Lp.	Strumień odpadów komunalnych	2007	
		wieś	
		%	Mg/r
1	Kuchenne ulegające biodegradacji	9,19	83,48
2	Odpady zielone	1,81	16,44
3	Papier i tektura (nieopakowaniowe)	4,63	42,06
4	Opakowania z papieru i tektury	6,72	61,04
5	Opakowania wielomateriałowe	0,75	6,81
6	Tworzywa sztuczne nieopakowaniowe	8,72	79,21
7	Opakowania z tworzyw sztucznych	2,80	25,43
8	Tekstyliia	2,02	18,35
9	Szkło nieopakowaniowe	0,43	3,91
10	Opakowania ze szkła	8,23	74,76
11	Metale	1,89	17,17
12	Opakowania z blachy stalowej	0,67	6,09
13	Opakowania z aluminium	0,19	1,73
14	Odpady mineralne	5,23	47,51
15	Drobna frakcja popiołowa	14,36	130,44
16	Wielkogabarytowe	7,89	71,67
17	Budowlane	23,67	215,01
18	Niebezpieczne w strumieniu komunalnym	0,79	7,18
Razem		100	908,385

Źródło: Opracowanie własne ABRYŚ

Tabela 22 Ilość i skład morfologiczny odpadów komunalnych ogółem wytworzonych na terenie gminy Turek w 2007 r.

Lp.	Strumień odpadów komunalnych	wieś	
		%	Mg/r
		1	Kuchenne ulegające biodegradacji
2	Odpady zielone	1,81	16,02
3	Papier i tektura (nieopakowaniowe)	4,63	40,98
4	Opakowania z papieru i tektury	6,72	59,48
5	Opakowania wielomateriałowe	0,75	6,64
6	Tworzywa sztuczne nieopakowaniowe	8,72	77,19
7	Opakowania z tworzyw sztucznych	2,80	24,78
8	Tekstyliia	2,02	17,88
9	Szkło nieopakowaniowe	0,43	3,81
10	Opakowania ze szkła	8,23	72,85
11	Metale	1,89	16,73
12	Opakowania z blachy stalowej	0,67	5,93
13	Opakowania z aluminium	0,19	1,68
14	Odpady mineralne	5,23	46,29
15	Drobna frakcja popiołowa	14,36	127,11
16	Wielkogabarytowe	7,89	69,84
17	Budowlane	23,67	209,52
18	Niebezpieczne w strumieniu komunalnym	0,79	6,99
Razem		100	885,155

Źródło: Opracowanie własne ABRYŚ

3.1.1. Gospodarka odpadami komunalnymi na terenie gmin wchodzących w skład „Konińskiego Regionu Komunalnego”

Gospodarowanie odpadami w myśl przepisów ustawy o odpadach (art. 3, ust. 3, pkt 1) to: zbieranie, transport, odzysk i unieszkodliwianie odpadów, w tym również nadzór nad takimi działaniami oraz nad miejscami unieszkodliwiania odpadów.

W rozumieniu ustawy o odpadach (art. 3, ust. 2, pkt 23) zbieranie odpadów to każde działanie, w szczególności umieszczanie w pojemnikach, segregowanie i magazynowanie odpadów, które ma na celu przygotowanie ich do transportu do miejsc odzysku lub unieszkodliwiania.

Pojęcie odzysku w ustawie o odpadach (art. 3, ust. 3, pkt 9) definiowane jest jako wszelkie działania, nie stwarzające zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów, lub energii i ich wykorzystania, określone w załączniku nr 5 do ustawy.

Unieszkodliwianie w rozumieniu przepisów niniejszej ustawy (art. 3, ust. 3, pkt 21) to poddanie odpadów procesom przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych określonych w załączniku nr 6 do ustawy w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla, życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska.

Każda z metod zagospodarowywania odpadów, wśród których można wyróżnić m.in. metody termiczne, przetwarzanie biochemiczne i składowanie odpadów na składowiskach, poprzedzona jest ich gromadzeniem i wywozem z miejsca powstawania. Powinna być także poprzedzona selektywną zbiórką odpadów.

3.2. System gromadzenia i wywozu odpadów komunalnych

Zgodnie ze znowelizowaną ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminie obowiązek zapewnienia czystości i porządku na terenie nieruchomości spoczywa na właścicielu, bądź zarządcy nieruchomości. Zadania właścicieli nieruchomości w odniesieniu do odpadów nie uległy istotnym zmianom. Ustawa nowelizująca wprowadza jedynie drobne modyfikacje brzmienia art.5 ust.1. Jak dotychczas do zadań właściciela nieruchomości należy: wyposażenie nieruchomości w urządzenia służące do zbierania odpadów komunalnych oraz utrzymywanie tych urządzeń w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym. Nowe brzmienie przyjął pkt 2 w ust. 1 art. 5 i zgodnie z nim zbieranie powstałych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych musi być zgodne z wymogami określonymi w regulaminie.

Zgodnie z dotychczasowymi przepisami rada gminy uchwałała szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, obecnie uchwała regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, zwany w skrócie regulaminem. Regulamin jest aktem prawa miejscowego. Zawartość regulaminu określa art. 4 ust. 2. ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych innych ustaw nowy regulamin utrzymania czystości i porządku uchwalili:

- o Gmina Grodziec
- o Gmina Turek

- o Gmina Władysławów
- o Gmina Kramsk
- o Gmina Kazimierz Biskupi
- o Gmina Golina
- o Gmina Krzymów
- o Gmina Rzgów
- o Gmina Stare Miasto

W trakcie uchwalania nowego Regulaminu jest Gmina Rychwał.

Gromadzenie odpadów w miejscu powstawania stanowi pierwsze ogniwo systemu ich usuwania i unieszkodliwiania. Usuwanie odpadów z mieszkań oraz sposób ich przechowywania na terenie nieruchomości mają znaczący wpływ na czystość i stan sanitarny, a tym samym na poziom bytowania mieszkańców. Gromadzenie odpadów powinno stanowić etap krótkotrwały i przejściowy.

Wymogi odnośnie lokalizacji miejsc gromadzenia odpadów, z uwzględnieniem możliwości ich segregacji, zostały określone w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

Na terenie Związku Międzygminnego stosuje się następujący system wywozu odpadów:

- **niewymienny** – po opróżnieniu pojemników odpady są ładowane do samochodów śmieciarek, pojemniki pozostają w miejscu gromadzenia; stosuje się lekkie pojemniki z metalu lub tworzywa sztucznego,
- **wymienny** – wypełnione pojemniki na odpady (typu kontenerowego) podmieniane są pustymi w miejscu gromadzenia odpadów, usuwanie odpadów z pojemników typu kontenerowego odbywa się na składowiskach odpadów.

Obecnie zorganizowanym odbiorem odpadów komunalnych w poszczególnych gminach powiatu objętych jest następujący procent mieszkańców:

- o Gmina Golina -100%
- o Gmina Grodziec - 83%
- o Gmina Kazimierz Biskupi - 76%
- o Gmina Kramsk - 95%
- o Gmina Krzymów – 100%
- o Gmina Rychwał - 42%
- o Gmina Rzgów - 99%
- o Gmina Stare Miasto - 100%
- o Gmina Turek – 69%
- o Gmina Władysławów – 70%

Podsumowując, ogółem w Związku zorganizowanym odbiorem odpadów objętych jest około 83,4% mieszkańców. Przyczynami nie objęcia wszystkich mieszkańców zorganizowanym odbiorem są:

- o brak świadomości ekologicznej ludności zwłaszcza wiejskiej,
- o opór społeczny,
- o duża rozpiętość terenu niektórych gmin i brak zwartej zabudowy uniemożliwia dotarcie przedsiębiorcom do wszystkich mieszkańców.

Gospodarka odpadami na terenie Konińskiego Regionu Komunalnego oparta jest o działalność Miejskiego Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Koninie, który prowadzi:

- działania na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- zorganizowanie wspólnego międzygminnego składowiska odpadów komunalnych,
- wdrażanie selektywnej zbiórki i składowania odpadów komunalnych,
- zorganizowanie wspólnego międzygminnego transportu zbiorowego odpadów,
- edukację ekologiczną.

MZGOK w Koninie został powołany do życia uchwałą Rady Miasta Konina w dniu 28 kwietnia 1999 roku i otrzymał do administrowania składowisko odpadów komunalnych eksploatowane od 1984.

Tabela 23 Ilość zebranych przez MZGOK w Koninie odpadów opakowaniowych [Mg]

	2004	2005	2006
Makulatura	518,42	962,25	896,0
Tworzywa sztuczne	273,66	371,52	497,0
Szkło	429,88	656,15	760,0
Aluminium	6,68	7,36	5,0
Złom stalowy	30,36	26,88	33,00

Odpady opakowaniowe

Odpady opakowaniowe stanowią istotny element kilku strumieni odpadów komunalnych, jednakże ze względu na ich specyfikę oraz ze względu na ich specjalne potraktowanie przez ustawodawcę, omówiono je również jako oddzielną grupę. Mimo że osiągnięcie określonych poziomów recyklingu odpadów opakowaniowych nie jest zadaniem gminy, niemniej jednak działania w tym zakresie wspierane będą przez Organizację Odzysku, a związane z tym przychody mogą mieć wpływ na finansowanie zbiórki selektywnej surowców. Niezbędny do osiągnięcia poziom recyklingu odpadów opakowaniowych wynika z ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej z dnia 11 maja 2001 r. (Dz.U. 2007 nr 90 poz. 607, tekst jednolity).

Z uwagi na postęp technologiczny, jaki dokonał się w zakresie wytwarzania materiałów opakowaniowych i opakowań, polegający na znacznym obniżeniu ich masy, a także ze względu na konieczność przeprowadzania przez przedsiębiorców redukcji masy opakowań w systemach pakowania towarów (redukcja u źródła zgodnie z normą PN-EN 13428:2005 (U) Opakowania - Wymagania dotyczące wytwarzania i składu - Zapobieganie poprzez redukcję u źródła) w latach 2007-

2018 nie przewiduje się znaczącego wzrostu masy odpadów opakowaniowych. Prognozy zużycia poszczególnych grup opakowań nie wskazują na potencjalne zmiany struktury odpadów opakowaniowych. Do roku 2018 dominującymi z uwagą na masę będą odpady z tektury/papieru, odpady ze szkła oraz odpady z tworzyw sztucznych.

W perspektywie lat 2007-2018 oczekuje się również pozytywnych zmian w zakresie przydatności odpadów do recyklingu materiałowego oraz odzysku energii. Wynika to z konieczności przeprowadzania ocen zgodności opakowań z normami zharmonizowanymi PN-EN 13430:2005 (U) Opakowania - Wymagania dotyczące opakowań przydatnych do odzysku przez recykling materiałowy i PN-EN 13431:2005 (U) Opakowania - Wymagania dotyczące opakowań przydatnych do odzysku w postaci energii, w tym określenie minimalnej wartości opałowej.

Oszacowaną masę wszystkich rodzajów opakowań (również tych nieobjętych obecnie obowiązkiem odzysku i recyklingu) oraz elementów opakowań (np. zamknięcia, etykiety papierowe i z tworzyw sztucznych itd.), przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 24. Szacunkowe dane dotyczące masy odpadów opakowaniowych do 2018 r. w skali całego kraju

Rodzaj materiału opakowaniowego	Prognozowana masa odpadów opakowaniowych do 2018 r. [tys. Mg]		
	2010 r.	2014 r.	2018 r.
Papier i tektura	1942	2076	2170
Szkło	1347	1390	1415
Tworzywa sztuczne	741	767	781
Wielomateriałowe	216	224	231
Błacha stalowa	170	173	176
Aluminium	49	50	50
Drewno i naturalne	552	563	569
Razem	5017	5243	5392

Źródło: KPGO 2010

W zakresie funkcjonującego zaplecza do segregacji i przygotowania odpadów do przetwórstwa przewiduje się znaczną poprawę w wyposażeniu sortowni odpadów opakowaniowych (urządzenia do rozdrabniania, prasowania, segregacji magnetycznej, sortowania optycznego czy flotacji oraz uzdatniania stłuczki itp.) oraz wzrost liczby takich obiektów. W perspektywie lat 2014-2018 przewiduje się wzrost możliwości odzysku energii z odpadów opakowaniowych nieprzydatnych do recyklingu, przez spalanie w spalarniach odpadów komunalnych. Dotyczy to przede wszystkim odpadów z tworzyw sztucznych, odpadów wielomateriałowych z udziałem tworzyw sztucznych, papieru oraz z udziałem folii metalizowanych i cienkich folii aluminiowych oraz tych opakowań jednostkowych, o dużej wartości opałowej powstających w gospodarstwach domowych, dla których pozostałość produktu jest barierą w recyklingu.

W gospodarce odpadami opakowaniowymi w okresie od 2007 r. do 2018 r. przyjęto jako cel nadrzędny rozbudowę systemu, aby osiągnąć cele określone w tabeli poniżej:

Tabela 25 . Roczne poziomy odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych do roku 2018.

L.p.	Rodzaj produktu z którego powstał odpad	2007		2010		2018	
		poziom %		poziom %		poziom %	
		odzysk	recykling	odzysk	recykling	odzysk	recykling
1	Opakowania (ogółem)	50	25	60	55-80	60	55-80
2	Opakowania z tworzyw sztucznych	-	25	-	22,5	-	22,5
3	Opakowania z aluminium	-	40	-	50	-	50
4	Opakowania ze stali	-	20	-	50	-	50
5	Opakowania z papieru i tektury	-	48	-	60	-	60
6	Opakowania ze szkła	-	38	-	60	-	60
7	Opakowania z materiałów naturalnych (drewna i tekstyliów)	-	15	-	-	-	-
8	Opakowania z drewna	-	-	-	15	-	15

Źródło: KPGO 2010

Obowiązek odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych przedsiębiorcy mogą realizować na trzy sposoby:

- o realizować obowiązek odzysku i recyklingu samodzielnie,
- o realizować obowiązek za pośrednictwem organizacji odzysku,
- o zlecić wykonanie poszczególnych czynności związanych z odzyskiem i recyklingiem osobom trzecim.

Analiza sytuacji w gminach Związku „Koniński Region Komunalny” w odniesieniu do odpadów opakowaniowych.

Wprowadzone ustawą regulacje dotyczące recyklingu i odzysku odpadów opakowaniowych (Ustawa o obowiązkach przedsiębiorców, opłacie produktowej oraz opłacie depozytowej, Dz.U. 2007 nr 90 poz. 607, tekst jednolity) powinny zwiększyć zainteresowanie ich zagospodarowaniem. Zachęty finansowe, stosowane przez organizacje zajmujące się na mocy cytowanej ustawy rozliczaniem wypełniania obowiązku recyklingu dla przedsiębiorstw, powinny być wystarczającym bodźcem do podjęcia działań w tym kierunku. Jedynym sposobem pozyskania odpadów opakowaniowych jest zbiórka selektywna, tj organizacja własnej zbiórki, lub współpraca z już istniejącą firmą, zajmującą się zbieraniem i/lub recyklingiem odpadów opakowaniowych.

Wszystkie gminy z terenu Związku zorganizowały system selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych „u źródła” z pojemników ogólnodostępnych. Z danych ilościowych wynika, że z roku na rok odzyskuje się coraz więcej odpadów opakowaniowych.

Tabela 26. Ilości poszczególnych rodzajów odpadów opakowaniowych zebranych na terenie gmin Konińskiego Regionu Komunalnego w latach 2004-2006 [w Mg]

Gmina	2004			2005			2006		
	PET	Szkło	Papier	PET	Szkło	Papier	PET	Szkło	Papier
Gmina Golina	28,8	45,5	3,25	20,65	35,5	2,05	18,72	55,0	2,64
Gmina Grodziec	3,9	8,2	-	5,8	11,8	-	4,6	14,0	-
Gmina Kazimierz Biskupi	6,1	14,7	1,7	13,0	35,13	5,54	18,05	49,58	9,4
Gmina Kramsk	2,16	16	-	4,0	12	-	5,16	34,2	-
Gmina Krzymów	4	35	2	5	43	3	8,17	41	3,2
Gmina Rychwał	-	-	-	0,15	0,5	-	2,2	9,0	0,1
Gmina Rzgów	4,6	7,4	-	2,8	8,8	-	7,5	10,3	0,2
Gmina Stare Miasto	-	-	-	68,8	47,2	3,12	8,73	29	2,97
Gmina Turek	1,1	6,1	3,0	3,5	11,8	4,2	9,6	24,3	4,94
Gmina Władysławów	-	-	-	3,8	34	-	4,2	32	-
RAZEM	50,66	132,9	9,95	122,5	196,73	14,91	86,93	298,38	23,45

Źródło: Informacje z Gmin

Jak wynika z tabeli powyżej w 2006 roku na terenie „Konińskiego Regionu Komunalnego” zebrano **408,76 Mg** odpadów opakowaniowych, natomiast odpowiednio w 2005 – 310,49 Mg, 2004 – 193,51 Mg.

W poszczególnych gminach w latach 2004-2006 zebrano (ogółem odpadów opakowaniowych):

Gmina Golina – 212,11 Mg
 Gmina Grodziec – 48,3 Mg
 Gmina Kazimierz Biskupi – 153,20 Mg
 Gmina Kramsk – 73,52 Mg
 Gmina Krzymów – 93,37 Mg
 Gmina Rychwał – 11,95 Mg
 Gmina Rzgów – 41,6 Mg
 Gmina Stare Miasto – 159,82 Mg
 Gmina Turek – 68,54 Mg
 Gmina Władysławów – 74,0 Mg

W ramach współpracy ze Związkiem Międzygminnym „Koniński Region Komunalny” powierzono Związkowi Międzygminnemu „Koniński Region Komunalny” prowadzenie zadań publicznych z ochrony środowiska m.in. w zakresie:

- koordynacji odbioru odpadów (szkło, makulatura, tworzywa sztuczne) z terenu gmin przez upoważnione podmioty, pomoc logistyczną i organizacją w w/w zakresie,
- zakupu i zaopatrzenia gmin w pojemniki i worki do selektywnej zbiórki odpadów,
- prowadzenia szkoleń w ramach Rejonowego Centrum Edukacji Ekologicznej Związku Międzygminnego „Koniński Region Komunalny”.

Ze sprawozdań z realizacji otrzymanych dotacji z Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wynika, że zrealizowano w/w zadania.

Przetarg na zakup pojemników do selektywnej zbiórki odpadów wygrała w 2004 r. firma Eko-Centrum s.c. Piotrowo Pierwsze 4, 64-020 Czempień. Wartość przedmiotu zamówienia wyniosła 87 400,80 zł brutto. W ramach realizacji planu gospodarki odpadami w zakresie selektywnej zbiórki odpadów w roku 2006 do gmin powiatu konińskiego zostały dostarczone pojemniki w ilościach wcześniej uzgodnionych dla poszczególnych gmin.

W 2004 r. dostarczono:

- o 24 pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów 1,5 m³ na szkło kolorowe,
- o 24 pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów 1,5 m³ na szkło bezbarwne,
- o 24 pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów 1,5 m³ na makulaturę
- o 24 pojemniki 1,5 m³ do selektywnej zbiórki odpadów na tworzywa sztuczne.

W 2005 r. dostarczono:

- o 29 pojemników do selektywnej zbiórki odpadów 1,5 m³ na szkło z kieszenią na zużyte baterie,
- o 27 pojemników do selektywnej zbiórki odpadów 1,5 m³ na makulaturę
- o 27 pojemników 1,5 m³ do selektywnej zbiórki odpadów na plastik.

Na podstawie umów użyczenia zawartych z zarządami poszczególnych gmin powiatu Starosta oddał pojemniki gminom do bezpłatnego używania na czas nieokreślony.

Gmina Golina

Aby system działał poprawnie i obejmował wszystkich mieszkańców potrzebny jest zakup 50 szt. pojemników do selektywnego gromadzenia odpadów oraz 3000 szt. worków.

Gmina Grodziec

Na terenie gminy funkcjonuje:

19 pojemników do zbiórki szkła

23 pojemniki do zbiórki tworzyw sztucznych

1 pojemnik do zbiórki makulatury

Gmina Kazimierz Biskupi

Gmina wprowadziła w 2001 r. selektywną zbiórkę odpadów opakowaniowych (papieru, plastiku i szkła) w systemie pojemnikowym i od 2003 roku, workowym „u źródła”.

Wykorzystywanych jest 88 ogólnodostępnych pojemników do selektywnej zbiórki odpadów, rozmieszczonych w 19 miejscowościach :

- pojemników do PET- 45 szt,

- pojemników na szkło – 32 szt,

- pojemników na makulaturę – 11 szt.

Zapotrzebowanie na pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów jest jednak większe niż ilości pojemników.

Planuje się zakup większej ilości pojemników do segregacji odpadów opakowaniowych.

Gmina Kramsk

Funkcjonuje 75 pojemników, co pozwala obsłużyć 65% mieszkańców gminy. Potencjał techniczny jest niewystarczający ze względu na małą ilość pojemników służących do gromadzenia odpadów opakowaniowych, należy w najbliższym terminie zakupić i ustawić 55 pojemników.

Gmina Krzymów

Gmina dysponuje 20 kompletami pojemników po trzy pojemniki w zestawie (szkło, tworzywa sztuczne, makulatura). Corocznie uzupełnia się system o nowe pojemniki.

Gmina Rychwał

W gminie prowadzi się selektywną zbiórkę u źródła odpadów opakowaniowych: tworzyw sztucznych, makulatury i szkła. Obecnie na rozstawionych jest 10 kompletów pojemników typu dzwon do selektywnej zbiórki, w tym 3 komplety złożone są z pojemników na szkło kolorowe i białe, 2 komplety to pojedyncze pojemniki do zbiórki PET.

Gmina Rzgów

Na terenie gminy znajduje się
ok. 25 szt. pojemników siatkowych do PET,
18 szt. pojemników na szkło,
6 szt. pojemników na makulaturę.

Gmina Stare Miasto

W prawie każdym sołectwie są po dwa komplety pojemników na plastik i szkło, dodatkowo w Żychlinie i w Starym Mieście ustawione są pojemniki na makulaturę.

Systemem selektywnej zbiórki odpadów objętych jest 100% mieszkańców gminy, czyli 10 670 mieszkańców (stan na 30.06.2008).

Na terenie gminy rozstawionych jest:

30 sztuk pojemników typu dzwon na szkło,
30 sztuk pojemników siatkowych na plastik,
4 sztuki pojemników typu dzwon na makulaturę.

Na terenie gminy Stare Miasto planowane jest uzupełnienie sieci pojemników do selektywnej zbiórki odpadów o kolejnych 10 punktów selektywnego zbierania odpadów.

Gmina Turek

W 27 miejscach na terenie gminy zostały ustawione pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów (tworzywa sztuczne, szkło i 1 miejsce na makulaturę).

Gmina Władysławów

Na terenie gminy Władysławów selektywna zbiórka odpadów prowadzona jest od 2004 roku. Do końca 2006 roku w 9 miejscowościach gminy rozstawionych jest 15 kompletów pojemników do selektywnej zbiórki opakowań z tworzyw sztucznych oraz szkła, z czego 3 zostały wstawione w 2006 roku. Ilość punktów do gromadzenia odpadów i odpowiednich pojemników zwiększa się w miarę zgłaszanych przez mieszkańców potrzeb.

3.2.1. Odpady biodegradowalne

Ograniczenie ilości składowanych odpadów ulegających biodegradacji to jeden z najważniejszych celów wynikających z Dyrektywy 99/31/WE i polskiego prawa, a także podpisanych przez Polskę zobowiązań przedakcesyjnych. Zgodnie z ustawą o odpadach, ilość odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania w kolejnych latach winna wynosić:

w 2010 r. 75%,

w 2013 r. 50%,

w 2020 r., 35%

wagi całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonej w 1995 r. W sektorze komunalnym odpady ulegające biodegradacji to: odpady kuchenne, zielone, papier i tektura, niektóre tekstylia (np. bawełniane).

Na terenie Związku nie wdrożono selektywnej zbiórki bioodpadów.

Niektóre gminy w celu ograniczenia ilości odpadów ulegających biodegradacji w strumieniu zmieszanych odpadów komunalnych zorganizowały akcje ulotkowe propagujące kompostowanie odpadów biodegradowalnych w przydomowych kompostownikach.

W gminach wiejskich z typowo zagrodową zabudową problem z odpadami biodegradowalnymi praktycznie nie istnieje. Indywidualni właściciele nieruchomości oddzielają odpady organiczne do kompostowania dla własnych potrzeb.

Odpady zielone jak i odpady organiczne z gospodarstw są wykorzystywane u źródła ich powstawania poprzez wykorzystywanie ich do celów: nawożenie gruntów, kompostowanie w przydomowych kompostownikach, konsumpcja przez zwierzęta gospodarskie.

Planowana jest budowa kompostowni na składowisku odpadów komunalnych w Genowefie (gmina Kleczew). Uruchomienie instalacji planowane jest na lata 2008-2009.

Kompostownia przyzmaca odpadów ulegających biodegradacji istnieje w MZGOK w Koninie. Instalacja do odzysku i unieszkodliwiania odpadów biodegradowalnych i osadów ściekowych, w tym wykorzystanie energetyczne odpadów planowana jest na następne lata.

3.2.2. Odpady wielkogabarytowe

W większości gmin odbiór odpadów wielkogabarytowych odbywa się w systemie „na zgłoszenie” lub dowóz własny do punktu zbiorczego. W Gminie Stare Miasto w m. Żychlin znajduje się Gminny Punkt Gromadzenia Odpadów Segregowanych, który wyposażony jest w kontenery KP-7 na szkło, makulaturę, tworzywa sztuczne, gruz, odpady wielkogabarytowe. W punkcie tym są również pojemniki na odpady niebezpieczne: świetlówki, akumulatory, baterie. Punkt ten niestety nie posiada uzgodnień formalnych.

Gmina Golina - w 2006 r. zebrano 0,26 Mg,
Jest planowana instalacja do demontażu odpadów wielkogabarytowych na składowisku w Genowefie w 2008 r. Ponadto MZGOK w Koninie planuje budowę stanowiska do demontażu odpadów wielkogabarytowych. Szacunkowy koszt ok. 1,5 mln zł.

W Gminie Kazimierz Biskupi wdrożono system selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych. System obejmował wszystkich mieszkańców gminy. Częstotliwość odbioru była dwa razy w roku – wiosną i jesienią. Był to system wystawkowy. Szacunkowa ilość odpadów zebrana od 2004 – 2006 r. - 20 Mg.

3.2.3. Odpady budowlane

Ten odpad jest wytwarzany w gospodarstwach domowych, jako odpad z remontów mieszkań prowadzonych na małą skalę i wówczas jest ujęty w zmieszanych odpadach komunalnych, jako oznaczony kodem 200301. Odpady budowlane wchodzące w strumień odpadów komunalnych, wykorzystywano do utwardzania dróg na składowisku odpadów.

System selektywnej zbiórki odpadów budowlanych wdrożyły gminy: Kazimierz Biskupi i Stare Miasto. Odbiór odbywa się w systemie zgłoszenie na telefon lub dowóz własny.

W m. Żychlin znajduje się Gminny Punkt Gromadzenia Odpadów Segregowanych, gdzie również można dostarczać odpady budowlane. Punkt ten niestety nie posiada uzgodnień formalnych.

W gminie Kazimierz Biskupi istnieje możliwość indywidualnego dostarczania odpadów budowlanych na składowisko, gdzie w ramach rekultywacji gruz wykorzystywany jest do utwardzania skarp i dróg dojazdowych. Nie ma firmy, która odbiera odpady budowlane.

Instalacja do recyklingu odpadów budowlanych planowana jest na składowisku w Genowefie na lata 2008-2009.

MZGOK w Koninie przyjmuje jedynie materiały budowlane rozdrobnione, które następnie są wykorzystywane na potrzeby zakładu.

3.2.4. Odpady niebezpieczne w grupie komunalnych

Selektywna zbiórka odpadów niebezpiecznych wydzielanych ze strumienia odpadów komunalnych głównie obejmuje zbiórkę baterii w szkołach oraz zbiórkę zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Ustawa o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz.U z 2005 r. nr 180 poz. 1495) nakłada obowiązek odbioru zużytego sprzętu przez sprzedawców detalicznych i hurtowych, podczas zakupu nowego sprzętu tego samego typu.

Na terenie gminy Golina znajdują się kontenery do gromadzenia odpadów niesegregowanych wyposażone w specjalna „kieszonkę” na odpady niebezpieczne.

Ponadto w gminie Turek, Golina i Kazimierz Biskupi szkoły, w ramach zajęć poświęconych edukacji ekologicznej, organizują zbiórkę baterii wśród uczniów.

Gmina Turek w I połowie 2008 r. przeprowadziła wraz z firmą „EKO-GAB” z Kowali Pańskich zbiórkę zużytego niepotrzebnego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. W każdej miejscowości w określonym terminie był podstawiony specjalny samochód, który odbierał ww. sprzęt.

W m. Żychlin (gmina Stare Miasto) znajduje się Gminny Punkt Gromadzenia Odpadów Segregowanych. Punkt ten niestety nie ma uzgodnień formalnych.

MZGOK podjął działania mające na celu wydzielenie ze strumienia odpadów komunalnych odpadów niebezpiecznych. Ma to miejsce w procesie odzysku R15. Ze strumienia odpadów przekazanych na sortownię do segregacji, wydzielane są odpady niebezpieczne. Po wysegregowaniu

są one umieszczane na w kontenerze na odpady niebezpieczne, w którym są zabezpieczone w specjalnych pojemnikach na określone rodzaje ww. odpadów. Po zebraniu odpowiedniej ilości przekazywane są uprawnionej firmie zajmującej się odzyskiem lub utylizacją tych odpadów.

3.2.5. Osady ściekowe

Osady ściekowe to odpady pochodzące z oczyszczalni ścieków komunalnych.

Wykorzystywane są one głównie w pracach prowadzonych przy rekultywacji biologicznej gruntów pogórnich. Z uwagi na brak na terenie powiatu uciążliwego przemysłu osady te charakteryzują się niższymi od dopuszczalnych stężeniami metali ciężkich i innych substancji niebezpiecznych. Osady przed ich rolniczym bądź przyrodniczym wykorzystaniem powinny być poddane obróbce mającej na celu ich unieszkodliwienie oraz zmniejszenie objętości.

Tabela 27 Oczyszczalnie ścieków działające na terenie Konińskiego Regionu Komunalnego

Gmina	Liczba oczyszczalni ścieków	Rodzaj	Przepustowość [m ³ /dobę]	RLM	Ilość wytworzonych osadów [t s.m.]
Golina	1	Biologiczna	615	4100	79
Rychwał	1	Biologiczna	650	3840	b.d.
Kazimierz Biskupi	1	Biologiczna	2097	13000	139
Krzyków	1	Biologiczna	600	5300	b.d.
Rzgów	1	Biologiczna	300	918	4
Grodziec	0	-	-	-	-
Stare Miasto	1	Z podwyższonym usuwaniem biogenów	300	2000	53
Kramsk	1	Biologiczna	340	2784	b.d.
Turek	0	-	-	-	-
Władysławów	1	Biologiczna	250	2000	22

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS

Łącznie na terenie Konińskiego Regionu Komunalnego wytwarzane jest rocznie ponad 300 Mg suchej masy osadów ściekowych.

3.3. Inne odpady problemowe i niebezpieczne

3.3.1 Odpady medyczne i weterynaryjne

Odpady medyczne

Odpady medyczne są to odpady pochodzące z zakładów opieki zdrowotnej i z ośrodków zdrowia (szpitali, klinik, domów opieki).

Odpady powstające w placówkach medycznych reprezentują materiał o bardzo zróżnicowanym poziomie zagrożenia chemicznego i sanitarnego, jak również właściwości fizycznych. W praktyce, przy braku właściwie zorganizowanych systemów kontroli, ograniczania i segregacji odpadów medycznych są one bardzo zróżnicowaną mieszankę wszelkich typów odpadów – od

typowych odpadów komunalnych, poprzez toksyczne chemikalia, a kończąc na odpadach zainfekowanych biologicznie.

Generalnie odpady medyczne, zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego dzieli się na trzy grupy:

- o odpady bytowo-gospodarcze (komunalne) zmiotki, szmaty, makulatura, resztki pokonsumpcyjne – nie stanowiące zagrożenia;
- o odpady specyficzne, które ze względu na swój charakter zanieczyszczenia drobnoustrojami mogą stwarzać zagrożenie dla ludzi i środowiska. Do grupy tej zaliczane są zużyte materiały opatrunkowe, sprzęt jednorazowego użytku, szczątki pooperacyjne i posekcyjne, materiał biologiczny oraz odpady ze szpitali i oddziałów zakaźnych;
- o odpady specjalne, do których zaliczane są: substancje radioaktywne, pozostałości cytostatyków i cytotoksyków, przeterminowane środki farmaceutyczne, uszkodzone termometry, świetlówki itp.

Odpady z pierwszej grupy nie stwarzają zagrożenia dla środowiska, odpady z grupy drugiej i trzeciej są to specyficzne odpady medyczne i stanowią największy problemem, powinny być gromadzone selektywnie gdyż wymagają unieszkodliwiania na drodze termicznego przekształcania.

Ww. odpady medyczne utylizowane są przez firmy specjalistyczne zgodnie z zatwierdzonymi programami gospodarki odpadami niebezpiecznymi.

W urządzeniach do termicznej degradacji utylizowane są odpady, których nie można zutylizować w inny bezpieczny sposób a wśród nich właśnie odpady medyczne i weterynaryjne,

Instalacja do termicznego unieszkodliwiania odpadów znajduje się na terenie Zakładu Utylizacji Odpadów Spółka z o.o. w Koninie.

Odpady poddawane są termicznej utylizacji w urządzeniu SEGHERS FLUID-CLEAN typ DSDR 32.10.08 o wydajności 250 kg/godz. belgijskiej firmy "SEGHERS better technology for SERVICES+MACHINERY Zele n.v.

Odpady weterynaryjne

Zgodnie z definicją zamieszczoną w Ustawie o odpadach przez odpady weterynaryjne rozumie się odpady powstające w związku z badaniem, leczeniem zwierząt lub świadczeniem usług weterynaryjnych, a także w związku z prowadzeniem badań naukowych i doświadczeń na zwierzętach.

3.3.2 Pojazdy wycofane z eksploatacji

Mający miejsce w ostatnich latach w Polsce rozwój motoryzacji stwarza konieczność prowadzenia racjonalnej gospodarki odpadami pochodzącymi z eksploatacji i złomowania pojazdów. Gwałtowny wzrost liczby samochodów oraz ich struktura wiekowa, w której znaczny procent stanowią pojazdy stare i wyeksploatowane, powodować będą stały wzrost odpadów pochodzących z ich rozbiórki. W kraju nie prowadzono rejestru zawierającego informacje dotyczące liczby złomowanych w

ciągu roku pojazdów, struktury wiekowej parku samochodowego, liczby i lokalizacji firm zajmujących się skupem i odzyskiem materiałów z wyeksploatowanych samochodów. Dane, które są dostępne, a dotyczą ilości wycofanych pojazdów, mają charakter szacunkowy oparty na badaniach ankieterskich (CBOS, Pentor, lokalne media), lub badaniach prowadzonych przez zainteresowane instytuty.

Większość elementów z wyeksploatowanych pojazdów ma wartość surowcową. Niezbędne jest więc powtórne przetworzenie tych materiałów w taki sposób, aby można było wykorzystać je do wytwarzania nowych produktów. W kraju nie ma obowiązku oddawania starego samochodu do wyspecjalizowanego punktu kasacji, właściciel może zrezygnować z kolejnych przeglądów technicznych i nie wyrejestrowywać go. Według szacunku w Polsce wycofuje się z eksploatacji około 2 – 2,5% rocznie tj. około 250 tys. sztuk, ale jedynie ok. połowy z nich jest wyrejestrowywana i deponowana w firmach zajmujących się ich demontażem i recyklingiem. Pozostałe samochody, które są wycofywane z eksploatacji, trafiają głównie do tzw. auto-złomów zajmujących się skupem i demontażem pojazdów. Auto-złomy są słabo wyposażone technicznie, utrzymują się ze sprzedaży używanych i regenerowanych części samochodowych oraz handlem częściami, naprawą samochodów, zbiórką złomu. Działalność auto-złomów prowadzona jest często z naruszeniem podstawowych zasad ochrony środowiska.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 20.01.2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz. U. Nr 25 poz. 1458) właściciel pojazdu wycofanego z eksploatacji może przekazać go wyłącznie do przedsiębiorcy prowadzącego stację demontażu lub prowadzącego punkt zbierania pojazdów. Do odbioru i demontażu wraków samochodowych upoważnione są firmy działające na podstawie decyzji wojewody wielkopolskiego. Wyspecjalizowane stacje demontażu samochodów usuwają substancje niebezpieczne, prowadzą odzysk materiałów, części i podzespołów mogących być ponownie wykorzystanych. Materiały odzyskane w wyniku procesu demontażu przekazuje się uprawnionym odbiorcom w celu recyklingu, a odpady dla których recykling materiałowy nie jest uzasadniony ekonomicznie lub ekologicznie są kierowane do unieszkodliwienia lub deponowane na składowiskach. Na terenie Związku funkcjonuje obecnie 1 stacja demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Tabela 28 Wykaz przedsiębiorców prowadzących stacje demontażu pojazdów oraz punkty zbierania pojazdów na terenie Związku Międzygminnego.

Nr	Nazwa, siedziba i adres/ imię i nazwisko przedsiębiorcy	Miejsce prowadzenia działalności	Powiat	Stacja demontażu/ punkt zbierania pojazdów
1)	Teresa Andrzejak - „AUTO-HANDEL” - Kasacja Pojazdów Kuny 57, 62-710 Władysławów	Genowefa 45 62- 513 Krzymów	koniński	stacja demontażu
2)	Zakład Zaopatrzenia "HYDROSTAL" Sp.j. Józef Wozniak i Jacek Kuszynski	ul. M. Dabrowskiej 8 Konin	koniński	stacja demontażu
3)	Auto MIRAM s.c. Mirosław Szczepankiewicz i Marek Lis	ul. Slesinska 23c Konin	koniński	stacja demontażu
4)	Remigiusz Stuczynski - Zakład Usługowo-Handlowy "AUTO-REMI"	Weglew 34, gm. Golina	koniński	stacja demontażu
5)	Zakład Utylizacji Samochodów Ryszard Izydorkiewicz	Obrzebin 119 gm. Turek	turecki	stacja demontażu

3.3.3 Zużyte opony

Dokładne określenie ilości zużytych opon jest trudne ze względu na brak ewidencji w tym zakresie.

Stan gospodarki zużytymi oponami w kraju ulega i będzie ulegać znaczącym zmianom dzięki wprowadzonym nowym uregulowaniom prawnym. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach wprowadziła zakaz składowania opon, zakaz ten wszedł w życie z dniem 1 lipca 2003 r. dla całych opon, a z dniem 1 lipca 2006 roku będzie obowiązywał dla części opon (tj. opon pociętych). Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2003 r. (Dz.U. nr 104, poz. 982) nałożyło natomiast na producentów i importerów opon wprowadzanych na rynek nowe obowiązki odzysku i recyklingu opon zużytych w latach 2006-2007. Poziomy odzysku i recyklingu w poszczególnych latach wynoszą:

2006 – odzysk 70 %, recykling 12 %,

2007 – odzysk 75 %, recykling 15 %.

Niskie wymagane poziomy recyklingu stwarzają preferencję dla odzysku energii z tych odpadów. Niewywiązanie się z obowiązku odzysku opon skutkuje koniecznością wniesienia opłaty produktowej. Powstałe organizacje odzysku mają w swoim zakresie działania m.in. odzysk opon samochodowych.

Powstająca w kraju sieć instalacji będzie zdolna do przyjęcia całej masy zużytych opon.

Zasadniczym zadaniem pozostaje organizacja zbierania zużytych opon ze źródeł rozproszonych, w tym od mieszkańców. Przedsiębiorcy, posiadający zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie gospodarowania odpadami, obsługują głównie punkty usługowe związane z przemysłem i usługami motoryzacyjnymi. Mieszkańcom powinny być stworzone możliwości dowozu zużytych opon do punktów gromadzenia odpadów lub do Zakładu.

3.3.4 Pestycydy

Odpady te zostały ujęte w grupie odpadów niebezpiecznych wytwarzanych jako frakcja odpadów komunalnych. Głównym problemem jest ich selektywna zbiórka i koszty utylizacji. Zadania te, zgodnie z zapisami KPGO, obciążają samorządy. Możliwości obciążenia kosztami tych zabiegów mieszkańców są nader ograniczone ze względu na barierę finansową, a przede wszystkim mentalną.

Mowa tu o: przeterminowanych i niewykorzystanych środkach ochrony roślin i opakowaniach po nich, niewykorzystanych i przeterminowanych nawozach sztucznych.

Wytwórcy tych odpadów nie mają w praktyce żadnych obowiązków i nie podlegają żadnym restrykcjom z tytułu niewłaściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi. Jedynie przepisy o opłacie depozytowej, wymuszające na producentach substancji niebezpiecznych pobieranie kaucji za wprowadzane do obrotu opakowania oraz obligujące ich jednocześnie do odbioru zużytych opakowań, ograniczają w wąskim zakresie ilość odpadów niebezpiecznych przedostających się w sposób niekontrolowany do środowiska.

Jedynie niewielka część tych odpadów lokowana jest na składowiskach spełniających wymogi ochrony środowiska lub jest spalana w profesjonalnych spalarniach. Składowanie na nieizolowanych

wysypiskach powoduje wymywanie przez opady atmosferyczne składników rozpuszczalnych, które przenikają do gleb oraz wód podziemnych i powierzchniowych, stanowiąc zagrożenie ujęć wody pitnej.

Spalanie odpadów w piecach, kotłowniach lub w instalacjach nie przystosowanych do termicznego unieszkodliwiania odpadów, prowadzi do emisji pyłów zawierających metale ciężkie, węglowodory, dioksyne oraz substancji gazowych (m.in. chlorowodoru, chloru, tlenków azotu, dwutlenku siarki, różnych związków organicznych). Część tych emitowanych do atmosfery zanieczyszczeń, ulegających różnym przemianom fizyko-chemicznym, opada następnie na powierzchnię ziemi. Niektóre substancje toksyczne pozostają w popiele i żużlu.

Na terenie gmin Konińskiego Regionu Komunalnego odpady pestycydowe unieszkodliwiane są w Zakładzie Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. w Koninie. Jest to jedyne w Wielkopolsce miejsce do unieszkodliwiania odpadów pestycydowych.

3.3.5 Oleje odpadowe

Oleje odpadowe, a w tym oleje smarowe lub przemysłowe, w szczególności zużyte oleje silników spalinowych i oleje przekładniowe, a także oleje hydrauliczne stanowią grupę 13.

W przemyśle oleje odpadowe powstają w trakcie wymiany:

- o olejów stosowanych w przekładniach maszyn i instalacji przemysłowych;
- o olejów z hydraulicznych układów do przenoszenia energii;
- o olejów w systemach smarowania obiegowego (oleje maszynowe);
- o olejów transformatorowych.

W motoryzacji oleje odpadowe powstają w trakcie wymiany olejów silnikowych i przekładniowych z pojazdów samochodowych, a także na skutek eksploatacji pojazdów samochodowych np. w postaci odpadów z odwadniania w separatorach.

Odpady olejowe powstające na terenie gminy odbierane są przez firmy specjalistyczne trudniące się zbieraniem olejów przepracowanych, emulsji olejowo-wodnych, szlamów zaolejonych, prowadzące serwisy separatorów olejowych i odstojników.

Odpady olejowe poddawane są procesowi odzysku lub unieszkodliwiania w istniejących na terenie kraju instalacjach.

Elementem gospodarki odpadami olejowymi, który według zebranych informacji i dostępnej wiedzy jest bardzo słaby i niedostatecznie rozwinięty jest zbiórka tych odpadów.

Zbiórka odpadów a w szczególności olejów przepracowanych jest i będzie trudna ze względu na to iż jest to odpad, który powstaje w dużym rozproszeniu. Zachodzi obawa że w dniu dzisiejszym jest dużo tego odpadu przetrzymywanego przez rolników i użytkowników samochodów samodzielnie wymieniających olej. Dotyczy to także innych urządzeń wykorzystywanych w gospodarstwach domowych.

3.3.6 Baterie i akumulatory

Środki transportu, oprócz olejów odpadowych są źródłem akumulatorów wielkogabarytowych. Poza tym powstaje duża ilość akumulatorów małogabarytowych i baterii. Akumulatory samochodowe stanowią odpad niebezpieczny. Średnia trwałość akumulatora waha się w granicach 3 – 5 lat i zależy

głównie od intensywności eksploatacji i przebiegu pojazdu. Ocenia się, że w wyniku nieprawidłowej obsługi 20-30% akumulatorów przedwcześnie traci swoje właściwości.

Zużyte akumulatory są nabywane od ich użytkowników poprzez sieć skupu (sklepy motoryzacyjne, stacje paliw, stacje obsługi, bazy transportowe, zakłady mechaniczne). Organizowane są również okresowe lub stałe zbiórki w wyznaczonych punktach lub na tzw. „zawołanie”.

Akumulatory wraz z elektrolitem kierowane są do zakładów unieszkodliwiających, których jest w Polsce dostateczna ilość. Natomiast baterie i akumulatory małogabarytowe nie są przetwarzane, gdyż w kraju brak odpowiedniej technologii. Do czasu opracowania technologii odpady te powinny być składowane na składowiskach odpadów niebezpiecznych.

Gospodarkę bateriami i akumulatorami powinna wspomóc organizacja odzysku REBA, która powstała w Warszawie. Odbiera on, każdą ilość wysegregowanych baterii i akumulatorów.

3.3.7 Odpady zawierające azbest

Azbest był szeroko stosowany do produkcji płyt i rur azbestowo-cementowych stosowanych jako pokrycia dachowe i do wykonywania instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych.

Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego

Azbest jest nazwą handlową grupy minerałów włóknistych, które pod względem chemicznym są uwodnionymi krzemianami magnezu, żelaza, wapnia i sodu. Chorobotwórcze działanie azbestu powstaje w wyniku wdychania włókien, zawieszonych w powietrzu. Dopóki włókna nie są uwalniane do powietrza i nie występuje ich wdychanie, wyroby z udziałem azbestu nie stanowią zagrożenia dla zdrowia. Na występowanie i typ patologii wpływa rodzaj azbestu, wymiary tworzących go włókien i ich stężenie oraz czas trwania narażenia.

Biologiczna agresywność pyłu azbestowego jest zależna od stopnia penetracji i liczby włókien, które uległy retencji w płucach, jak również od fizycznych i aerodynamicznych cech włókien.

Klasyfikacja wyrobów zawierających azbest

Wyroby zawierające azbest klasyfikowane są w dwóch klasach, przyjmując jako kryterium zawartość azbestu, stosowane spoiwo oraz gęstość objętościową wyrobu.

Klasa I obejmuje wyroby o gęstości objętościowej mniejszej od 1000 kg/m³ definiowane jako „miękkie”, zawierające powyżej 20% (do 100%) azbestu. Wyroby te łatwo ulegają uszkodzeniom mechanicznym, czemu towarzyszy znaczna emisja włókien azbestu do otoczenia. Najczęściej stosowanymi w tej klasie były wyroby tekstylne z azbestu używane przez pracowników w celach ochronnych, koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury uszczelkowe m.in. w sprzęcie AGD, płytki podłogowe PCW oraz materiały i wykładziny cierne. Ocena wielkości produkcji wymienionych wyrobów oraz ilości aktualnie użytkowanych jest niemożliwa do przeprowadzenia.

Klasa II obejmuje wyroby o gęstości objętościowej powyżej 1000 kg/m³ definiowane jako „twarde”, zawierające poniżej 20% azbestu. W wyrobach tych włókna azbestowe są mocno związane, a w przypadku mechanicznego uszkodzenia (np. pęknięcia) ma miejsce stosunkowo niewielka emisja azbestu do otoczenia w porównaniu z wyrobami klasy I. Natomiast niebezpieczeństwo dla zdrowia ludzi i środowiska stwarza mechaniczna obróbka tych wyrobów (cięcie, wiercenie otworów) oraz rozbijanie w wyniku zrzucania z wysokości w trakcie prac remontowych. Z zaliczanych do tej klasy wyrobów najbardziej w Polsce rozpowszechnione są płyty azbestowo-cementowe faliste oraz płyty

azbestowo-cementowe „karo” stosowane jako pokrycia dachowe, szczególnie na terenach wiejskich oraz płyty płaskie wykorzystywane jako elewacje w budownictwie wielokondygnacyjnym na osiedlach miejskich. W znacznie mniejszych ilościach produkowane i stosowane były inne wyroby azbestowo - cementowe, z których należy wymienić przede wszystkim rury służące do wykonywania instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych oraz w budownictwie jako przewody kominowe i zsypy.

Finansowanie usuwania wyrobów azbestowych

Źródła finansowania inwestycji ekologicznych związanych z gospodarką odpadami można podzielić na trzy grupy:

- Publiczne – np pochodzące z budżetu państwa, miasta lub gminy lub pozabudżetowych instytucji publicznych,
- Prywatne – np z banków komercyjnych, funduszy inwestycyjnych, towarzystw leasingowych,
- Prywatno-publiczne – np ze spółek prawa handlowego z udziałem gminy.

Dominującymi formami finansowania inwestycji ekologicznych są:

- Zobowiązania kapitałowe – kredyty, pożyczki, obligacje, leasing,
- Udziały kapitałowe – akcje i udziały w spółkach,
- Dotacje.

W Polsce występują najczęściej następujące formy finansowania inwestycji w zakresie gospodarki odpadami:

- fundusze własne inwestorów,
- pożyczki, dotacje i dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów udzielane przez Narodowy i Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- kredyty preferencyjne udzielane np. przez Bank Ochrony Środowiska (BOŚ S.A.) z dopłatami do oprocentowania lub ze środków donatorów, kredyty komercyjne, kredyty konsorcjalne,
- zagraniczna pomoc finansowa udzielana poprzez fundacje i programy pomocowe (np. z ekokonwersji poprzez EKOFUNDUSZ)
- kredyty międzynarodowych instytucji finansowych (Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju - EBOiR, Bank Światowy),
- kredyty i pożyczki udzielane przez banki komercyjne,
- leasing.

Wytyczne dla jednostek samorządu dotyczące przygotowania szczegółowych roboczych planów gospodarki odpadami w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest.

Podstawą do ich opracowania jest dokonanie rozpoznania stopnia zużycia tych wyrobów, które są zabudowane na konkretnych obiektach. Uzyskane dane powinny być gromadzone przez samorząd gminy, a następnie przekazywane do samorządu powiatowego.

Niniejszy Program został dla powiatu konińskiego opracowany i przyjęty Uchwałą Rady Powiatu Konińskiego nr IX/41/07 z dnia 29.06.2007 r. W wyniku przeprowadzonej

inwentaryzacji zidentyfikowano we wszystkich gminach **3 558 640,21 m²** wyrobów azbestowych.

3.3.8 Farby i lakiery

Odpady farb i lakierów powstają zarówno w dużych zakładach, zajmujących się produkcją farb, klejów oraz działalnością poligraficzną, jak również w licznych, rozproszonych zakładach produkcyjnych i usługowych, należących generalnie do wszystkich branż przemysłowych.

Należy zdawać sobie sprawę, że liczba ta ma znacznie zaniżone wartości, z uwagi na pominięcie w sprawozdawczości strumienia odpadów pochodzących od małych i średnich przedsiębiorstw. Zarówno różnorodność branż, w których powstawać mogą odpady kwalifikowane do grupy 08, jak i ich liczba i rozproszenie znacznie utrudniają przeprowadzenia analizy szacunkowej rzeczywistej masy powstających odpadów, jak i metod dalszego z nimi postępowania.

Według dostępnych danych odpady z tej grupy są poddawane różnym metodom unieszkodliwiania w 100% całego strumienia tej grupy.

3.3.9 PCB

PCB były szeroko stosowane w wielu gałęziach przemysłu, głównie w przemyśle elektrycznym, jako materiały elektroizolacyjne i chłodzące w kondensatorach i transformatorach, jako ciecze sprężarkowe hydrauliczne.

Źródłem wytwarzania odpadów zawierających PCB są operacje:

- wymiany płynów transformatorowych;
- wycofywania z eksploatacji transformatorów i kondensatorów oraz innych urządzeń zawierających PCB wyprodukowanych w latach 1960-1985.

Całkowite zniszczenie i wyeliminowanie PCB ze środowiska zgodnie z obowiązującymi w kraju przepisami prawnymi ma nastąpić w 2010 roku.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 24.06.2002 (Dz.U.96 poz.860) podmioty gospodarcze miały obowiązek do przeprowadzenia inwentaryzacji urządzeń zawierających PCB w ilości powyżej 5l (eksploatowanych i wycofanych z eksploatacji) oraz magazynowanych odpadów PCB w terminie do 31.12.2002 r., a następnie przedłożenia informacji o wynikach inwentaryzacji Wojewodzie.

Obecnie brak jest pełnego rozeznania o ilości urządzeń zawierających PCB oraz magazynowanych odpadach PCB na terenie Powiatu.

W kraju nie ma aktualnie instalacji mogącej bezpiecznie niszczyć kondensatory zawierające PCB. Kondensatory zawierające PCB unieszkodliwiane są jedynie w instalacjach zagranicznych. Odbiór i przekazanie do zniszczenia za granicą kondensatorów z PCB realizowane jest przez dwie firmy posiadające stosowne zezwolenia tj.:

- POFRABAT Sp. z o.o. w Warszawie (firma posiada oddział w Katowicach) przekazuje kondensatory do termicznego unieszkodliwiania firmie francuskiej TREDI kontrolowanej przez rząd francuski.

- o INTEREKO Sp. z o.o. w Opolu przekazuje kondensatory z PCB do Belgii, gdzie w instalacjach firmy INDAVER prowadzone jest ich termiczne unieszkodliwianie.

Termiczne unieszkodliwianie płynów zawierających PCB, pochodzących z transformatorów i innych urządzeń elektroenergetycznych oraz ich dekontaminacja realizowana jest w dwóch krajowych instalacjach, zlokalizowanych w:

- o Zakładach Azotowych ANWIL S.A. we Włocławku
- o Zakładach Chemicznych ROKITA S.A. w Brzegu Dolnym.

Dekontaminacja urządzeń z PCB realizowana jest przez Przedsiębiorstwo Usług Specjalistycznych i Projektowych CHEMEKO Sp. z o.o. we Włocławku.

3.4. Wykaz podmiotów prowadzących działalność w zakresie odbioru odpadów na terenie „Konińskiego Regionu Komunalnego”.

Tabela 29 Wykaz podmiotów prowadzących działalność w zakresie odbierania odpadów na terenie Związku

Nazwa	Adres, telefon	Gminy/miasta obsługiwane przez przedsiębiorstwo
ALBA Śląsk	41-902 Bytom, Kościelna 2 (63)2470522	Konin, gminy konińskie
FUGO-TRANS	62-510 Konin, Przemysłowa 85 (63)2682291	„
Józef Żabierek	62-511 Kramsk, Święte 24 (63)2784179	„
MARATON Tomasz Augustyniak	62-560 Skulsk, Jodłowa 2 (63)2714165	„
PGKiM Turek	62-700 Turek, Polna 4 tel. 2416355	Turek , Konin i okoliczne gminy
Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych	62-610 Sompolno, Piotrkowska 39, (24)2723833	Sompolno
Przedsiębiorstwo Melioracyjno-Budowlane MELBUD	62-571 Stare Miasto, Modła Księża 12 (61)8182108	Konin, Stare Miasto
Usługi Transportowe	62-510 Konin, Wola Podłęzna, Centralna 11 (63)2413035	Konin, gminy konińskie
Usługi Transportowe	62-571 Stare Miasto, Jodłowa 16, (63)704375	„
Usługi Transportowe	62-513 Krzymów, Paprotnia 89; (63)2682040	„
Usługi Transportowe i Asenizacyjne. Jacek Szymczak	62-561 Ślesin, Polna 22a; (63)2428276	„
Zakład Gospodarki Komunalnej	62-560 Skulsk, Sikorskiego ; (63)2704513	Skulsk
Zakład Usługowy Jan Brzychcy	62-573 Kuchary Kościelne, Trójka 15	Rejon obsługi Konin
Zakład Gospodarki Komunalnej	62-561 Ślesin, Spokojna ; (63)2418054	Ślesin
Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej	62-540 Kleczew, ul. Leśna 58b (63)2701400	Kleczew
Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej	62-590 Golina, Parkowa (63)2418054	Golina
Zakład Komunalny Sp. z o.o.	62-619 Sadno, gm. Wierzbinek ; (63)2611036	Wierzbinek
Zakład Oczyszczania Terenu Andrzej Bakun	62-513 Krzymów, Rostoka 6 ;(63)2493898	Konin, Krzymów i inne gminy konińskie
PGKiM Konin	62-510 Konin, M. Dąbrowskiej 8, (63)2701400	Konin, Stare Miasto, Kazimierz Biskupi

Nazwa	Adres, telefon	Gminy/miasta obsługiwane przez przedsiębiorstwo
Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „EKO”	62-420 Strzałkowo	Konin i okoliczne gminy
Zakład Usługowy Ryszard Prusik	62-510 Konin, 11 Listopada 37/9	„
PGKiM Rychwał	62-570 Rychwał	Rychwał
PGKiM Rzgów	95-030 Rzgów	Rzgów
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Kramsk	62-511 Kramsk	Kramsk
SKR Rzgów	65-030 Rzgów	Rzgów
Zakład Komunalny Wierzbinek	62-619 Sadlno	Wierzbinek
Zakład Gospodarki Komunalnej w Rychwale	62-570 Rychwał	Rychwał
Zakład Gospodarki Komunalnej Wilczyn	62-550 Wilczyn, ul Konińska 4	Wilczyn
Spółdzielnia Kótek Rolniczych	62-530, ul. Golińska 10	Kazimierz Biskupi
PUH GALWA-MET	62-512 Brzeźno	
EKO SKÓRTEX Gizałki	63-308 Gizałki	Gminy sąsiadujące z powiatem pleszewskim

Nazwy gmin, które określiły i podały do publicznej wiadomości wymagania, jakie powinni spełniać przedsiębiorcy ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na terenie gminy:

Gmina Golina,
Gmina Grodziec,
Gmina Kazimierz Biskupi
Gmina Kramsk,
Gmina Rzgów,
Gmina Stare Miasto,
Gmina Turek,
Gmina Władysławów.

Wymagań nie podały:

Gmina Rychwał.

3.5. Instalacje odzysku lub innego niż składowanie unieszkodliwiania odpadów

Instalacje odzysku lub innego niż składowanie unieszkodliwiania odpadów znajduje się na terenie Miejskiego Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Koninie, ul. Sulańska 13:

- Kompostownia – R3 Recykling lub regeneracja substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki (włączając kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania)
- Sortownia z trzema liniami - do segregacji zmieszanych odpadów komunalnych, 1 do doczyszczania szkła, 1 do doczyszczania tworzyw sztucznych. Sortowanie zostało

określone jako proces R15 – przetwarzanie odpadów w celu ich przygotowania do odzysku, w tym do recyklingu.

Tabela 30 Wykaz wybranych podmiotów prowadzących działalność w zakresie odzysku odpadów komunalnych na terenie Związku Międzygminnego

Lp.	Nazwa przedsiębiorcy	Adres	Miejsce odzysku
1.	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Tadeusz Szykowny	Kawnice 130 62-590 Golina ul. Poniatowskiego 2	Golina, Węglewskie Holendry
2.	RCC PAPIER Sp. z o.o. dzierzawa obiektu od2007r. przez: PH.U.P. REDAR	Zaryń 34 62-618 Zaryń Konstantynów 2 62-561 Ślesin	Zaryń 34
3.	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „ANA-BELA” Anna Michalska	Zaryń 34 62-619 Sadlno	Zaryń 34
4.	PPHU "SOMEX" Tomasz Koster	ul. Brzozowa 4 62-610 Sompolno	Sompolinek
5.	„KABORO” Sp. z o.o. w Koninie	62-590 Golina, Myślubórz - Bobrowo 1	Bobrowo
6.	PPH „EKO-ART- BIS” Józef Jaśkiewicz	Półwiosek Lubstowski 39 62 - 561 Ślesin	Morzyczyn
7.	„ALWART” Sp. z o.o.	62-400 Słupca ul. Tylna 3	Golina ul. Słowackiego 5a
8.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „INTERMEBLE” Jan Szymański	Sompolinek 62-610 Sompolno	Sompolinek
9.	DREW-HOLZ” Produkcja Wyrobów Drewnianych -Schody,	Brzeźno, ul. Konińska 56 62-513 Krzymów	Brzeźno
10.	MOTA-ENGIL POLSKA S. A.	3 1-5 89 KRAKÓW ul. Sołtysowska 14a	Gm. Stare Miasto Gm. Krzymów
11.	Przedsiębiorstwo Handlowo-Uługowe "TYŁ - OIL" Jan Tylisz	Poznań ul. H. Zygalskiego 23	Kazimierz Biskupi Biurowiec 3
12.	Spółdzielnia Kótek Rolniczych	62-530 Kazimierz Biskupi ul. Golińska 10	Kazimierz Biskupi, ul. Golińska 10, Nieświastów, teren dzierżawionych gruntów rolnych

13.	Wienerberger Honoratka Ceramika Budowlana S. A.	Honoratka gm. Ślesin 62-506 KONIN 8	Honoratka
14.	Przedsiębiorstwo Meblowe Waldemar Nawrocki	Ul. Ogrodowa 8 62-571 Stare Miasto	Ul. Ogrodowa 8 62-571 Stare Miasto
15.	Zakład Produkcji Mebli Drewnostół Grzegorz Zagłoba	Władysławów 105A 62-710 Władysławów	Władysławów 105A 62-710 Władysławów

3.6. Składowiska odpadów

Zgodnie z Aktualizacją Planu Gospodarki Odpadami Dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 – 2019, wszystkie gminy z Powiatu Konińskiego przypisane zostały do ZZO Konin. Podobnie z Powiatu Tureckiego – gminy wiejskie Władysławów i Turek – do ZZO Konin. ZZO Konin obejmować będzie 374 339 mieszkańców. Szacunkowa masa odpadów kierowana do ZZO Konin w 2007 roku to 107,2 tys. Mg.

Według Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami Dla Województwa Wielkopolskiego w obszarze ZZO Konin znajdować się będzie:

- stacja przeładunkowa, sita do przesiewu odpadów, sortownia odpadów zbieranych selektywnie przy składowisku w m. Genowefa (gm. Kleczew),
- kompostownia w m. Ługi, gm. Powidz,
- stacja przeładunkowa w Kole.

Od stycznia 2007 r. budowana jest kompostownia w m. Nieświastów (gm. Kazimierz Biskupi). Ponadto planuje się budowę termicznego zakładu przekształcania odpadów komunalnych dla ZZO Konin.

Zakład Utylizacji Odpadów Spółka z o.o., 62-510 Konin, ul. Sulańska 11

Zakład Utylizacji Odpadów spółka z o.o. w Koninie został założony w 1997 roku. Przedmiotem działalności spółki jest świadczenie usług w zakresie unieszkodliwiania i transportu odpadów niebezpiecznych oraz innych niż niebezpieczne.

Zespół instalacji ZUO Konin:

- spalarnia odpadów,
- składowisko odpadów niebezpiecznych,

- składowisko odpadów innych niż niebezpieczne z kwaterami na odpady niebezpieczne,
- składowisko odpadów niebezpiecznych zawierających azbest,
- mechaniczno-chemiczna oraz biologiczna oczyszczalnia ścieków,
- neutralizator odpadów ciekłych.

Spalanie odpadów

Instalacja termicznego przekształcania odpadów specjalizuje się w spalaniu odpadów medycznych i weterynaryjnych. Proces technologiczny kontrolowany jest ciągłym monitoringiem emisji i posiada skuteczne metody oczyszczania spalin, a ponadto wykorzystuje odzysk ciepła powstający w procesie.

Składowanie odpadów

Niewątpliwym atutem zakładu jest kompleks trzech nowoczesnych składowisk odpadów wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą zajmującą powierzchnię ponad 8 ha:

- składowisko odpadów niebezpiecznych (w roku 2006 na terenie Zakładu unieszkodliwiono 13 203,12 Mg odpadów niebezpiecznych),
- składowisko odpadów innych niż niebezpieczne z kwaterami na odpady niebezpieczne,
- składowisko odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Składowisko odpadów niebezpiecznych zawierających azbest

- utylizacja wyrobów zawierających azbest o kodach:
  - **170601** (materiały izolacyjne zawierające azbest),
  - **170605** (materiały konstrukcyjne zawierające azbest).
- Warunkiem przyjęcia odpadu jest szczelne opakowanie foliowe.
- Rozładunek azbestu ze środków transportu odbywa się za pomocą wózka widłowego na płycie rozładawczej zlokalizowanej na dnie niecki.

Kwatera do rewitalizacji gruntu

Kwatera wyposażona w niezbędną infrastrukturę do prowadzenia rewitalizacji gruntów i ziemi skażonej produktami ropopochodnymi. Technologia bioremediacji oparta na stosowaniu preparatów odpowiednich dla danego rodzaju i stopnia skażenia, której celem jest rozkład związków ropopochodnych na nieszkodliwe związki.

Istniejące składowiska na terenie gmin Związku Międzygminnego „Koniński Region Komunalny” oraz gmin objętych Projektem „Uporządkowanie Gospodarki Odpadami na terenie Subregionu Konińskiego”:

- Składowisko odpadów dla Gminy Kazimierz Biskupi 14500 m², (zamknięte na podstawie wydanej decyzji o zamknięciu od 30.06.2006 r., aktualnie prowadzona jest rekultywacja)

- Składowisko Odpadów Komunalnych Gminy Kleczew w m. Genowefa 1210000 m² (składowisko czynne)
- Składowisko odpadów w Paprotni, gm. Krzymów, (składowisko zamknięte od 1.01.2001 r. na podstawie decyzji administracyjnej, składowisko posiada plan rekultywacji – przewidywany koszt inwestycji ok. 800 tys. PLN (plany współfinansowania inwestycji ze środków UE),
- Gminne składowisko odpadów komunalnych Podgór (gmina Kramsk) 41200 m² (składowisko zamknięte od 1.01.2008)
- Składowisko odpadów komunalnych w Rychwale 45000 m², (składowisko jest nieczynne, brak decyzji o zamknięciu. Eksploatację składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne położonego w miejscowości Rychwał, o powierzchni 0,3 ha zakończono 31.12.2005 roku. Składowisko wyłączono z eksploatacji - decyzja nr WO. 7648-7-2/2006, wydane przez Starostę Konińskiego - pozwolenie na wydobycie odpadów ze składowiska. Odpady wywieziono do Miejskiego Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Koninie. Planuje się wykorzystywanie terenu w przyszłości, jako punktu czasowego gromadzenia odpadów.
- Składowisko odpadów w Woli Rychwalskiej, gm. Rychwał (składowisko jest nieczynne od 2001 r., bez wydania decyzji o zamknięciu, przeznaczone jest do rekultywacji),
- Składowisko odpadów w Rzgowie 45000 m² (składowisko jest nieczynne ze względu na wygasłą decyzję zatwierdzającą instrukcję eksploatacji składowiska)
- Składowisko odpadów komunalnych w m. Mielnica Duża (gmina Skulsk) 15000 m² (z końcem 2006 r. wygasł termin ważności pozwolenia na użytkowanie, składowisko zamknięte bez decyzji administracyjnej – nie dostosowano składowiska do istniejących norm),
- Składowisko odpadów Komunalnych w Sompolnie 10 500 m² (składowisko zamknięte na podstawie wydanej decyzji o zamknięciu od 31.12.2006 r.) Przyjęty kierunek rekultywacji – leśny.
- Gminne Składowisko Odpadów Komunalnych w Zielonce (gm. Wierzbinek, 21 900 m² (składowisko jest czynne),
- Składowisko odpadów w Kownatach (gm. Wilczyn) 122 000 m² (składowisko jest czynne)
- Gminne wysypisko odpadów w Starym Mieście było czynne do 1999 r. Następnie zostało zrehabilitowane na drodze wodnej. Wysypisko miało powierzchnię 2,40 ha. Odpady zostały wybrane i wywiezione do Sławska w gminie Rzgów. Zbiornik pełni funkcję retencyjno-rekreacyjną,
- Składowisko odpadów komunalnych w Cisewie (gmina Turek) z dniem 31 grudnia 2005r. zostało zamknięte,
- Składowisko Odpadów Komunalnych Dzierżazna (gmina Turek) – zamknięte z dniem 31.12.2005 r., w trakcie rekultywacji,
- Składowiska odpadów komunalnych w Russocicach i Stawkach (gmina Władysławów) z dniem 30 czerwca 2006 roku zostały zamknięte i zaprzestano przyjmowania na nie odpadów.

Czynnych składowisk (stan na dzień 31.12.2006 r.): cztery - o łącznej powierzchni ok. 1395100 m².

Aktualnie w trakcie procesu zamykania oraz rekultywacji jest sześć składowisk odpadów komunalnych o łącznej powierzchni ok. 202200 m².

Zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. (Dz.U. nr 220., poz. 1858) składowiska odpadów komunalnych muszą być monitorowane. Mimo to, do końca roku 2006 monitoring prowadzony był jedynie na ośmiu obiektach.

Tabela 31 Zestawienie zamkniętych składowisk odpadów na terenie powiatu konińskiego - stan na 31 grudnia 2006 r

Lp.	Nazwa i adres składowiska	Termin zamknięcia składowiska	Przewidywany termin zakończenia rekultywacji
1.	Składowisko odpadów dla Gminy Kazimierz Biskupi	Zamknięte na podstawie wydanej decyzji od 30. 06. 2006 r.	2010 r.
2.	Składowisko odpadów w Paprotni	Zamknięte na podstawie wydanej decyzji od dnia 1.01.2001 r. Posiada plan rekultywacji. Brak środków finansowych na jej przeprowadzenie.	b.d.
3.	Składowisko odpadów komunalnych w Rychwale	Składowiska nie ma decyzji o zamknięciu. Zdeponowane odpady zostały wywiezione na ul. Sulańską do Konina.	b.d.
4.	Składowisko Odpadów w Woli Rychwalskiej	Składowisko nie posiada decyzji o zamknięciu. Eksploatacja zakończona została w 2001 r. Składowisko przeznaczone jest do rekultywacji.	b.d.
5.	Składowisko odpadów w Rzgowie	Składowisko jest nieczynne od 31.12.2005 r. ze względu na wygasłą decyzję zatwierdzającą instrukcję eksploatacji	b.d.

4. Prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami, w tym również wynikające ze zmian demograficznych i gospodarczych.

Zmiany demograficzne

Mają wiele przyczyn. Składają się na nie: sytuacja gospodarcza i związane z nią poszukiwanie przez mieszkańców wsi i ośrodków popadających w regres, pracy, upadek jednych dziedzin wytwórczości i rozwój innych, postęp w technologii produkcji, potrzeby rozwoju nowych sektorów związanych ze świadczeniem usług. Przekształcenia na wsi wywierają wpływ na rozwój sieci osadniczej, strukturę zatrudnienia, rynek pracy, problemy bezrobocia, wyznaczają potrzeby w zakresie infrastruktury, sieci usług i są zależne od charakteru i położenia gminy.

Poniższa tabela zawiera prognozę dotyczącą liczby mieszkańców Związku do roku 2015.

Tabela 32. Prognoza liczby ludności do roku 2015.

Koniński Region Komunalny	Rok		
	2006	2010	2015
Miasto	36 068	36 135	36 240
Wieś	79 108	79 140	79 176
Razem	115 176	115 275	115 416

Źródło: Opracowanie własne ABRYS

Skład morfologiczny odpadów i jego zmiany

Cechą głównej grupy odpadów komunalnych, tj. odpadów z gospodarstw domowych i obiektów infrastruktury, jest brak jednorodności składu i duże wahania ilościowe i jakościowe. Dokładne rozpoznanie składu odpadów wymaga prowadzenia badań ich morfologii w dłuższym okresie czasu (kilka lat). Na terenie gminy nie prowadzono dotąd tego typu badań i stąd brak danych na temat składu jakościowego odpadów. Z tego względu skład morfologiczny odpadów określono na podstawie standardów przyjętych w KPGO.

Skład odpadów zależy od wielu czynników, m.in. od:

- o Wielkości jednostki osadniczej
- o Charakteru terenu; rolniczy, przemysłowy, turystyczny, itp.
- o Struktury społecznej i infrastruktury komunalnej (rodzaj zabudowy, stopień jej zwartości, stopień uciepłowienia ze źródeł centralnych, rozwoju usług, itp.)
- o Poziom zamożności społeczeństwa
- o Skład morfologiczny odpadów ulega ciągłym zmianom. Obserwowane w ostatnich latach tendencje zmian ilościowych i jakościowych odpadów komunalnych wskazują m. in. na:
  - o Znaczny wzrost ilościowy (objętościowy) opakowań;
  - o Zmniejszenie ilości pozostałości po spalaniu węgla i koksu (wzrost alternatywnych form ogrzewania mieszkań);
  - o Utrzymanie na stałym, wysokim poziomie zawartości organicznych odpadów spożywczych (kuchennych).

Wskaźniki nagromadzenia odpadów i ich zmiany

Wskaźniki nagromadzenia jednostkowego odpadów komunalnych są podstawowymi danymi wyjściowymi do obliczeń i wszelkich rozważań nad problemami unieszkodliwiania, przeróbki, planowania gospodarki odpadami czy sporządzania prognoz zmian w czasie. Wskaźniki te są zróżnicowane, podobnie jak inne właściwości technologiczne odpadów.

Z wieloletnich badań opisywanych w literaturze, a przede wszystkim z szacunków dokonanych w KPGO wynika, że wskaźniki objętościowe nagromadzenia odpadów zarówno z terenów miejskich jak i wiejskich wzrastają. Można zaobserwować następujące prawidłowości w zakresie zmian wskaźników nagromadzenia:

- o Tempo wzrostu wskaźnika wagowego utrzymuje się średnio na poziomie 3,3 % w skali rocznej;
- o Istotne znaczenie dla ilości powstających odpadów mają zmiany gospodarcze w kraju, w tym poziom życia mieszkańców miast i wsi.

Trudności w dokonaniu prawidłowego oszacowania ilości odpadów, jakie będą wytwarzane w przyszłości polegają na tym, że jednocześnie ulega zmianie wiele czynników, a więc, liczba ludności, skład morfologiczny odpadów, zmiana systemu ogrzewania itp.

W tej sytuacji po oszacowaniu pełnej ilości aktualnie powstających na terenie gminy odpadów komunalnych, korzystając z prognozy zmian w ilości i składzie odpadów komunalnych, jakie powstaną w skali kraju, określono poziomy wzrost wskaźników nagromadzenia i dalej, uwzględniając prognozy demograficzne, oszacowano ilości odpadów, jakie będą powstawały na terenie gminy w przyszłości. Dopiero teraz, mając na względzie aktualne i przyszłe wskaźniki generowania strumieni odpadów określono wielkości tych strumieni.

Niezależnie od tego, korzystając z prognozy ilości odpadów komunalnych, jakie powstaną w skali kraju, określono wskaźniki wzrostu ilości wszystkich odpadów komunalnych łącznie. Wynoszą one 13,5 % w latach 2007-2010, 13,3 % w latach 2010-2015.

Tabela 33. Ilość i skład morfologiczny odpadów komunalnych wytwarzanych przez 1 mieszkańca w roku 2010 i 2015.

Lp.	Strumień odpadów komunalnych	2010				2015			
		miasto		wieś		miasto		wieś	
		%	Kg/M/r	%	Kg/M/r	%	Kg/M/r	%	Kg/M/r
1	Kuchenne ulegające biodegradacji	18,25	30,03	8,60	24,03	16,22	30,24	7,87	24,19
2	Odpady zielone	2,14	3,52	1,85	2,82	1,98	3,69	1,76	2,95
3	Papier i tektura (nieopakowaniowe)	5,83	9,59	4,52	7,68	5,18	9,66	4,12	7,73
4	Opakowania z papieru i tektury	14,06	23,14	6,55	18,51	16,28	30,35	5,98	24,28
5	Opakowania wielomateriałowe	1,58	2,60	0,73	2,08	1,83	3,41	0,67	2,73
6	Tworzywa sztuczne nieopakowaniowe	9,12	15,01	8,08	12,01	7,49	13,96	6,80	11,17
7	Opakowania z tworzyw sztucznych	5,26	8,66	2,60	6,92	6,09	11,35	2,19	9,08
8	Tekstylia	2,46	4,05	1,97	3,24	2,28	4,25	1,87	3,40
9	Szkło nieopakowaniowe	0,47	0,77	0,45	0,62	0,44	0,82	0,42	0,66
10	Opakowania ze szkła	7,88	12,97	8,26	10,37	8,46	15,77	7,84	12,62
11	Metale	2,36	3,88	1,75	3,11	2,10	3,92	1,60	3,13
12	Opakowania z blachy stalowej	1,16	1,91	0,63	1,53	1,20	2,24	0,57	1,79
13	Opakowania z aluminium	0,33	0,54	0,18	0,43	0,34	0,63	0,16	0,51
14	Odpady miner	2,91	4,79	5,10	3,83	2,80	5,22	4,84	4,18
15	Drobna frakcja popiołowa	6,35	10,45	11,44	8,36	5,00	9,32	9,24	7,46
16	Wielkogabarytowe	5,26	8,66	7,32	6,92	4,68	8,73	6,68	6,98
17	Budowlane	14,04	23,10	29,26	18,48	17,17	32,01	36,72	25,61
18	Niebezpieczne w strumieniu komunalnym	0,53	0,87	0,73	0,70	0,47	0,88	0,67	0,70
Razem		100	164,56	100	131,65	100	186,44	100	149,16

Źródło: Opracowanie własne ABRYS

Jak wynika z powyższego zestawienia w 2010 roku statystyczny mieszkaniec miasta będzie wytwarzał około **164,56 kg** odpadów komunalnych na rok natomiast mieszkaniec wsi około **186,44 kg**. W 2015 roku mieszkaniec miasta wytworzy około **131,65 kg** natomiast mieszkaniec wsi około **149,16 kg**.

W tabelach poniżej zestawiono prognozy ogólnej ilości odpadów komunalnych i ich skład morfologiczny wytwarzanych na terenie Konińskiego Regionu Komunalnego w roku 2010 i 2015.

Tabela 34. Ilość i skład morfologiczny odpadów komunalnych ogółem wytworzonych na terenie Konińskiego Regionu Komunalnego w 2010 r.

Lp.	Strumień odpadów komunalnych	2010			
		miasto		wieś	
		%	Mg/r	%	Mg/r
1	Kuchenne ulegające biodegradacji	18,25	1083,30	8,60	1900,80
2	Odpady zielone	2,14	127,03	1,85	222,89
3	Papier i tektura (nieopakowaniowe)	5,83	346,06	4,52	607,22
4	Opakowania z papieru i tektury	14,06	834,59	6,55	1464,40
5	Opakowania wielomateriałowe	1,58	93,79	0,73	164,56
6	Tworzywa sztuczne nieopakowaniowe	9,12	541,35	8,08	949,88
7	Opakowania z tworzyw sztucznych	5,26	312,23	2,60	547,85
8	Tekstyliia	2,46	146,02	1,97	256,22
9	Szkło nieopakowaniowe	0,47	27,90	0,45	48,95
10	Opakowania ze szkła	7,88	467,75	8,26	820,73
11	Metale	2,36	140,09	1,75	245,80
12	Opakowania z blachy stalowej	1,16	68,86	0,63	120,82
13	Opakowania z aluminium	0,33	19,59	0,18	34,37
14	Odpady miner	2,91	172,73	5,10	303,09
15	Drobna frakcja popiołowa	6,35	376,93	11,44	661,38
16	Wielkogabarytowe	5,26	312,23	7,32	547,85
17	Budowlane	14,04	833,40	29,26	1462,32
18	Niebezpieczne w strumieniu komunalnym	0,53	31,46	0,73	55,20
Razem		100,00	5935,89	100,00	10415,36

Źródło: Opracowanie własne ABRYS

Tabela 35. Ilość i skład morfologiczny odpadów komunalnych ogółem wytworzonych na terenie Konińskiego Regionu Komunalnego w 2015 r.

Lp.	Strumień odpadów komunalnych	2015			
		miasto		wieś	
		%	Mg/r	%	Mg/r
1	Kuchenne ulegające biodegradacji	16,22	1090,85	7,87	1914,06
2	Odpady zielone	1,98	133,16	1,76	233,65
3	Papier i tektura (nieopakowaniowe)	5,18	348,37	4,12	611,27
4	Opakowania z papieru i tektury	16,28	1094,89	5,98	1921,14
5	Opakowania wielomateriałowe	1,83	123,07	0,67	215,95
6	Tworzywa sztuczne nieopakowaniowe	7,49	503,73	6,80	883,87
7	Opakowania z tworzyw sztucznych	6,09	409,57	2,19	718,66
8	Tekstyliia	2,28	153,34	1,87	269,05
9	Szkło nieopakowaniowe	0,44	29,59	0,42	51,92
10	Opakowania ze szkła	8,46	568,97	7,84	998,33
11	Metale	2,10	141,23	1,60	247,81
12	Opakowania z blachy stalowej	1,20	80,70	0,57	141,61
13	Opakowania z aluminium	0,34	22,87	0,16	40,12
14	Odpady miner	2,80	188,31	4,84	330,42
15	Drobna frakcja popiołowa	5,00	336,27	9,24	590,03

16	Wielkogabarytowe	4,68	314,75	6,68	552,27
17	Budowlane	17,17	1154,75	36,72	2026,16
18	Niebezpieczne w strumieniu komunalnym	0,47	31,61	0,67	55,46
Razem		100,00	6725,36	100,00	11800,60

Źródło: Opracowanie własne ABRYS

Jak widać na powyższym zestawieniu według prognoz zmodyfikowanych wskaźników na terenie Konińskiego Regionu Komunalnego w 2010 roku powstanie około **16351,25 Mg** odpadów komunalnych z czego **5935,89 Mg** na terenie miast a **10415,36 Mg** na terenie wiejskim gmin. W 2015 roku odpadów powstających na terenie Związku będzie około **18525,96 Mg**, z czego **6725,36 Mg** na terenie miast a **11800,60 Mg** na terenie wiejskim gmin powiatu.

5. Założone cele i projektowany system gospodarki odpadami, w tym odpadami komunalnymi i opakowaniowymi, uwzględniający ich zbieranie, transport, odzysk i unieszkodliwianie, ze wskazaniem miejsca unieszkodliwiania odpadów

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2007 r., nr 39, poz. 251, tekst ujednolicony), wprowadziła obowiązek przygotowywania planów gospodarki odpadami, które podlegają aktualizacji nie rzadziej niż co 4 lata.

Pierwszy krajowy plan gospodarki odpadami (KPGO) przyjęty został uchwałą Nr 219 Rady Ministrów z dnia 29 października 2002 r. (M.P. z 2003 r. Nr 11, poz. 159). W 2006 r. dokonano jego aktualizacji – tzw. KPGO 2010 (M.P. z 2006 r., nr 90, poz. 946).

Sprawozdanie z realizacji krajowego planu gospodarki odpadami za okres od 29 października 2002 r. do 29 października 2004 r. wykazało niewielki postęp w zakresie poprawy gospodarki odpadami, w szczególności odpadami komunalnymi i komunalnymi osadami ściekowymi. Zawarto w nim szereg rekomendacji, z których część została zrealizowana, a część jest w trakcie realizacji. Do najważniejszych zrealizowanych rekomendacji należy przedstawienie przez Rząd Parlamentowi propozycji nowelizacji ustaw związanych z gospodarką odpadami (I połowa 2005 r.), które miały na celu m.in. ułatwienie gminom przejmowania od właścicieli nieruchomości obowiązków w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi oraz zdyscyplinowanie samorządów w zakresie realizacji przez nie ustawowych obowiązków (rekomendacja 5.10, 5.5 i 5.12). Należy zauważyć, że Parlament nadał innym kształt proponowanym rozwiązaniom systemowym, które zostały zawarte w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 175, poz. 1458 oraz z 2006 r. Nr 63, poz. 441). Pośród rekomendacji, które są w trakcie realizacji, należy wymienić rekomendację 5.2 dotyczącą analizy stawek opłat za korzystanie ze środowiska w przypadku składowania odpadów. W 2006 r. zostało wydane Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 4 października 2006 r. w sprawie wysokości stawek opłat za korzystanie ze środowiska na rok 2007 (M.P. 2006 nr 71 poz. 714).

W 2006 r. w Ministerstwie Środowiska utworzono Departament Gospodarki Odpadami. Głównym zadaniem Departamentu jest koordynacja działań w zakresie tworzenia i wdrażania polityki dotyczącej gospodarki odpadami w kraju i na poziomie Unii Europejskiej.

Od 1 stycznia 2008 r. zadania w zakresie gospodarki odpadami będące dotychczas w kompetencjach wojewody zostały przeniesione do kompetencji marszałka województwa. Dzięki temu nastąpiło skupienie w jednym urzędzie na szczeblu województwa zadań w zakresie m.in. planowania gospodarki odpadami, i wydawania decyzji, co powinno korzystnie wpłynąć na wdrażanie polityki województwa w zakresie gospodarki odpadami.

Ze względu na zgłaszane ze strony samorządów wnioski, aby w krajowym planie gospodarki odpadami określić docelowy system gospodarki odpadami oraz w bardziej konkretny sposób zadania, przyjęto nieco odmienną formułę Krajowego planu gospodarki odpadami 2010 w porównaniu do pierwszego krajowego planu gospodarki odpadami.

Plan obejmuje pełny zakres zadań koniecznych do zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju w sposób zapewniający ochronę środowiska, uwzględniając obecne i przyszłe możliwości i uwarunkowania ekonomiczne oraz poziom technologiczny istniejącej infrastruktury.

Plan gospodarki odpadami obejmuje odpady powstające w kraju, a w szczególności odpady komunalne, odpady niebezpieczne, odpady przemysłowe i inne rodzaje odpadów. Plan uwzględnia tendencje we współczesnej gospodarce światowej, jak również krajowe uwarunkowania rozwoju gospodarczego.

Nie przewiduje się generalnych zmian systemu gospodarowania poszczególnymi rodzajami odpadów. Mogą wystąpić tylko korekty funkcjonujących systemów. Zgodnie z polityką ekologiczną państwa głównymi kierunkami działań w zakresie gospodarki odpadami są:

- wspieranie działań podejmowanych przez instytucje publiczne i podmioty prywatne, które przyczynią się do ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów, zwiększenia ilości odpadów poddawanych odzyskowi, w tym recyklingowi, zmniejszenia ilości odpadów kierowanych na składowiska,
- sukcesywne zwiększanie stawek opłat za składowanie odpadów, w szczególności zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów ulegających biodegradacji oraz odpadów, które można poddać procesom odzysku, w tym recyklingu, a także wyeliminowanie praktyk rekultywacji składowisk tego typu odpadami,
- kontynuacja badań nad nowymi technologiami, przyczyniającymi się do zapobiegania i minimalizacji powstawania odpadów oraz zmniejszenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko,
- wspieranie wprowadzania niskoodpadowych technologii produkcji oraz zapewniających wykorzystanie możliwie wszystkich składników stosowanych surowców,
- promowanie wdrażania systemu zarządzania środowiskowego,
- intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej minimalizację powstawania odpadów i właściwego postępowania z nimi oraz prowadzenie skutecznej kampanii informacyjno-edukacyjnej w tym zakresie,
- wypracowanie i monitorowanie rzeczywistych wskaźników wytwarzania i morfologii odpadów celem zdiagnozowania potrzeb w zakresie gospodarowania odpadami,

- wspieranie wdrażania efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym technologii pozwalających na odzyskiwanie energii zawartej w odpadach w procesach termicznego i biochemicznego ich przekształcania,
- weryfikacja lokalizacji dotychczas istniejących składowisk odpadów oraz eliminowanie uciążliwości dla środowiska związanych z ich składowaniem, w tym zamykanie i rekultywacja składowisk niespełniających wymogów prawa,
- wzmocnienie kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- wprowadzenie instrumentów finansowych umożliwiających realizację zadań w zakresie gospodarki odpadami przez jednostki samorządu terytorialnego i dyscyplinujących samorządy w zakresie wykonywania przez nie obowiązków.

Cele przyjęte z Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2010 oraz Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 - 2019.

Celem dalekosiężnym tworzenia krajowego planu gospodarki odpadami jest dojście do systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju, w którym w pełni realizowane są zasady gospodarki odpadami, a w szczególności zasada postępowania z odpadami zgodnie z hierarchią gospodarki odpadami, czyli po pierwsze zapobiegania i minimalizacji ilości wytwarzanych odpadów oraz ograniczania ich właściwości niebezpiecznych, a po drugie wykorzystywania właściwości materiałowych i energetycznych odpadów, a w przypadku gdy odpadów nie można poddać procesom odzysku ich unieszkodliwienie, przy czym składowanie generalnie jest traktowane jako najmniej pożądany sposób postępowania z odpadami. Realizacja tego celu umożliwi osiągnięcie innych celów takich, jak: ograniczenie zmian klimatu powodowanych przez gospodarkę odpadami poprzez minimalizację emisji gazów cieplarnianych z technologii zagospodarowania odpadów czy też zwiększenie udziału w bilansie energetycznym kraju energii ze źródeł odnawialnych poprzez zastępowanie spalania paliw kopalnych spalaniem odpadów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego. W związku z powyższym, zgodnie z polityką ekologiczną państwa, przyjęto następujące cele główne:

- utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju PKB,
- zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska,
- zmniejszenie ilości wszystkich odpadów kierowanych na składowiska odpadów,
- zamknięcie do końca 2009 r. wszystkich krajowych składowisk niespełniających standardów Unii Europejskiej,
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów,
- stworzenie kompleksowej bazy danych o wprowadzanych na rynek produktach i gospodarce odpadami w Polsce,

przy czym wprowadzanie zmian prawa będzie ograniczone do niezbędnego minimum, wynikającego z konieczności transpozycji prawa unijnego oraz potrzeby wprowadzenia zmian wskazanych w Krajowym planie. Szczególny nacisk zostanie położony na egzekwowanie przepisów prawa w odniesieniu do gospodarki odpadami, również w kontekście transgranicznego przemieszczania odpadów.

Ze względu na fakt, że kierunki zmian prawa ochrony środowiska są obecnie wyznaczone głównie na poziomie Unii Europejskiej, jednym z głównych celów w zakresie gospodarki odpadami staje się również aktywny udział Polski w pracach na forum Unii. Polska jako członek społeczności międzynarodowej podpisała Konwencję Sztokholmską w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych jeszcze przed przystąpieniem do Unii Europejskiej. Ze względu na fakt, że Unia Europejska już ratyfikowała tę Konwencję, celem jest ratyfikowanie najpóźniej do końca 2007 r. przez Polskę Konwencji.

Dla poszczególnych grup odpadów (tj. odpadów komunalnych, odpadów niebezpiecznych i pozostałych odpadów) sformułowano poniżej przedstawione dodatkowe cele szczegółowe.

Odpady komunalne

Przyjęto następujące cele:

- objęcie umowami na odbieranie odpadów komunalnych 100% mieszkańców, najpóźniej do końca 2008 r.,
- zapewnienie objęcia wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów, dla którego minimalne wymagania określono w niniejszym Krajowym planie, najpóźniej do końca 2008r.,
- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych:
  - w 2010 r. więcej niż 75%,
  - w 2013 r. więcej niż 50%,
  - w 2020 r. więcej niż 35%masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.,
- zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do max. 85% wytworzonych odpadów do końca 2014 r.,
- zredukowanie liczby składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, na których są składowane odpady komunalne, do max. 200 do końca 2014 r.

Odpady niebezpieczne

Odpady zawierające PCB

W okresie od 2008 do 2010 r. celem jest całkowite zniszczenie i wyeliminowanie PCB ze środowiska poprzez kontrolowane unieszkodliwianie PCB oraz dekontaminację lub unieszkodliwianie urządzeń zawierających PCB.

W okresie od 2011 do 2018 r. należy dokonać likwidacji odpadów zawierających PCB o stężeniu poniżej 50 ppm.

Oleje odpadowe

W latach 2007-2018 utrzymanie poziomu odzysku na poziomie co najmniej 50%, a recyklingu rozumianego jako regeneracja na poziomie co najmniej 35%.

Zużyte baterie i akumulatory

Zgodnie z polityką ekologiczną państwa celem nadrzędnym jest rozbudowa systemu odzysku i unieszkodliwiania zużytych baterii i akumulatorów ukierunkowanego na całkowite wyeliminowanie ich składowania.

W okresie od 2007 do 2010 r. należy osiągnąć co najmniej poziomy odzysku i recyklingu (zdefiniowane w ustawie z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej (Dz.U. 2007 nr 90 poz. 607, tekst ujednolicony).

W okresie od 2011 do 2018 r. stawia się następujące cele:

- osiąganie poziomów zbierania i recyklingu (zdefiniowanych i określonych w nowej dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie baterii i akumulatorów oraz zużytych baterii i akumulatorów oraz uchylającej dyrektywą 91/157/EWG), tj.:
  - minimalnego poziomu zbierania zużytych baterii i akumulatorów (w tym akumulatorów Ni-Cd) w wysokości 25% do 2012 r. . zgodnie z art. 10 ust.2 lit. a,
  - minimalnego poziomu zbierania zużytych baterii i akumulatorów w wysokości 45% do 2016 r.. zgodnie z art. 10 ust.2 lit. b,
  - minimalnego poziomu recyklingu w wysokości 65% średniej wagi baterii i akumulatorów ołowiowo-kwasowych, w tym recykling zawartości ołowiu w najwyższym, technicznie możliwym do osiągnięcia stopniu przy jednoczesnym unikaniu nadmiernych kosztów (do 2011 r.) . zgodnie z art. 12 ust.4,
  - minimalnego poziomu recyklingu w wysokości 75% średniej wagi baterii i akumulatorów niklowo-kadmowych, w tym recykling zawartości kadmu w najwyższym, technicznie możliwym do osiągnięcia stopniu przy jednoczesnym unikaniu nadmiernych kosztów (do 2011 r.) . zgodnie z art. 12 ust.4,
  - minimalnego poziomu recyklingu 50% średniej wagi innych odpadów w postaci baterii i akumulatorów (do 2011 r.) . zgodnie z art. 12 ust.4,
- ustanowienie od 2008 r. (czyli 2 lata od wprowadzenia dyrektywy) zakazu wprowadzania do obrotu:
  - wszelkich baterii lub akumulatorów, które zawierają powyżej 0,0005% wagowo rtęci, bez względu na to, czy są wmontowane do urządzeń, z wyłączeniem ogniw guzikowych z zawartością rtęci nie wyższą niż 2% wagowo,

- baterii i akumulatorów przenośnych, które zawierają powyżej 0,002% wagowo kadmu, w tym tych, które są wmontowane do urządzeń, z wyłączeniem baterii i akumulatorów przenośnych przeznaczonych do użytku w:
  - systemach awaryjnych i alarmowych, w tym w oświetleniu awaryjnym,
  - sprzęcie medycznym,
  - elektronarzędziach bezprzewodowych.
- ustanowienie od 2012 r. zakazu stosowania akumulatorów nikielowo-kadmowych (Ni-Cd).

Odpady medyczne i weterynaryjne

W okresie od 2007 r. do 2018 r. celem będzie podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów medycznych i weterynaryjnych (w tym segregacji odpadów u źródła powstawania), co spowoduje zmniejszenie ilości odpadów innych niż niebezpieczne w strumieniu odpadów niebezpiecznych.

Pojazdy wycofane z eksploatacji

Zgodnie z polityką ekologiczną państwa celem nadrzędnym jest zapewnienie pełnej skuteczności działania systemu zbierania i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz odzysku, w tym recyklingu, odpadów powstających z pojazdów wycofanych z eksploatacji. W związku z powyższym wyznacza się następujące cele cząstkowe w okresie od 2007 r. do 2018 r.:

- dla pojazdów wyprodukowanych przed 1 stycznia 1980 r. osiągnięcie po 1 stycznia 2006 r. poziomów odzysku i recyklingu odpowiednio nie niższych niż 75 % i 70 % masy pojazdów przyjętych do stacji demontażu w skali roku,
- dla pozostałych pojazdów osiągnięcie po 1 stycznia 2006 r. poziomów odzysku i recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji w wysokości odpowiednio co najmniej 85 % i 80 % masy pojazdów przyjętych w skali roku,
- uzyskanie w okresie od 1 stycznia 2015 r. poziomów odzysku i recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji w wysokości odpowiednio co najmniej 95 % i 85 % masy pojazdów przyjętych w skali roku.

Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

Zgodnie z polityką ekologiczną państwa celem nadrzędnym rozbudowa systemu odzysku i unieszkodliwiania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego ukierunkowanego na całkowite wyeliminowanie ich składowania.

W związku z powyższym wyznacza się następujące cele cząstkowe w okresie od 2007 r. do 2018 r.:

- osiągnięcie od 1 stycznia 2008 r. poziomów odzysku i recyklingu zużytego sprzętu w wysokości:
  - dla zużytego sprzętu powstałego ze sprzętu w postaci wielkogabarytowych urządzeń gospodarstwa domowego i automatów do wydawania:
    - poziomu odzysku w wysokości 80 % masy zużytego sprzętu,

- poziomu recyklingu części składowych, materiałów i substancji pochodzących ze zużytego sprzętu w wysokości 75 % masy zużytego sprzętu;
- dla zużytego sprzętu powstałego ze sprzętu w postaci sprzętu teleinformatycznego, telekomunikacyjnego i audiowizualnego:
  - poziomu odzysku w wysokości 75 % masy zużytego sprzętu,
  - poziomu recyklingu części składowych, materiałów i substancji pochodzących ze zużytego sprzętu w wysokości 65 % masy zużytego sprzętu;
- dla zużytego sprzętu powstałego ze sprzętu w postaci małogabarytowych urządzeń gospodarstwa domowego; sprzętu oświetleniowego; narzędzi elektrycznych i elektronicznych z wyjątkiem wielkogabarytowych, stacjonarnych narzędzi przemysłowych; zabawek, sprzętu rekreacyjnego i sportowego oraz przyrządów do nadzoru i kontroli:
  - poziomu odzysku w wysokości 70 % masy zużytego sprzętu,
  - poziomu recyklingu części składowych, materiałów i substancji pochodzących ze zużytego sprzętu w wysokości 50 % masy zużytego sprzętu;
- dla zużytych gazowych lamp wyładowczych - poziomu recyklingu części składowych, materiałów i substancji pochodzących ze zużytych lamp w wysokości 80 % masy tych zużytych lamp.
- osiągnięcie od 1 stycznia 2008 r. poziomu selektywnego zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych w wysokości 4 kg/mieszkańca/rok.

Odpady zawierające azbest

W okresie od 2007 r. do 2018 r. zakłada się osiągnięcie celów określonych w przyjętym w dniu 14 maja 2002 r. przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej. Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski.

Przeterminowane pestycydy

W okresie do 2010 r. planuje się likwidację mogilników i magazynów zawierających przeterminowane środki ochrony roślin.

W okresie od 2011 r. do 2018 r. planuje się likwidację pestycydowych skażeń terenu spowodowanych przez mogilniki, zagrażających bezpieczeństwu użytkowych wód podziemnych.

Odpady materiałów wybuchowych

W okresie od 2007 r. do 2018 r. celem nadrzędnym jest rozbudowa systemu zagospodarowania odpadów wybuchowych oraz dostosowanie go do wymagań ochrony środowiska.

Pozostałe odpady.

Zużyte opony

W okresie od 2007 r. do 2018 r. celem nadrzędnym jest rozbudowa systemu zagospodarowania zużytych opon, w tym osiągnięcie poziomów odzysku i recyklingu zużytych opon:

2007 r. – odzysk - 75%; recykling – 15%

2010 r. – odzysk - 85%; recykling – 15%

2018 r. – odzysk - 100%; recykling – 20%

Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej

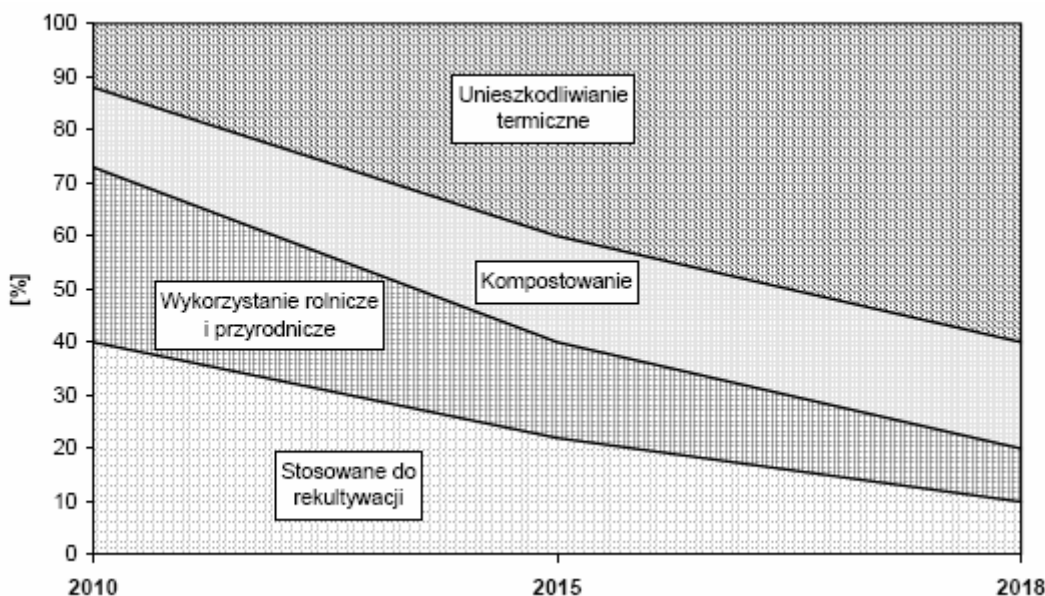
W okresie od 2007 r. do 2018 r. celem nadrzędnym jest rozbudowa systemu selektywnego zbierania odpadów z remontów, budowy i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej do odzysku, aby osiągnąć następujące poziomy odzysku: 50% w 2010 r. oraz 80% w 2018 r.

Komunalne osady ściekowe

W perspektywie do 2018 r. podstawowe cele w gospodarce komunalnymi osadami ściekowymi są następujące:

- całkowite ograniczenie składowania osadów ściekowych,
- zwiększenie ilości komunalnych osadów ściekowych przetwarzanych przed wprowadzeniem do środowiska oraz osadów przekształcanych metodami termicznymi,
- maksymalizacja stopnia wykorzystania substancji biogenych zawartych w osadach przy jednoczesnym spełnieniu wszystkich wymogów dotyczących bezpieczeństwa sanitarnego i chemicznego,

zgodnie z celami przedstawionymi na Rysunku 1 poniżej

Rys 3. Zmiany w strukturze odzysku i unieszkodliwiania osadów z komunalnych oczyszczalni ścieków w perspektywie do 2018 r.

Odpady opakowaniowe

W gospodarce odpadami opakowaniowymi w okresie od 2007 r. do 2018 r. przyjęto jako cel nadrzędny rozbudowę systemu, aby osiągnąć cele określone w tabeli 1 poniżej:

Tabela 36. Roczne poziomy odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych do roku 2018.

L.p.	Rodzaj produktu z którego powstał odpad	2007		2010		2018	
		poziom %		poziom %		poziom %	
		odzysk	recykling	odzysk	recykling	odzysk	recykling
1	Opakowania (ogółem)	50	25	60	55-80	60	55-80
2	Opakowania z tworzyw sztucznych	-	25	-	22,5	-	22,5
3	Opakowania z aluminium	-	40	-	50	-	50
4	Opakowania ze stali	-	20	-	50	-	50
5	Opakowania z papieru i tektury	-	48	-	60	-	60
6	Opakowania ze szkła	-	38	-	60	-	60
7	Opakowania z materiałów naturalnych (drewna i tekstyliów)	-	15	-	-	-	-
8	Opakowania z drewna	-	-	-	15	-	15

Źródło: KPGO 2010

Odpady z wybranych gałęzi gospodarki, których zagospodarowanie stwarza problemy.

W okresie od 2007 r. do 2010 r. przyjmuje się następujące cele: zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku do 82% w 2010 r. oraz zwiększenie udziału odpadów unieszkodliwianych poza składowaniem do 5% w 2010 r., natomiast w okresie od 2011 r. do 2018 r. następujące cele: zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku do 85% w 2018 r. oraz zwiększenie udziału odpadów unieszkodliwianych poza składowaniem do 7% w 2018 r.

Kierunki działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz kształtowania systemu gospodarowania odpadami

- kontynuacja badań nad nowymi technologiami, przyczyniającymi się do zapobiegania i minimalizacji powstawania odpadów oraz zmniejszenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko,
- wspieranie wprowadzania niskoodpadowych technologii produkcji oraz zapewniających wykorzystanie możliwie wszystkich składników stosowanych surowców,
- promowanie wdrażania systemu zarządzania środowiskowego,
- intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej minimalizację powstawania odpadów oraz prowadzenie skutecznej kampanii informacyjno-edukacyjnej w tym zakresie,
- realizacja "Krajowego planu działań w zakresie zielonych zamówień publicznych na lata 2007 -2009" oraz wersji na kolejne lata w zakresie zamówień publicznych,
- wykorzystywanie instrumentów ekonomicznych, w tym sukcesywne podnoszenie stawek opłat za składowanie odpadów, w szczególności zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów ulegających biodegradacji oraz odpadów, które można poddać procesom odzysku, w tym recyklingu.
- W zakresie kształtowania polityki gospodarki odpadami nie przewiduje się gruntownych zmian w systemach gospodarowania poszczególnymi rodzajami odpadów. Niemniej jednak w trakcie

tworzenia się i rozwoju poszczególnych systemów mogą być dokonywane pewne korekty. Głównymi kierunkami działań w zakresie gospodarowania odpadami są:

- intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej właściwe postępowanie z odpadami oraz prowadzenie skutecznej kampanii informacyjno-edukacyjnej w tym zakresie,
- wypracowanie i monitorowanie rzeczywistych wskaźników wytwarzania i morfologii odpadów celem zdiagnozowania potrzeb w zakresie gospodarowania odpadami,
- wspieranie wdrażania efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym technologii pozwalających na odzyskiwanie energii zawartej w odpadach w procesach termicznego i biochemicznego ich przekształcania,
- weryfikacja lokalizacji dotychczas istniejących składowisk odpadów oraz eliminowanie uciążliwości dla środowiska związanych z ich eksploatacją, w tym zamykanie i rekultywacja składowisk niespełniających wymogów prawa,
- wzmocnienie kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- wprowadzenie instrumentów finansowych umożliwiających realizację zadań w zakresie gospodarki odpadami przez jednostki samorządu terytorialnego i dyscyplinujących jednostki samorządu w zakresie wykonywania przez nie obowiązków,
- wyeliminowanie praktyk niewłaściwej eksploatacji i rekultywacji składowisk odpadów.

Działania zmierzające do zapobiegania i minimalizacji powstawania odpadów

- 1) Działania edukacyjno–informacyjne, polegające na kreowaniu zachowań konsumentów w kierunku:
  - zakupu produktów o minimalnej liczbie opakowań (tylko niezbędnych),
  - zakupu produktów wykonanych z materiałów z recyklingu,
  - oddziaływanie na pracowników w kierunku redukcji zużywanych materiałów (np. papieru w biurach, wprowadzanie wewnętrznych sieci informatycznych, poczty elektronicznej),
  - ograniczania zakupu produktów jednorazowego użytku,
  - popularyzacja stosowania materiałów wysokiej trwałości - prowadzone w systemie nauczania począwszy od zajęć w przedszkolach, szkołach podstawowych, średnich i wyższych, za pomocą środków masowego przekazu (lokalna prasa, radio i telewizja), za pomocą rozpowszechnianych ulotek, akcji plakatowej itp.
- 2) Działania organizacyjne, np.:
  - wprowadzanie selektywnej zbiórki papieru w biurach i szkołach,
  - recykling opakowań toneru z drukarek i kopiarek.
  - zbieranie selektywne odpadów na budowach,
  - kompostowanie przydomowe (na obszarach z zabudową jednorodziną) odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przy wykorzystywaniu:
    - przepisów ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2005 nr 236 poz. 2008, tekst ujednolicony, z późniejszymi zmianami) i

ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2007 r., nr 39, poz. 251, tekst ujednolicony) dotyczących obowiązków właścicieli nieruchomości i innych posiadaczy odpadów,

- przepisów gminnych (lokalnych) obligujących właścicieli nieruchomości i innych odpadów może być wykorzystane do efektywnego wprowadzania selektywnej zbiórki, poprzez zalecenia dotyczące sposobu zbiórki, typów pojemników oraz częstotliwości ich wystawiania do zbiórki (zgodnie z Ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia 13 września 1996 r. (Dz.U. 2005 nr 236 poz. 2008, tekst ujednolicony, z późniejszymi zmianami),
- instrumentów ekonomicznych, związanych np. ze zmniejszeniem kosztów ponoszonych za odpady niesegregowane w wyniku zbiórki selektywnej (mniejszy pojemnik lub rzadszy odbiór tych odpadów) lub obniżenie opłaty za usuwanie odpadów w przypadku prowadzenia kompostowania odpadów ulegających biodegradacji we własnym zakresie,
- edukacji społecznej; w celu zachęcenia mieszkańców do ograniczania ilości wytwarzanych odpadów, segregacji wytworzonych odpadów „u źródła” i zwiększenia efektywności zbiórki selektywnej;

Proponowany system gospodarki odpadami dla Konińskiego Regionu Komunalnego.

Przyjęto zasadnicze założenie, że gospodarka odpadami w miastach i gminach Konińskiego Regionu Komunalnego będzie realizowana jako system zintegrowany, zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Zintegrowana gospodarka odpadami jest procesem systematycznego wdrażania rozwiązań organizacyjnych technologicznych i strategicznych, zapewniających minimalizację wytwarzania odpadów oraz racjonalny odzysk lub unieszkodliwianie wszystkich wytwarzanych odpadów przy spełnieniu wymagań ochrony środowiska oraz minimalizacji całkowitych kosztów.

Wdrożenie zintegrowanej gospodarki odpadami powinno opierać się na pięciu podstawowych zasadach, tj.:

- o uwzględnieniu w planowaniu koncepcji gospodarki odpadami kombinacji wielu metod postępowania z nimi (odzysku, przekształcania, unieszkodliwiania) bez dyskryminowania żadnej z metod przed rozpoczęciem prac planistycznych. Z reguły, skojarzenie kilku metod daje lepsze efekty niż wybór tylko jednej z nich, lub stosowanie rozwiązań przeciwstawnych.
- o przeanalizowaniu w programie strategicznym kilku scenariuszy o zróżnicowanych udziałach poszczególnych metod postępowania z odpadami, a następnie wyborze optymalnego scenariusza przy uwzględnieniu kryteriów technologicznych, ekonomicznych i ekologicznych.
- o uwzględnieniu w planowaniu zintegrowanego systemu gospodarki odpadami wszystkich uwarunkowań, w tym: politycznych, społeczno-gospodarczych,

technicznych, technologicznych, finansowych, organizacyjnych, środowiskowych.

- o bieżącym monitoringu i kontroli systemu w trakcie jego realizacji i eksploatacji, reagowanie na zmiany uwarunkowań, które stanowiły podstawę opracowania koncepcji i programu strategicznego zintegrowanej gospodarki odpadami (w tym np. ilości, składu i właściwości odpadów, podstaw prawnych gospodarki odpadami, analiz marketingowych dotyczących odzyskiwanych surowców, energii itp.) i wprowadzanie niezbędnych korekt.
- o uzyskaniu społecznej akceptacji dla projektowanej strategii zintegrowanej gospodarki odpadami.

Prawidłowa gospodarka odpadami należy do zasadniczych problemów ochrony środowiska. Nowa polska legislacja z zakresu ochrony środowiska oraz gospodarki odpadami postawiła szereg wymagań dotyczących sposobu rozwiązania tego problemu. Do zasadniczych instrumentów, które umożliwią rozwój racjonalnej gospodarki odpadami, należy zaliczyć opracowywanie i wdrażanie planów gospodarki odpadami na wszystkich poziomach podziału administracyjnego kraju, od skali krajowej do poziomu gminnego.

Opracowany Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010 (KPGO 2010) stanowi poziom odniesienia dla regionalnych (wojewódzkich) planów gospodarki odpadami. Jest on jednocześnie odzwierciedleniem strategii gospodarki odpadami przyjętej przez rząd dla wypełnienia zobowiązań wynikających z krajowego oraz unijnego prawa gospodarki odpadami, a także szeregu dokumentów krajowych i zagranicznych dotyczących zasad i strategii zrównoważonego rozwoju.

KPGO 2010, określił zasadnicze potrzeby w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi:

- o w zakresie zbiórki odpadów – objęcie 100 % mieszkańców zorganizowaną zbiórką odpadów komunalnych i stworzenie jednolitego w skali kraju systemu ewidencji powstających odpadów i wywożonych przez służby specjalistyczne oraz zdecydowany rozwój systemów selektywnej zbiórki odpadów, w tym odpadów ulegających biodegradacji,
- o w zakresie wdrażania systemowych rozwiązań w gospodarce odpadami – organizacja minimum kilkudziesięciu w skali kraju ponadgminnych struktur gospodarki odpadami komunalnymi dla realizacji wspólnych przedsięwzięć, planowanie i realizacja rozwiązań kompleksowych, zintegrowanych, uwzględniających wszystkie wytwarzane odpady, możliwe do wspólnego zagospodarowania, niezależnie od źródła ich pochodzenia,
- o w zakresie techniczno-technologicznym – intensyfikacja procesów przekształcania odpadów przed składowaniem poprzez wdrażanie metod biologicznych, mechaniczno-biologicznych i termicznych,
- o w zakresie podnoszenia świadomości społecznej – szeroka akcja edukacyjno-uświadamiająca z wykorzystaniem wszystkich dostępnych metod i środków.

Przyjęto siedem zasadniczych założeń dla rozwoju gospodarki odpadami możliwych do realizacji w Konińskim Regionie Komunalnym:

- o zintegrowane podejście do gospodarki odpadami,
- o zapewnienie zorganizowanej zbiórki całej ilości wytwarzanych odpadów,
- o minimalizacja ilości odpadów oraz zmniejszenie ich potencjału szkodliwości,
- o wzrost recyklingu, w tym recyklingu organicznego,
- o składowanie odpadów wcześniej przekształconych,
- o zwiększony udział społeczny w procesie podejmowania decyzji,
- o efektywna ochrona zdrowia i życia ludności oraz środowiska przed odpadami.

Realizacja tych założeń jest zgodna z głównymi zasadami gospodarowania odpadami wynikającymi z prawa unijnego i krajowego, a w szczególności z:

- o hierarchią postępowania z odpadami,
- o zasadą bliskości,
- o zasadą samowystarczalności w skali kraju (i regionu) - stworzenia zintegrowanej sieci instalacji i urządzeń,
- o i pozwoli na osiągnięcie zasadniczego celu - wdrożenia najlepszej praktycznej (wykonalnej) opcji gospodarowania odpadami, spełniającej wymogi ochrony środowiska.

Przy opracowywaniu planu działań w sferze gospodarki odpadami komunalnymi dla Konińskiego Regionu Komunalnego kierowano się następującymi przesłankami:

1. W Planie wojewódzkim tereny Konińskiego Regionu Komunalnego przypisane zostały do ZZO Konin.

Jedynie funkcjonowanie w takim systemie daje gminom wchodzącym w skład Związku możliwość zrealizowania nałożonych na nie obowiązków dotyczących odzysku i unieszkodliwiania odpadów opakowaniowych i biodegradowalnych. Gminy, które nie będą chciały przystąpić do kompleksowego systemu gospodarki odpadami mają małe szanse na osiągnięcie powyższych celów a przez co mogą być narażone na sankcje związane z niewywiązaniem się z nich. Tylko duże systemy zapisane w WPGO mają szanse na dofinansowanie ze środków unijnych.

2. Gminy korzystające z usług MZGOK w Koninie powinny być w zgodzie z zasadą „bliskości” wyrażoną w ustawie o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U.2007 nr 39 poz. 251 z późn. zm.). Przyjęto, że optymalna odległość centrum gminy (po drogach) nie będzie większa niż 50 - 70 km od Zakładu W przypadku konieczności dowozu odpadów (lub surowców) z większej odległości, należy rozważyć budowę stacji przeładunkowych.

3. Założono, że z odpady z gmin, wchodzących w skład Konińskiego Regionu Komunalnego będą kierowane na składowisko ZZO Konin. Pozostały balast będzie deponowany na lokalnych składowiskach do czasu ich wypełnienia lub konieczności ich zamknięcia z innych powodów. W takim przypadku pozostałe odpady komunalne kierowane będą na najbliższe funkcjonujące składowisko.

4. Zebrane selektywnie odpady komunalne (odpady organiczne, surowce wtórne) poddawane będą w pierwszej kolejności procesowi odzysku (materiałów lub energii). Pozostałe odpady (tzw. odpady komunalne niesegregowane) oraz odpady z procesów przetwarzania odpadów zebranych selektywnie, deponowane będą na składowiskach.

5. Na terenach z zabudową jednorodzinną preferowane będzie kompostowanie odpadów organicznych we własnym zakresie.

6. Zarówno system zbierania opakowaniowych surowców wtórnych jak i system odbioru odpadów niebezpiecznych od mieszkańców będzie uzupełnieniem systemów postępowania z odpadami opakowaniowymi i niebezpiecznymi, wynikających z:

- Ustawy z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz.U.2001 nr. 63 poz. 638 z późn. zm.).

- Ustawy z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej (Dz.U.2007 nr.90 poz. 607).

Harmonogram realizacji przedsięwzięć

W celu poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami, oraz rozwoju systemu na terenie gmin Konińskiego Regionu Komunalnego należy zrealizować przedsięwzięcia opisane w harmonogramie na lata 2007 – 2015. Odstąpiono od wykonania harmonogramu finansowego, z uwagi na wcześniejsze doświadczenia związane z rozbieżnościami pomiędzy harmonogramami finansowymi a realizacją inwestycji w rzeczywistości.

Tabela 37. Harmonogram najważniejszych przedsięwzięć na lata 2008 - 2015 oraz instytucje odpowiedzialne za ich realizację.

L.p.	Rok	Zakres	Wykonawca
<i>Zadania ogólne w zakresie gospodarki odpadami</i>			
1.	Działania ciągłe	Wspieranie wdrażania efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym technologii pozwalających na odzyskiwanie energii zawartej w odpadach w procesach termicznego i biochemicznego ich przekształcania	Samorzady gmin
2.	Działania ciągłe	Współpraca samorządu terytorialnego z organizacjami odzysku i przemysłem w celu stymulowania rozwoju rynku surowców wtórnych i produktów zawierających surowce wtórne	Samorzady gmin
3.	Działania ciągłe	Wdrażanie selektywnej zbiórki odpadów: odpadów niebezpiecznych (zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, baterii), odpadów opakowaniowych, odpadów wielkogabarytowych, budowlanych i biodegradowalnych	Samorzady gmin
4.	2010	Sporządzanie sprawozdań z realizacji gminnych planów gospodarki odpadami	Wójtowie, burmistrzowie
<i>Zadania w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi</i>			
1.	2009	Objęcie wszystkich mieszkańców gminy zorganizowana zbiórka odpadów, wyeliminowanie	Samorzady gmin

		niekontrolowanego wprowadzania odpadów komunalnych do środowiska	
2.	Działania ciągłe	Prowadzenie działań edukacyjno – informacyjnych promujących właściwe postępowanie z odpadami	Wszystkie szczeble administracji przy współpracy z organizacjami odzysku, organizacjami ekologicznymi, mediami
3.	2009 - 2011	<p>W ramach projektu „Uporządkowanie Gospodarki Odpadami na terenie Subregionu Konińskiego”:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w 33 gminach organizacja selektywnej zbiórki surowców wtórnych „u źródła”, z podziałem na szkło, papier i plastik, - budowa kilku zbiorczych gminnych punktów selektywnego gromadzenia odpadów, które będą pełniły funkcję stacji przeładunkowych, - organizacja i wyposażenie gminnych punktów selektywnego gromadzenia odpadów wielkogabarytowych i niebezpiecznych (m.in. baterii i akumulatorów), - dalsza modernizacja Miejskiego Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Koninie (MZGOK). - dla odpadów zmieszanych planuje się budowę sześciu punktów ich odbioru od przewoźników lokalnych, - budowa linii zagospodarowania osadów ściekowych w Miejskim Zakładzie Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Koninie, - likwidacja i rekultywacja 21 wysypisk na obszarze ponad 26 hektarów, - budowa instalacji do termicznego unieszkodliwiania odpadów komunalnych i osadów ściekowych, - budowa instalacji do zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji, - rozbudowa sortowni w zakładzie centralnym lub budowa lokalnych sortowni na oczyszczanie odpadów z selektywnej zbiórki powiązanych z ZZO Konin. 	<p>Projekt będzie współfinansowany z Funduszu Spójności, w ramach programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.</p> <p>Instytucja odpowiedzialna za realizację projektu: Związek Międzygminny Koniński Region Komunalny</p>
4.	2009	Zakup pojemników na odpady opakowaniowe, koszy ulicznych, pojemników do zbiórki baterii dla gmin, gdzie liczba pojemników jest niewystarczająca	W ramach projektu „Uporządkowanie Gospodarki Odpadami na terenie Subregionu Konińskiego” - Związek Międzygminny Koniński Region Komunalny
5.	2009-2011	Rekultywacja lub dostosowanie istniejących składowisk do wymagań nałożonych wydanymi przez Starostwa decyzjami	W ramach projektu „Uporządkowanie Gospodarki Odpadami na terenie Subregionu Konińskiego” – Związek Międzygminny Koniński Region Komunalny

Tabela 38 Zadania szczegółowe do realizacji w poszczególnych gminach Konińskiego Regionu Komunalnego na lata 2008 - 2015

Gmina	Zadanie
Stare Miasto	Budowa i wyposażenie 10 punktów selektywnego gromadzenia odpadów
	Budowa i wyposażenie punktów gromadzenia odpadów wielkogabarytowych i niebezpiecznych w Żychlinie i Liściu Małym
	Budowa i wyposażenie gminnego punktu selektywnego gromadzenia odpadów w Liściu Małym
Rychwał	Budowa stacji odbioru odpadów zmieszanych
	Budowa i wyposażenie 29 punktów selektywnego gromadzenia odpadów
	Budowa i wyposażenie punktów gromadzenia odpadów wielkogabarytowych i niebezpiecznych w Rychwale, Grochowach, Kucharach Kościelnych
	Rekultywacja składowiska odpadów o pow.7.000m ² ok..13.000m ³
Kazimierz Biskupi	Budowa i wyposażenie 20 punktów selektywnego gromadzenia odpadów
	Budowa i wyposażenie 4 punktów gromadzenia odpadów niebezpiecznych
	Budowa i wyposażenie punktu gromadzenia odpadów wielkogabarytowych w Nieświastowie
	Rekultywacja składowiska odpadów o pow.10.360m ² ok. 31.080m ³
	Budowa i wyposażenie linii do zagospodarowania osadów ściekowych
Grodziec	Budowa i wyposażenie 14 punktów selektywnego gromadzenia odpadów
	Budowa i wyposażenie punktów gromadzenia odpadów wielkogabarytowych i niebezpiecznych w Grodźcu i Królikowie
	Rekultywacja składowiska odpadów o pow.22.200m ² ok. 22.200m ³
Krzymów	Budowa i wyposażenie gminnego punktu selektywnego gromadzenia odpadów w Brzezińskich Holendrach
	Rekultywacja składowiska odpadów w Paprotni
Kramsk	Budowa i wyposażenie gminnych punktów selektywnego gromadzenia odpadów, odpadów wielkogabarytowych, niebezpiecznych w Woli Podłęznej i miejscowości Podgór
	Budowa i wyposażenie 50 punktów selektywnego gromadzenia odpadów
	Rekultywacja składowiska odpadów o pow.15.000m ² ok. 45.000m ³ w miejscowości Podgór
Golina	Budowa i wyposażenie 40 punktów selektywnego gromadzenia odpadów
	Budowa i wyposażenie punktu gromadzenia odpadów wielkogabarytowych i niebezpiecznych w Golinie
Rzgów	Budowa i wyposażenie 20 punktów selektywnego gromadzenia odpadów
	Budowa i wyposażenie punktu gromadzenia odpadów wielkogabarytowych i niebezpiecznych w Rzgowie
	Rekultywacja składowiska odpadów o pow.4.500m ² ok. 9.000m ³ w Rzgowie
Władysławów	Budowa stacji odbioru odpadów zmieszanych
	Budowa i wyposażenie 40 punktów selektywnego gromadzenia odpadów
	Budowa i wyposażenie punktów gromadzenia odpadów wielkogabarytowych i niebezpiecznych w Władysławowie, Wyszynie, Kunach, Międzylesiu, Chylinie
	Rekultywacja składowisk odpadów o pow.9.000m ² ok. 27.000m ³ w miejscowości Russocice oraz o pow. 10.700m ² ok. 50.000m ³ w miejscowości Stawki

Turek	Budowa i wyposażenie 30 punktów selektywnego gromadzenia odpadów
	Budowa i wyposażenie punktu gromadzenia odpadów wielkogabarytowych i niebezpiecznych
	Rekultywacja składowiska odpadów w Cisewie i innych wysypisk na terenie gminy

Powyższe zadania realizowane będą w zakresie Projektu „Uporządkowanie Gospodarki Odpadami na terenie Subregionu Konińskiego”. Przewidywany okres realizacji projektu to lata 2008 – 2015.

Instytucja odpowiedzialna za realizację projektu: Związek Międzygminny Koniński Region Komunalny.

6. Źródła finansowania zadań w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami

Według kryterium podmiotowego, źródła finansowania zadań w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami można podzielić na:

- o publiczne,
- o niepubliczne (prywatne) i
- o mieszane: publiczno – prywatne.

Podział ten ma podstawowe znaczenie w kontekście przygotowywania tzw. „montaży” finansowania zadań (w tym inwestycji).

Środki publiczne

Gdy chodzi o środki publiczne, to ich pozyskiwanie, dysponowanie i rozliczanie wykonywane jest na podstawie prawa i w granicach prawa. Są to środki wydatkowane głównie przez administrację publiczną, która związana jest zasadą legalizmu: działania zgodnego z prawem i na podstawie prawa. Podstawowym aktem prawnym, regulującym zasady gospodarki finansowej w sektorze finansów publicznych jest ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. 2003 nr 15 poz. 148, z późniejszymi zmianami). W przedmiotowym zakresie opracowania, do środków publicznych ustawa zalicza:

- o dochody publiczne: daniny publiczne i pozostałe dochody (m. in.
- o opłaty za korzystanie ze środowiska),
- o niepodlegające zwrotowi środki pochodzące ze źródeł zagranicznych,
- o przychody jednostek sektora finansów publicznych, pochodzące z działalności finansowej.

Gospodarkę środkami publicznymi prowadzą jednostki sektora finansów publicznych, do których w przedmiotowym zakresie ustawa zalicza:

- o organy administracji rządowej, jednostki samorządu terytorialnego i ich organy, oraz związki komunalne i ich organy,
- o jednostki budżetowe, zakłady budżetowe i gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych,
- o fundusze celowe (a więc fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej),
- o państwowe szkoły wyższe,

- samodzielne publiczne ZOZ-y i instytucje kultury,
- ZUS, KRUS i ich fundusze,
- Narodowy Fundusz Zdrowia,
- państwowe i samorządowe osoby prawne, wykonujące zadania z zakresu użyteczności publicznej (z wyjątkiem przedsiębiorstw, banków i spółek prawa handlowego).

Zasady pozyskiwania i wydatkowania środków publicznych, w tym na cele ekologiczne, określone są ustawami i rozporządzeniami wydanymi na ich podstawie. Pomijając nawet pobieżną analizę tych aktów prawnych, trzeba tylko wspomnieć, że wszelkie zamówienia udzielane przez podmioty sektora finansów publicznych, albo z wykorzystaniem środków publicznych, które stanowią ponad 50% wartości finansowanego zadania, dokonywane są według zasad określonych w ustawie z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych (Dz.U. 2002 nr 72 poz. 664, z późniejszymi zmianami).

Redystrybucja środków publicznych, z przeznaczeniem na realizację zadań proekologicznych, zarówno w sektorze finansów publicznych, jak też przez podmioty prywatne, czy publiczno-prywatne odbywa się w sposób bezpośredni. Są to udzielane bezpośrednio inwestorom dotacje celowe do realizowanych, konkretnych projektów. Podmiotem dotującym mogą być dysponenci części budżetowych budżetu państwa lub jednostek samorządu terytorialnego; fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej; fundacje; instrumenty finansowe programów pomocowych UE.

Pożyczki preferencyjne, udzielane przez narodowy i wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz kredyty preferencyjne udzielane przez banki komercyjne (z dopłatą ze środków publicznych do kosztów oprocentowania) nie są zaliczane do publicznych źródeł finansowania.

Środki niepubliczne (prywatne)

Pamiętając, że chodzi o źródła pozyskiwania środków trzeba zauważyć, iż środki pozyskane przez podmioty sektora finansów publicznych, ze źródeł niepublicznych (z kredytów, pożyczek) stają się przychodami tych podmiotów. Przychody podmiotów sektora finansów publicznych są środkami publicznymi, a więc ich wydatkowanie podlega rygorom finansów publicznych.

Kredyty

Podstawowym, prywatnym źródłem pozyskiwania środków na realizację zadań w ochronie środowiska i gospodarce odpadami są kredyty. Jeśli chodzi o jednostki sektora finansów publicznych, to kredyt, w rozumieniu ustawy o zamówieniach publicznych, jest usługą bankową. Tak więc, pomijając specyficzne regulacje prawne, do zaciągania kredytów przez podmioty sektora finansów publicznych, stosuje się przepisy ustawy o zamówieniach publicznych. Jednostki samorządu terytorialnego zaciągające zobowiązania kredytowe, muszą spełnić cały szereg warunków i przeprowadzić wymagane procedury:

1. zadanie musi być umieszczone w budżecie lub wieloletnim programie inwestycyjnym, lub wynikać z kontraktu wojewódzkiego, w każdym jednak wypadku zadanie musi być ujęte w wykazie stanowiącym załącznik do uchwały budżetowej.
2. uchwała budżetowa musi zawierać upoważnienia dla organu wykonawczego, do zaciągania zobowiązań finansowych,
3. łączna kwota przypadających w roku budżetowym spłat rat kapitałowych i odsetek od udzielonych kredytów, pożyczek, emisji obligacji, potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych poręczeń nie może przekraczać 15% planowanych na dany rok dochodów,
4. łączna kwota długu na koniec roku budżetowego nie może przekraczać 60 % dochodów budżetowych w danym roku,
5. usługa kredytowa zamawiana jest w drodze przetargu, a w wypadku kredytów zaciąganych na czas dłuższy niż trzy lata wymagana jest zgoda Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych,
6. zamówienie usługi kredytowej, poprzedza wydanie opinii przez regionalną izbę obrachunkową - o możliwości spłaty kredytu,
7. zaciągnięcie kredytu długoterminowego (którego całkowita spłata nastąpi po upływie bieżącego roku budżetowego), po przeprowadzeniu procedury przetargowej należy do wyłącznej właściwości organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego.

Kredyty komercyjne (denominowane w walutach obcych)

Podmioty z sektora finansów publicznych zaciągające zobowiązania kredytowe, napotykają na istotne ograniczenia, nałożone przepisami ustawy o finansach publicznych. Co do zasady, obowiązuje ograniczenie zaciągania zobowiązań kredytowych, których wartość nominalna wyrażona w złotych nie została ustalona w dniu zawierania transakcji. Kredyty i pożyczki denominowane w walutach obcych należą do tej kategorii, ze względu na wahania kursów walut obcych oraz zmienną stopę procentową kredytów na rynku międzybankowym LIBOR (Londyn) lub EURIBOR (Bruksela). Wyjątki od tego ograniczenia określa rozporządzenie wydane na podstawie art.51 ust. 2 ustawy o finansach publicznych.

Wyłącza ono ograniczenia odnośnie do kredytów i pożyczek zaciąganych w:

- międzynarodowych instytucjach finansowych w których Polska jest członkiem lub podpisała umowę o współpracy (na przykład Bank Światowy, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju);
- bankach komercyjnych obsługujących linie kredytowe tych instytucji; u osób prawnych utworzonych ze środków pochodzących z tych linii;
- od osób prawnych utworzonych w drodze ustawy, ze środków pochodzących z linii kredytowych, które zostały udostępnione przez instytucje, o których mowa w lit. a
- od rządów lub instytucji rządowych państw obcych na mocy porozumień zawartych z Radą Ministrów RP;

Wyłączone są też ograniczenia odnośnie do:

- obligacji o terminie wykupu powyżej roku, emitowanych na międzynarodowych rynkach kapitałowych;
- zobowiązań zaciąganych w celu ustanowienia zabezpieczenia na rzecz Skarbu Państwa, w związku z udzielanymi przez Skarb Państwa poręczeniami lub gwarancjami;
- zobowiązań objętych poręczeniem Skarbu Państwa lub podmiotów o których mowa wyżej w pkt. „a” i „d”;
- zobowiązań ze współfinansowania w warunkach, o których mowa wyżej w pkt. 3;
- kredytów ‘pomostowych’ na finansowania zadań objętych współfinansowaniem instrumentów finansowych Unii Europejskiej.

Warunkiem wyłączenia w/w ograniczeń jest przeznaczenie środków kredytowych na zadania inwestycyjne.

Oprocentowanie kredytów komercyjnych prawie zawsze oparte jest na kształtowanej rynkowo stopie depozytów międzybankowych. Nie zdarza się bowiem, aby banki polskie korzystały z kredytów redyskontowych NBP. Oprocentowanie kredytów udzielanych w walucie polskiej oparte jest na stopie pożyczek międzybankowych w Warszawie WIBOR. Stopa oprocentowania pożyczek międzybankowych WIBOR jest wyższa od stopy rozliczeń międzybankowych w Londynie LIBOR, czy w Brukseli EURIBOR. Biorąc pod uwagę fakt, że gwarancje międzynarodowych instytucji finansowych są dostępne na poziomie 2% w horyzoncie czasowym 2-let, zaciągnięcie kredytu w banku komercyjnym, denominowanego w walutach obcych, może być działaniem bardziej gospodarnym, niż zaciągnięcie kredytu lub pożyczki preferencyjnej, czy kredytu komercyjnego w walucie polskiej. Średniookresowo, korzystnym czynnikiem przy tego rodzaju kredytach było zjawisko aprecjacji złotówki. Było to jednak zjawisko przejściowe, spowodowane napływem inwestorów, nabywców obligacji czy bonów (weksli) skarbowych. Jednak obecny poziom deficytu budżetowego, który zbliża się do 60 % PKB powoduje, że napływ inwestorów zostaje powstrzymany i możliwe jest zjawisko deprecjacji złotego.

Decyzje, o finansowaniu zadań kredytem denominowanym w walutach obcych, mogą być ryzykowne (stąd ustawowe ograniczenia):

- pierwszą wadą tych kredytów są wahania kursowe, które przy znacznym deficycie budżetu państwa skutkującym deprecjacją złotego, mogą spowodować wzrost kosztów obsługi i spłaty kredytu;
- druga wada to proponowany niekiedy przez banki sposób ustalania kursów: przy zaciągnięciu kredytu jest to kurs skupu waluty w danym banku, zaś przy spłacie kurs sprzedaży w danym banku. Różnica tych kursów wynosi zwykle 3%, dlatego do nominalnego oprocentowania kredytu w skali rocznej należy doliczyć iloraz z ułamka 3% przez ilość lat spłaty. Korzystny dla kredytobiorcy kurs, to średni kurs waluty w danym banku, lub w NBP.

Kredyty komercyjne i preferencyjne udzielane w walucie polskiej

Pojęcie kredytu preferencyjnego, przeciwstawione jest z definicji pojęciu kredytu komercyjnego. Jednak w obecnym stanie finansów publicznych, wnioskowanie z nazwy kredytu, o jego całkowitych kosztach (spłata kapitału + spłata odsetek + koszty udzielenia gwarancji lub poręczenia lub zabezpieczenia + prowizji bankowych i innych kosztów) może prowadzić do błędnych rezultatów.

Zasady udzielanych (za pośrednictwem Banku Gospodarstwa Krajowego) dopłat do kredytów preferencyjnych, określone są przepisami rangi ustawowej. Wśród ustawowych warunków udzielenia kredytu zawsze określony jest parametr maksymalnej stopy oprocentowania, jako wskaźnik od podstawowych stóp NBP. Na przykład art. 5 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 8 lipca 1999 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych na usuwanie skutków powodzi (Dz. U. Nr 62, poz. 690 ze zmianą) przyjmuje jako maksymalny wskaźnik 1,1 stopy redyskonta weksli NBP. Roczna stopa redyskontowa weksli od dnia 27 marca 2008 wynosi 6,0%.

Pożyczki

W zakresie przedmiotowego opracowania, instytucja pożyczki omawiana jest w kontekście środków, które mogą być pozyskiwane w drodze umowy pożyczki z narodowego i wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Aby lepiej zrozumieć zamiar ustawodawcy, który wybrał taką formę finansowania zadań w ochronie środowiska i gospodarce odpadami, należy wskazać na różnicę między instytucjami pożyczki i kredytu. Pożyczka jest instytucją prawa cywilnego, jej istota polega na zobowiązaniu do przeniesienia na własność biorącego pożyczkę określonej ilości pieniędzy. Nie jest to umowa wzajemna, ale dwustronnie zobowiązująca i nieodpłatna. Biorący pożyczkę zobowiązuje się do jej zwrotu. Dlatego ustalenie odpłatności za możliwość korzystania z pożyczki w formie odsetek nie prowadzi do ekwiwalentności świadczeń. Przeniesienie własności na biorącego pożyczkę powoduje, że może on swobodnie nią dysponować. Pożyczka jest instytucją, której stroną może być każdy podmiot, mający zdolność do czynności prawnych. Kredyt jest instytucją o innej konstrukcji. Jest to stosunek prawny oparty na umowie, której co najmniej jedną stroną jest bank, a polega na zobowiązaniu się banku do postawienia do dyspozycji kredytobiorcy określonej ilości pieniędzy i zobowiązaniu kredytobiorcy do zwrotu wykorzystanych środków wraz z odsetkami. Kredytobiorca nie jest właścicielem środków postawionych do jego dyspozycji przez bank, dlatego zakres swobody korzystania ze środków określa bank – jako strona umowy kredytu. Kredytu mogą udzielać tylko banki. Dlatego instytucje udzielające pożyczek, świadczące usługi związane z transferem środków, towarzystwa leasingowe i t. p. prawo bankowe zalicza do instytucji finansowych. Narodowy i Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej są instytucjami finansowymi dlatego nie podlegają rygorom prawa bankowego.

Dokonując charakterystyki pożyczki, jako instrumentu finansowania zadań w zakresie ochrony środowiska, należy wymienić następujące cechy:

- o swobodę kontraktowania, gdyż Księga III Kodeksu Cywilnego – Zobowiązania, której instytucją jest pożyczka, opiera się na ogólnej zasadzie swobody umów (art.3511 KC). Wzory umów mogą być w miarę swobodnie kształtowane przez organy funduszy,

- prostota procedury, która jest skutkiem wyłączenia pożyczek spod rygorów prawa bankowego, a także pewnej typizacji pożyczkobiorców, której skutkiem jest uproszczenie analizy zdolności kredytowej,
- swoboda kształtowania stóp procentowych, uzależniona od organów funduszy, pozwalająca na stymulowanie stopą procentową pożyczki i dotacją, korzystnych z punktu widzenia ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju kierunków inwestowania i modernizowania,
- zewnętrzne zasilanie zasobów pożyczkowych funduszy, których dochodem są ustawowo określone udziały w dochodach z opłat za korzystanie ze środowiska i kar; dzięki temu zasilaniu organy funduszy mogą przy pomocy instrumentów finansowych prowadzić politykę proekologiczną.

Obligacje

„Obligacja jest papierem wartościowym, który zawiera zobowiązanie emitenta do zapłaty posiadaczowi obligacji jej nominalnej wartości wraz z oprocentowaniem, za przedstawieniem kuponów odsetkowych na warunkach podanych w obligacji lub w ogólnych zasadach subskrypcji” (S. Włodyka, Prawo papierów wartościowych, Kraków 1992). Obligacje emitowane są przez władze publiczne, dlatego tak jak władze publiczne dzielą się na rządowe i samorządowe, tak i obligacje dzielą się na skarbowe i municypalne. Ze względu na różnice w zapadalności przyjął się podział obligacji na:

- obligacje długoterminowe, o okresie zapadalności powyżej 15 lat,
- obligacje średnioterminowe, o okresie zapadalności od 6 do 15 lat i
- obligacje krótkoterminowe, o okresie zapadalności krótszym niż 5 lat.

Ostatnie kryterium podziału pokazuje, że obligacje, zwłaszcza dla jednostek samorządu terytorialnego, są dogodną formą finansowania inwestycji. Ogólna zasada finansów publicznych przewiduje bowiem maksymalnie trzyletni okres trwania umów o dostawy robót budowlanych, zakupów inwestycyjnych i usług, w tym usług bankowych. Zaciągnięcie kredytu, bądź pożyczki, na okres dłuższy niż trzy lata wymaga zgody prezesa urzędu zamówień publicznych. Emisja obligacji komunalnych (municypalnych) pozwala realizować wielkie i kosztowne inwestycje, bez dzielenia ich na etapy, co często opóźnia przebieg robót i podnosi koszty. Emitenci przyznają zwykle obligatariuszom dodatkowe, obok stałego oprocentowania, przywileje. Zakres tych przywilejów zależy jest od zakresu władztwa podatkowego emitenta. Zakres tego władztwa jest największy w przypadku skarbu państwa, znacznie mniejszy gdy chodzi o gminy. Pozostałe jednostki samorządu terytorialnego nie mają władztwa podatkowego. Pomijając szczegółowe uregulowania prawne, zawarte w ustawach:

- z dnia 29 czerwca 1995 r o obligacjach (tekst. jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 120, poz. 1300 z późn. zmianami),
- z dnia 21 marca 2002 r. Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (Dz.U. 2005 nr 111 poz. 937),

które musiałyby być przedmiotem szerszej analizy stwierdzić należy, że każdy zamiar finansowania deficytu, planowanego ze względu na realizację poważnych inwestycji, powinien być poprzedzony analizą możliwości jego finansowania z emisji obligacji.

Leasing

Finansowanie inwestycji w dziedzinie ochrony środowiska i gospodarki odpadami dotyczyć może również zakupu maszyn i urządzeń, pojazdów specjalnych itp. Realizacja oczyszczalni ścieków, czy składowiska odpadów komunalnych zwykle obciąża gminę. Zakup kompaktora, sypcharki, dmuchaw, czy pomp dla oczyszczalni ścieków może być zrealizowany ze środków spółek komunalnych. Zwykle spółki komunalne gospodarują mieniem gminnym, same nie posiadając znacznego kapitału. Finansowanie tego rodzaju zakupów kredytem bankowym jest zwykle nierealne, z powodu zbyt niskiej zdolności kredytowej spółek. Leasing jest niezwykle dogodną formą finansowania, ponieważ leasingowane urządzenie pozostaje własnością leasingodawcy, a co za tym idzie leasingobiorca nie musi legitymować się zdolnością kredytową. Ponadto, towarzystwa leasingowe oferują szeroką gamę usług, pozwalającą na dogodnie dopasowanie umowy do potrzeb leasingobiorcy. Zdefiniowanie umowy leasingu i poszczególnych rodzajów leasingu pozwoli zorientować się w możliwościach, jakie daje ta forma prawna korzystania z rzeczy.

Od dnia 9 grudnia 2000 r. leasing należy do umów nazwanych. Instytucja ta uregulowana jest w art. 709 1-18 KC. Przez umowę leasingu finansujący (leasingodawca) zobowiązuje się, w zakresie działalności swojego przedsiębiorstwa, nabyć rzecz od oznaczonego zbywcy na warunkach określonych w tej umowie i oddać tę rzecz korzystającemu (leasingobiorcy) do używania albo używania i pobierania pożytków przez czas oznaczony, a korzystający zobowiązuje się zapłacić finansującemu w uzgodnionych ratach wynagrodzenie pieniężne, równe co najmniej cenie lub wynagrodzeniu z tytułu nabycia rzeczy przez finansującego.

Leasing finansowy (kapitałowy) – leasingodawca zobowiązuje się nabyć rzecz na własność i oddać leasingobiorcy do używania i pobierania pożytków na czas oznaczony, adekwatny do gospodarczego zużycia rzeczy (równy okresowi amortyzacji). Jest to tak zwany leasing czysty (net leasing), ponieważ obowiązek ponoszenia kosztów konserwacji, napraw, remontów, ubezpieczeń itp. obciążają leasingobiorcę.

Leasing operacyjny – leasingodawca zobowiązuje się udostępnić leasingobiorcy rzecz na czas określony, krótszy od okresu jej amortyzacji, a także do świadczeń dodatkowych których celem jest finansowanie eksploatacji rzeczy za wynagrodzeniem. Leasing operacyjny pozwala na finansowanie w ramach umowy kosztów napraw, konserwacji, remontów ubezpieczeń itp., jest to tzw. leasing pełny (full leasing). Możliwe jest nawet, aby leasingodawca finansował koszt obsługi (personelu) i materiałów eksploatacyjnych (paliw, filtrów, itp.), jest to tzw. leasing mokry.

Stosując kryterium podmiotowe formy umów leasingowych można podzielić na:

- o Leasing bezpośredni, gdy leasingodawcą jest producent. Mamy wówczas do czynienia z jedną umową i dwoma jej stronami. Tego rodzaju leasing może być najbardziej dogodną formą korzystania z rzeczy, które są wytwarzane na zamówienie, np. wyposażenie technologiczne oczyszczalni ścieków. Brak ogniw pośrednich między

producentem a korzystającym, w postaci banku czy towarzystwa leasingowego, powinno skutkować obniżeniem czynszu leasingowego. Leasing bezpośredni nie jest umową powszechnie stosowaną. Jest to zwykle leasing operacyjny z uwagi na zrozumiałą niechęć producenta do zawierania umów na długi okres czasu. Producent, inaczej niż towarzystwo leasingowe, zarabia na działalności wytwórczej.

- o Leasing pośredni, najczęściej jest leasingiem kapitałowym (zwanym w doktrynie właściwym). Na leasing właściwy składają się z reguły dwie umowy: między wytwórcą a finansującym i między finansującym a korzystającym.

Jak wynika z powyższych uwag, znaczną część kosztów inwestycyjnych w ochronie środowiska można sfinansować, poprzez pośrednie wliczenie ich w koszty eksploatacji inwestycji, np. oczyszczalni ścieków. Dzięki czemu mieszkańcy, w opłatach za odbiór ścieków finansują część inwestycji. Takie rozwiązanie daje następujące korzyści:

- o obniża koszt inwestycji,
- o zmniejsza skalę zadłużenia inwestora – zwykle gminy,
- o zmniejsza skalę korzystania ze środowiska przez mieszkańców.

Leasing ma w zasadzie jedną wadę. Rzecz oddana do używania korzystającemu pozostaje własnością finansującego, aż do pełnego skonsumowania umowy. Zwykle umowy leasingowe (co jest szczególnie ważne przy leasingu operacyjnym) przewidują po zapłacie ostatniej raty sprzedaż rzeczy korzystającemu. Cena umowna jest niższa od wartości użytkowej rzeczy. Kiedy towarzystwo leasingowe upada, sfinansowany w znacznej mierze środek trwały wchodzi do masy upadłościowej.

Źródła finansowania publiczno – prywatne

Zarówno ustawa o samorządzie gminnym w art. 9, jak też ustawa o samorządzie powiatowym w art. 6, uprawnia organy samorządowe do zawierania umów z różnymi podmiotami w celu wykonywania zadań i prowadzenia działalności gospodarczej. Ustawa o samorządzie powiatowym ogranicza zakres możliwego partnerstwa publiczno – prywatnego do wykonywania zadań o charakterze użyteczności publicznej. Gminy mogą prowadzić działalność gospodarczą również poza zakresem użyteczności publicznej, ale tylko w przypadkach, określonych w ustawie z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz.U. 2003 nr 199 poz. 1937). Działalność wykraczająca poza zadania o charakterze użyteczności publicznej, zgodnie z art. 7 tej ustawy nie może być prowadzona w formie zakładu budżetowego. Umowy o wykonywaniu zadań publicznych przez podmioty spoza sfery finansów publicznych nie mogą wchodzić do zakresu nazwy partnerstwo publiczno – prywatne. W krajach zachodnich, skąd przybyło do Polski pojęcie partnerstwa publiczno-prywatnego, rozumiane jest ono jako forma powiązań kapitałowo – organizacyjnych, w celu wspólnego wykonywania zadań. Proces nostryfikacji tej nazwy nie spowodował modyfikacji tej definicji w warunkach polskich. Ustawodawstwo polskie jest zgodne z duchem tej definicji. Taką drogą przebiegał też proces komercjalizacji dawnych zakładów komunalnych. Do roku 1990 były to przedsiębiorstwa państwowe, po tej dacie organy stanowiące gmin dokonały wyboru formy organizacyjnej zakładów: albo jako spółki kapitałowej z udziałem gminy, albo jako zakładu budżetowego gminy. Udziałowcami spółek komunalnych stali się pracownicy tych spółek. Do dzisiaj zachował się pewien nawyk mentalny,

polegający na tym, że w oglądzie pracowników tych spółek a także radnych, świadczenie usług komunalnych jest działalnością deficytową, a podmioty które je wykonują są dotowane podmiotowo (zakłady budżetowe), czy przedmiotowo (spółki). Przełamanie tego stereotypu, mogłoby się przyczynić do szybszego rozwoju gmin i częściowo powiatów. Zaniechanie dotowania usług komunalnych i obniżenie kosztów inwestycji komunalnych (o czym mowa była przy obligacjach i leasingu) zwolniłoby środki gminne przeznaczone dotąd na te cele. Odciążone w ten sposób budżety, pozwalałyby na prowadzenie rozumnej polityki podatkowej, premiującej inwestorów tworzących miejsca pracy. Art. 10 ustawy o gospodarce komunalnej wskazuje na przypadki, w których gmina jest uprawniona do tworzenia, bądź przystępowania do spółek działających poza sferą usług publicznych. Jednak w przedmiotowym zakresie opracowania, chodzi o partnerstwo publiczno – prywatne w zakresie działań dotyczących ochrony środowiska i gospodarki odpadami. Tak więc zakres partnerstwa jest rodzajowo taki sam dla gmin jak i dla powiatów, choć realizowane zadania z zakresu ochrony środowiska i gospodarki odpadami są inne.

Środki publiczne

Środki własne gmin

Przeznaczanie przez jednostki samorządu terytorialnego środków własnych na realizację zadań własnych z zakresu ochrony środowiska i gospodarki odpadami nie wymagałoby omówienia, gdyby nie dwie istotne kwestie. Środki własne i zadania własne nie są pojęciami potocznymi, są to pojęcia normatywne, a precyzyjne ustalenie zakresu ich nazwy ma kapitalne znaczenie dla procesu pozyskiwania środków.

Zadania własne gminy określone są klauzulą generalną „zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej”, w szczególności zadania te obejmują (m. in.) ochronę środowiska, przyrody, gospodarkę wodną, wodociągi i zaopatrzenie w wodę, kanalizację, usuwanie i oczyszczanie ścieków komunalnych, unieszkodliwianie i składowanie odpadów komunalnych. Katalog zadań własnych gminy ma charakter otwarty, a jego granica określona jest wspomnianą klauzulą zaspokajania potrzeb zbiorowych. Gmina, zgodnie z zasadą legalizmu, może wydatkować środki własne na zadania określone ogólnie ustawą ustrojową o samorządzie gminnym, ale też na zadania dookreślone w innych ustawach, na przykład na zadania określone ustawą prawo ochrony środowiska. Środki gminnego funduszu ochrony środowiska, to też są środki własne gminy (analogicznie środki powiatowego f.o.ś.i g.w. są środkami własnymi powiatu). Katalog działań, które mogą być finansowane ze środków gminnego funduszu mieści art. 406 ustawy Prawo ochrony środowiska. Jest to równocześnie katalog zadań własnych gminy, jednak pod warunkiem, że odpowiadające mu zadania są zgodne z klauzulą zaspokajania potrzeb zbiorowych. Dlatego uchwalenie i finansowanie np. gminnego programu rozwoju rolnictwa ekologicznego będzie zadaniem własnym gminy. Dotowanie poszczególnych gospodarstw ekologicznych poza programem, nie będzie należało do zadań własnych gminy, bo jest to zaspokajanie potrzeb indywidualnych.

Zdefiniowanie pojęcia środków własnych inwestora jest trudne. Jest to pojęcie względne. Przy ubieganiu się o pożyczkę, czy dotację z funduszu wojewódzkiego środkami własnymi będą tylko dochody gminy, bądź gminnego funduszu. Przy ubieganiu się o dotację z budżetu państwa do realizowanych przedsięwzięć, jako środki własne traktowane są pożyczki i kredyty, a niekiedy też (co bywa sporne) dotacje z funduszu wojewódzkiego. Jednak, aby montaż finansowy sporządzany dla realizowanych przedsięwzięć był efektywny, zakres tej nazwy musi być w każdym indywidualnym przypadku ustalony.

Środki niepubliczne i środki pozabudżetowych instytucji publicznych

Fundusze ochrony środowiska

Gminne i powiatowe fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej nie posiadają osobowości prawnej. Ich przychody i wydatki zgodnie z zasadą jedności formalnej budżetu, objęte są planem przychodów i wydatków funduszu, który stanowi załącznik do uchwały budżetowej. Jednak kwoty te nie wchodzi do dochodów, przychodów czy wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego jako całości. Dysponowanie tymi środkami odbywa się na ogólnych zasadach ustawy o finansach publicznych: dysponentem I stopnia jest rada, dysponentem II stopnia jest burmistrz albo zarząd powiatu. Na co środki mogą być przeznaczane określa art. 406 i 407 ustawy Prawo ochrony środowiska, środki mogą być dysponowane przez przyznawanie dotacji.

Narodowy i wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej są osobami prawnymi. Podobnie jak w wypadku funduszy powiatowych i gminnych, ich przychodami są udziały we wpływach z opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych oraz opłat, o których mowa w art. 362 u Poś. Dodatkowo, przychodem funduszu narodowego są wpływy z opłat eksploatacyjnych, o których mowa w art. 84 ustawy prawo geologiczne i górnicze i wynagrodzenia za ustanowienie użytkowania górniczego (art.10).

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wspiera przedsięwzięcia podejmowane i realizowane na rzecz poprawy jakości środowiska w Polsce. Główne kierunki tych działań określone są w dokumencie „Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014”.

Na podstawie tego dokumentu Rada Nadzorcza Narodowego Funduszu uchwała corocznie kryteria wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków funduszu i projekt rocznych planów finansowych. Prócz udzielania pożyczek i przyznawania dotacji, Narodowy Fundusz udziela dopłat do preferencyjnych pożyczek i kredytów; może obejmować udziały i nabywać akcje spółek działających w kraju a także nabywać obligacje. Zasady udzielania dotacji i pożyczek zostaną pominięte w tym opracowaniu, gdyż podstawowym źródłem ich pozyskiwania są fundusze wojewódzkie.

Banki

Kilka banków w Polsce specjalizuje się w udzielaniu kredytów na finansowanie zadań w ochronie środowiska i gospodarce odpadami, są to następujące banki:

- Bank Rozwoju Eksportu S.A. , utworzony Uchwałą Rady Ministrów nr 99 z dnia 20 czerwca 1986 r. (M.P. Nr 21, poz. 152),
- Bank Gdański S.A. utworzony Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 kwietnia 1988 r. (Dz. U. Nr 21, poz. 139 ze zmianą)
- Bank Gospodarstwa Krajowego, który zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 2 Statutu, wykonuje m.in. czynności zlecane przez ministra właściwego do spraw instytucji finansowych. W ramach tych zleceń bank realizuje obsługę funduszu termomodernizacji, oraz dopłat do oprocentowania kredytów udzielanych w 1998 r. przez ten i inne banki komercyjne podmiotom poszkodowanym przez powódź. W tym właśnie banku można otrzymać informacje na temat obsługi przez banki komercyjne preferencyjnych kredytów.
- Bank Ochrony Środowiska S.A., udziela preferencyjnych kredytów, z dopłatą funduszy ochrony środowiska. Maksymalny udział kredytowania inwestycji wynosi 50%.
- Bank Światowy, działa na podstawie umowy międzynarodowej, przywołanej w przypisie nr 1. Bank finansuje przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska, w udziale do 70%. Podstawą oprocentowania jest jednoroczna stopa depozytów międzybankowych w Londynie + 0,5%.
- Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, działa na podstawie umowy międzynarodowej przywołanej w przypisie nr 1. Zadaniem banku jest wspieranie rozwoju państw europy środkowej i wschodniej w ich drodze do gospodarki wolnorynkowej. Bank udziela kredytów na przedsięwzięcia z dziedziny ochrony środowiska i gospodarki odpadami, głównie inwestycje infrastrukturalne. Bank kredytuje projekty powyżej 5 mln EURO, w udziale do 35%.
- Inne banki komercyjne oferujące kredyty preferencyjne z dopłatą do odsetek realizowaną za pośrednictwem Banku Gospodarstwa Krajowego, to np. Bank Inicjatyw Społeczno Ekonomicznych S.A. w Warszawie. Banki komercyjne obsługują też linie kredytowe banków zagranicznych, np. Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

Towarzystwa i inne instytucje leasingowe

Z racji mnogości tych instytucji, zostaną wymienione te, które działają na terenie całej Polski:

1. AMERLEASE S.A. Konsorcjum Leasingowo-Inwestycyjne
2. AMICA AUTO Sp. z o.o.
3. ASC Co Ltd
4. BA-CREDITANSTALT –LEASING POLAND Sp. z o.o.
5. BANK CUKROWNICTWA CUKROBANK S.A.
6. BEL LEASING Sp. z o.o.
7. BGŻ LEASING
8. BISE LEASING Sp. z o.o.
9. BRE LEASING Sp. z o.o.
10. BUD-BANK LEASING Sp. z o.o.
11. BWE LEASIG S.A.

12. CARCADE INWEST S.A.
13. CENTRALNE TOWARZYSTWO LEASINGOWE S.A
14. CENTRUM LEASINGU I FINANSÓW CLIF S.A.
15. CITI LEASING Sp. z o.o.
16. CLIF SERVICE Sp. z o.o.
17. DE LAGE LANDEN LEASING POLSKA S.A.
18. DEUTSCHE FINANCIAL SERVICES POLSKA Sp. z o.o.
19. DOLNOŚLĄSKIE KONS. HANDL.-FINANSOWE S.A.
20. EKOLEASING Towarzystwo Inwestycyjno–Leasingowe
21. EURO FUNDUSZ INWESTYCYJNY S.A.
22. EUROPEJSKI FUNDUSZ LEASINGOWY S.A.
23. Handlowy – Leasing S.A.
24. ING LEASE POLSKA Sp. z o.o.
25. KOELNER Sp. z o.o. Grupa Przemysłowo-Kapitałowa
26. KREDYT – LEASE S.A.
27. LEASING POLSKA
28. LWK INPROMAR
29. MR LEASING SERVICE S.A.
30. PBK LEASING S.A.
31. PEKAO LEASING Sp. z o.o.
32. Polska Korporacja Leasingowa
33. Polski Leasing Przemysłowy S.A.
34. RAIFFEISEN-LEASING POLSKA S.A.
35. Towarzystwo Finansowo-Leasingowe S.A.
36. UNITE Leasing

Fundacje i programy pomocowe

Fundacja EkoFundusz

EkoFundusz został powołany przez Ministra Finansów w 1992 r. w celu efektywnego zarządzania środkami finansowymi, które pochodzą z zamiany części długu zagranicznego na wspieranie przedsięwzięć w ochronie środowiska (tzw. konwersja długu). Część długów zagranicznych zaciągniętych w Stanach Zjednoczonych, Francji, Szwajcarii, Włoszech, Szwecji i Norwegii ulega ekokonwersji, a środkami tymi zarządza EkoFundusz. Łączna wielkość środków finansowych pochodzących z ekokonwersji wynosi ponad 571 mln USD, które należy wydatkować w latach 1992-2010.

EkoFundusz jest niezależną fundacją działającą według prawa polskiego, a w szczególności ustawy o fundacjach oraz Statutu. Obecnie Fundatorem jest Minister Skarbu.

Sektorami ochrony środowiska uznanymi przez EkoFundusz za dziedziny priorytetowe są:

- o ograniczenie transgranicznego transportu dwutlenku siarki i tlenków azotu oraz eliminacja niskich źródeł ich emisji (ochrona powietrza);
- o ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do Bałtyku oraz ochrona zasobów wody pitnej (ochrona wód);
- o ograniczenie emisji gazów powodujących zmiany klimatu Ziemi (ochrona klimatu);
- o ochrona różnorodności biologicznej;
- o gospodarka odpadami i rekultywacja gleb zanieczyszczonych.

W zakresie gospodarki odpadami priorytetami EkoFunduszu są:

- o tworzenie kompleksowych systemów selektywnej zbiórki, recyklingu i utylizacji odpadów komunalnych i niebezpiecznych;
- o przedsięwzięcia związane z eliminacją powstawania odpadów niebezpiecznych w procesach przemysłowych (promocja "czystszych technologii") i likwidacją składowisk odpadów tego rodzaju;
- o rekultywacja gleb zanieczyszczonych odpadami niebezpiecznymi stanowiącymi zagrożenie dla zdrowia ludzi lub świata przyrody.

Pomoc finansową EkoFunduszu mogą uzyskać tylko te projekty z sektorów ochrony środowiska, które wykazują się wysoką efektywnością, czyli korzystnym stosunkiem efektów ekologicznych do kosztów. Ponadto preferuje się, aby projekty spełniały przynajmniej jeden z następujących warunków:

- o wprowadzanie na polski rynek nowych technologii z krajów-donatorów;
- o uruchomienie krajowej produkcji urządzeń dla ochrony środowiska;
- o szczególne znaczenie dla ochrony zdrowia.

EkoFundusz wspiera finansowo udzielając bezzwrotnych dotacji a także preferencyjnych pożyczek. Dotacje uzyskać mogą jedynie projekty dotyczące inwestycji związanych bezpośrednio z ochroną środowiska (w ich fazie implementacyjnej), a w dziedzinie przyrody również projekty nie inwestycyjne. EkoFundusz nie dofinansowuje badań naukowych, akcji pomiarowych, a także studiów i opracowań oraz tworzenia wszelkiego rodzaju dokumentacji projektowej.

Wysokość dotacji dla przedsięwzięć inwestycyjnych obliczana jest ze wskaźników NPV (wartość zakumulowana netto) oraz IRR (wewnętrzna stopa zwrotu). Jeżeli wniosek o dofinansowanie składa jednostka gospodarcza, dotacja EkoFunduszu z reguły nie przekracza 20% kosztów projektu, w szczególnie uzasadnionych przypadkach może dochodzić do 30 %.

W przypadku, gdy investorem są władze samorządowe, dotacja może pokryć do 30 % kosztów (w wypadkach szczególnych do 50 %), a dla jednostek budżetowych, gdy podejmują inwestycje proekologiczne wykraczające poza ich zadania statutowe, dofinansowanie EkoFunduszu może pokryć do 50 % kosztów.

Projekty prowadzone przez pozarządowe organizacje społeczne (przyrodnicze, charytatywne) nie nastawione na generowanie zysków, mogą być dotowane przez EkoFundusz do wysokości 80 % kosztów w projekcie z dziedziny ochrony przyrody i do 50 % w inwestycjach związanych z ochroną środowiska.

EkoFundusz może wspierać zarówno projekty dopiero rozpoczynane, jak i będące w fazie realizacji, jeżeli ich rzeczowe zaawansowanie nie przekracza 60%.

Racjonalna gospodarka odpadami została włączona do sektorów priorytetowych EkoFunduszu dopiero w 1998 r.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) uczestniczy we wspieraniu rozwoju przedsiębiorczości na wsi poprzez:

- o dopłaty do oprocentowania kredytu w ramach linii na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym i usługach dla rolnictwa,
- o realizację przedsięwzięć objętych branżowym programem restrukturyzacji i modernizacji mleczarstwa,
- o realizację przedsięwzięć objętych branżowym programem restrukturyzacji i modernizacji produkcji mięsa,
- o wspieranie realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych tworzących nowe, stałe miejsca pracy w działalnościach pozarolniczych w gminach wiejskich oraz gminach miejsko-wiejskich gwarantujących zatrudnienie ludności wiejskiej,
- o wspieranie rozwoju usług mechanizacyjnych w ramach realizacji branżowego programu wspólnego użytkowania maszyn rolniczych,
- o udzielanie rolnikom zainteresowanym prowadzeniem działalności agroturystycznej w gospodarstwie rolnym pomocy finansowej w formie dopłat do oprocentowania kredytu w ramach linii na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym i usługach dla rolnictwa,
- o pożyczki na tworzenie nowych miejsc pracy w działalnościach pozarolniczych,
- o dofinansowanie działalności związanej z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych.

Rozwój przedsiębiorczości na wsi, wspierany z programów realizowanych przez Agencję, oznacza również możliwość realizowania inwestycji i modernizacji służących ochronie środowiska i gospodarce odpadami.

Fundusze Strukturalne i Fundusze Spójności

W momencie przystąpienia do Unii Europejskiej Polska zyskała dostęp do funduszy strukturalnych Unii i Funduszu Spójności, przeznaczonych na wsparcie rozwoju transportu i ochrony środowiska. Fundusze te pełnią rolę silnego instrumentu pomocowego, zapewniającego kierowanie dużych środków finansowych, m.in. na ochronę środowiska i zadania realizowane w tym zakresie, szczególnie przez samorzady terytorialne.

Celem strategii dla Funduszu Spójności jest wsparcie podmiotów publicznych w realizacji działań na rzecz poprawy stanu środowiska będące realizacją zobowiązań Polski wynikających z wdrażania prawa ochrony środowiska Unii Europejskiej, poprzez dofinansowanie:

- realizacji indywidualnych projektów,
- programów grupowych z zakresu ochrony środowiska,
- programów ochrony środowiska rządowych i samorządowych.

Jednym z kryteriów uzyskania środków finansowych z Funduszu Spójności jest wielkość projektu. Łączna wartość projektu powinna przekraczać 10 mln euro, a projekty o takiej wartości są w stanie zorganizować głównie średnie lub duże miasta bądź np. związki miast czy gmin.

Fundusze Spójności mają wspierać racjonalną gospodarkę odpadami komunalnymi. Fundusze te ukierunkowane będą na finansowanie konkretnych inwestycji, których wyniki są zgodne z zapisami Dyrektywy Rady 91/156/EEC.

Priorytetem w Sektorowym Programie Operacyjnym - Ochrona środowiska i gospodarka wodna jest ochrona środowiska na obszarach zanieczyszczonych. Działania dotyczą również zagospodarowania odpadów niebezpiecznych. W ramach tego priorytetu realizowane będą zadania, których nie można dofinansować z Funduszu Spójności. Wsparcie finansowe dotyczyć będzie, także podmiotów niepublicznych.

W ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego wsparcie zostanie udzielone szerokiej gamie projektów z zakresu ochrony środowiska. Pomoc z zasobów funduszy strukturalnych i państwowych będzie udzielana głównie na projekty jednostek samorządu terytorialnego realizowane w powiązaniu ze wsparciem udzielanym dla wzmocnienia potencjału rozwojowego regionów. W ramach działań dotyczących gospodarki odpadami na dofinansowanie mogą liczyć projekty ograniczające wpływ składowanych odpadów na powietrze atmosferyczne, wody i glebę poprzez:

- modernizację istniejących składowisk komunalnych,
- budowę zakładów unieszkodliwiania odpadów (kompostownie, spalarnie),

- o wprowadzenie na szeroką skalę systemu wtórnego zagospodarowania odpadów,
- o regionalne programy likwidacji niebezpiecznych i dzikich składowisk.

Beneficjentem końcowym w ramach działań będą samorządy wojewódzkie, powiatowe i gminne.

Inne źródła pomocowe

W Polsce oraz w innych państwach działa wiele instytucji publicznych i prywatnych, które wspierają działania edukacyjne, modernizacyjne i inwestycyjne z zakresu ochrony środowiska. Z uwagi na ograniczoną objętość opracowania, nie został omówiony zakres działania tych instytucji. Jednak w dobie społeczeństwa informacyjnego nie stanowi trudności dotarcie do źródeł informacji o tych instytucjach. W tym miejscu pozostaje jedynie wymienić niektóre z nich:

- o Global Environment Fund jest północnoamerykańskim, typowym funduszem inwestycyjnym, podejmującym inwestycje kapitałowe, w tym w ochronie środowiska (zwłaszcza w przedsięwzięcia z zakresu poszanowania energii). GFE obejmuje mniejszościowe pakiety akcji i nie inwestuje w projekty poniżej 2 mln dolarów.
- o Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej, nastawiona jest na projekty polsko-niemieckie, głównie z zakresu działań społecznych – służących pojednaniu. Jednak fundacja wspiera też inwestycje infrastrukturalne i projekty z dziedziny ochrony środowiska.
- o Fundacja Wspomagania Wsi, następcą prawną Fundacji Zaopatrzenia Wsi w Wodę. Fundacja wspiera działania proekologiczne, poprzez udzielanie pożyczek na małe projekty infrastrukturalne i z zakresu energii odnawialnych.
- o

7. Analiza oddziaływania projektu planu na środowisko oraz wnioski z analizy i sposób ich uwzględnienia w planie

Zaproponowany system rozwiązania problemu gospodarki odpadami w skali obszaru wyznaczonego w Wojewódzkim PGO, w oparciu o istniejącą i możliwą do dalszego wykorzystania bazę jest najbardziej efektywny i racjonalny zarówno pod względem ekonomicznym, jak i ochrony środowiska oraz zrównoważonego rozwoju. System tak wdrożony pozwala na:

- o zapobieganie powstawaniu odpadów,
- o ujęcie całego strumienia powstających odpadów poprzez system;
- o prawidłowe postępowanie podczas wszystkich etapów unieszkodliwiania;
- o maksymalne ograniczenie ilości odpadów stanowiących tzw. balast,
- o osiągnięcie wysokiego stopnia odzysku i recyklingu;
- o minimalizacji ilości składowanych odpadów biodegradowalnych;

Należy podkreślić, iż dzięki wprowadzonemu systemowi gospodarowania odpadami na terenie miast i gmin Konińskiego Regionu Komunalnego będą osiągnane podstawowe cele w zakresie zmniejszania ilości odpadów trafiających do środowiska, a powstające odpady w coraz większym stopniu będą odzyskiwane i wykorzystywane ponownie. Celem realizacji tego systemu będzie kierowanie na składowisko wyłącznie tych odpadów, których nie da się wyeliminować lub ponownie przerobić. Składowanie pozostałości będzie odbywać się w sposób dopuszczalny z punktu widzenia ochrony środowiska i rozwoju zrównoważonego.

Bardzo istotnym elementem podczas wdrażania i rozwoju systemu będzie respektowanie zasad gospodarowania odpadami na każdym etapie realizacji zamierzenia. Pamiętać jednak trzeba o naturalnym skądinąd zjawisku konfliktu interesów zakłócających logikę selekcji strumieni materiałowych.

Wnioski z analizy

Wdrożenie Planu Gospodarki Odpadami na terenie Konińskiego Regionu Komunalnego spowoduje m.in.:

- wprowadzenie kompleksowego systemu gospodarki odpadami;
- optymalizację transportu i tym samym minimalizację jego uciążliwości;
- maksymalny odzysk surowców wtórnych;
- likwidację „dzikich” składowisk odpadów;
- zminimalizowanie zagrożenia i niekorzystnego oddziaływania na wody podziemne, powierzchniowe, gleby i powietrze;
- zminimalizowanie uciążliwości dla mieszkańców i użytkowników środowiska;
- ograniczenie uciążliwości hałasowych i odorowych;
- wzrost świadomości ekologicznej w społeczeństwie.

8. System monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów (wdrażania) pozwalający na określenie sposobu oraz stopnia realizacji celów i zadań zdefiniowanych w planie gospodarki odpadami, z uwzględnieniem ich jakości i ilości.

Wdrożenie

Z punktu widzenia realizacji Planu można wyodrębnić cztery grupy podmiotów uczestniczących w nim z uwagi na rolę, jaką pełnią. Są to:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu – Urzędy Miast i Gmin, MZGOK w Koninie, Związek Międzygminny Koniński Region Komunalny
- podmioty realizujące zadania – uczestnicy rynku usług w zakresie gospodarki odpadami,
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty planu – Wójtowie, Rady Gmin,
- społeczność – mieszkańcy - jako główny podmiot odbierający wyniki działań planu.

Włączanie do procesu wdrażania szerokiego grona partnerów zwiększa prawdopodobieństwo jego akceptacji i powoduje przejmowanie przez nich współodpowiedzialności tak za sukcesy jak i porażki. Stąd tak ważnym elementem jest uspołecznienie zarówno procesu planowania jak i podejmowania decyzji oraz przejrzystość procedur z udziałem partnerów społecznych. Istotne jest również zsynchronizowanie Planu z innymi programami działającymi w regionie, w celu zapewnienia maksymalnej ich synergii. Podjęcie partnerskiej współpracy z lokalnymi i regionalnymi władzami UE oraz przedsiębiorcami prywatnymi, instytucjami publicznymi i organizacjami międzynarodowymi umożliwia skorzystanie z doświadczeń innych obszarów lokalnych / regionalnych, które zostały już zrestrukturyzowane lub są w trakcie procesu różnicowania i modernizowania swojej gospodarki.

Prawo lokalne (regulaminy)

Opracowanie i uchwalenie regulaminu jest obowiązkiem ustawowym i jego aktualizacja powinna być częścią procedury przygotowania Planu Gospodarki Odpadami. Powinien on opisywać szczegółowo wszystkie istniejące sposoby gromadzenia, zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych obowiązujące w Powiecie, a także zobowiązywać mieszkańców do określonych, zgodnych z zasadami przyjętymi w planie, zachowań.

Prawo lokalne (regulamin) w zakresie utrzymania czystości i porządku stanowi podstawę prawną postępowania z odpadami komunalnymi osób prywatnych i przedsiębiorców, a to z kolei stwarza warunki do wdrożenia planu gospodarki odpadami, eksploatacji systemów zbierania, transportu, odpadów, egzekwowania przepisów i ewentualnych sankcji za ich nieprzestrzeganie.

Plan gospodarki odpadami nie daje Samorządom uprawnień do podejmowania decyzji administracyjnych, bowiem nie jest prawem miejscowym. Pełne wdrożenie przewidzianych Planem systemów zbierania odpadów stanie się możliwe jedynie przy jednoczesnym wprowadzeniu odpowiednich przepisów prawa lokalnego. Informacje o uchwaleniu regulaminu należy podać, w sposób zwyczajowo przyjęty, do publicznej wiadomości, a także przekazać określonym grupom uczestników systemu. Regulamin utrzymania czystości i porządku w gminie powinien być dostosowany do gminnego i powiatowego planu gospodarki odpadami w terminie nie dłuższym niż trzy miesiące od daty jego uchwalenia. Regulamin obowiązuje wytwórców odpadów oraz firmy wywozowe. Działalność wykonawców regulują umowy i posiadane decyzje administracyjne.

Ewidencja i monitoring – zasady ogólne

Zgodnie z treścią ustawy o odpadach (oraz rozporządzeniami wykonawczymi do niej) wszystkie wytwarzane odpady powinny podlegać ewidencji ilościowo-jakościowej. Ewidencja dotyczy wszystkich posiadaczy odpadów z wyjątkiem gospodarstw domowych (ewidencja tych odpadów winna być

prowadzona przez podmioty prowadzące działalność wywozową. Dodatkowo osobną ewidencje prowadzi się na składowisku odpadów).

Ustawa o odpadach stanowi również, że przez urzędy marszałkowskie prowadzone są bazy danych pozwalające na bilansowanie ich w skali województwa, powiatu i miasta. Bazy te stanowią element systemu monitoringu. Powinien on być podstawowym źródłem informacji o odpadach wykorzystywanym przy opracowywaniu, wdrażaniu i ocenie realizacji planów gospodarki odpadami. Podstawowym celem systemów ewidencji i monitoringu jest określenie ilości odpadów na każdym z etapów systemu gospodarowania odpadami (od wytwórców do instalacji odzysku i unieszkodliwiania odpadów) oraz kontrola wytwórców odpadów i posiadaczy odpadów prowadzących działalność w zakresie zbierania i transportu odpadów oraz odzysku i unieszkodliwiania.

Monitoring wdrażania planu oznacza, że regularnie oceniane i analizowane będą:

- stopień realizacji przyjętych celów i wykonania działań,
- rozbieżność pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- przyczyny tych rozbieżności.

Mierniki społecznych efektów wdrażania planu są wielkościami wolnozmiennymi. Są wynikiem badań opinii społecznej i specjalistycznych opracowań służących jakościowej ocenie udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy stanu środowiska, a także ocenie odbioru przez społeczeństwo efektów planu przez ilość i jakość interwencji.

Zadaniem systemu monitoringu, kontroli i egzekwowania przepisów jest zapewnienie, aby wszystkie jednostki zobligowane do posiadania określonych zezwoleń czy pozwoleń (w zakresie gospodarowania odpadami) rzeczywiście je posiadały i spełniały wszystkie warunki określone w decyzjach administracyjnych. Na podstawie zbiorczych zestawień danych uzyskanych od posiadaczy odpadów i informacji uzyskanych od wojewodów i starostów, marszałek województwa będzie prowadzić wojewódzką bazę danych dotyczącą wytwarzania i gospodarowania odpadami wraz z rejestrem zezwoleń udzielonych w zakresie wytwarzania odpadów i gospodarki odpadami. Marszałek przygotowuje raport wojewódzki i przekazuje go ministrowi właściwemu do spraw środowiska.

Główne zadania związane z monitoringiem, kontrolą i egzekwowaniem przepisów to:

- monitoring i kontrola instalacji gospodarki odpadami,
- monitoring i kontrola przewoźników i pośredników (posiadaczy odpadów) zajmujących się gospodarowaniem odpadami,
- monitoring i kontrola instalacji niewymagających zezwoleń,
- monitoring i kontrola przemieszczania pewnych rodzajów odpadów,
- monitoring i kontrola transgranicznego przemieszczania odpadów,
- identyfikacja nielegalnych instalacji lub działań,

- o egzekwowanie przepisów w związku z niedotrzymaniem warunków posiadania pozwoleń lub złamaniem wymogów czy obowiązujących norm.

Brak wyżej wymienionych elementów systemu monitoringu utrudni lub wręcz uniemożliwi wdrożenie ustalonej polityki i wykonanie zadań zaplanowanych w ramach budowy systemu gospodarki odpadami. Ustawa o odpadach stanowi, że wszystkie przedsiębiorstwa zajmujące się odzyskiem i unieszkodliwianiem oraz zbieraniem i transportem odpadów na prowadzenie tej działalności wymagają zezwolenia wydanego przez wojewodę lub starostę.

Rutynowy monitoring i kontrola posiadaczy odpadów powinny obejmować regularne wizyty przedstawicieli uprawnionych organów kontrolnych, którzy np. sprawdzą zapisy ewidencyjne, pobiorą próbki odpadów i ocenią wyniki działalności danego posiadacza. Władze miasta powinny współuczestniczyć i wykorzystywać zbierane w tym systemie informacje. Wyniki i informacje mogą być także udostępnione do publicznego wglądu, jeżeli takie są założenia polityki władz lokalnych. Na wszelkie naruszenia warunków posiadania decyzji administracyjnych lub inne wykroczenia należy reagować natychmiast i w sposób stanowczy, zwłaszcza, jeśli mogą one spowodować poważne zagrożenia dla środowiska lub zdrowia ludzkiego.

Wprowadzenie i stosowanie formalnych systemów zarządzania środowiskowego i systemów kontrolnych związanych z działalnością i instalacjami odpadowymi (takich jak normy z serii ISO 14000) może ułatwić monitoring i egzekwowanie przepisów. Powyższe systemy i normy są coraz częściej stosowane w sektorze gospodarki odpadami zarówno w krajach Unii Europejskiej.

Monitoring i ocena realizacji zamierzonych celów

Wójt w cyklu dwuletnim przedkłada radzie informację o postępach w realizacji Planu. W związku z tym konieczne jest określenie mierzalnych wskaźników umożliwiających dokonanie takiej oceny. Niżej zostały one wyszczególnione:

- o Stopień objęcia zorganizowaną zbiórką odpadów mieszkańców miasta (ilość/%)
- o Ilość odpadów komunalnych wytworzonych w przeliczeniu na mieszkańca na rok (kg/M/rok)
- o Ilość odpadów niebezpiecznych wytworzonych w przeliczeniu na mieszkańca na rok (kg/M/rok)
- o Masa odpadów komunalnych składowanych na składowiskach (tys. Mg/rok)
- o Stopień wydzielenia odpadów niebezpiecznych z odpadów komunalnych (%)
- o Stopień redukcji odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska (%)
- o Poziom odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych (%)
- o Masa odpadów z nielegalnych składowisk poddanych likwidacji (Mg)
- o Nakłady inwestycyjne na gospodarkę odpadami (PLN/rok)
- o Przedsięwzięcia o charakterze informacyjno – edukacyjnym (ilość/opis)

- Inicjatywy społeczne w zakresie gospodarki odpadami (ilość/opis)
- Szkolenia kadry administracyjnej jednostek samorządowych w zakresie gospodarki odpadami (ilość/opis)
- Interwencje podejmowane przez jednostki kontrolne (ilość/opis)

Ponadto, warto podczas weryfikacji Planu próbować odpowiedzieć na następujące pytania:

- czy zostały rozwiązane podstawowe problemy zidentyfikowane w poprzednim planie?
- czy pojawiły się nowe problemy?
- czy osiągnięto cele postawione w polityce?
- czy zostały wykonane zadania postawione w poprzednim planie? W jakim stopniu? Jeśli nie, to dlaczego?
- czy zostały wykonane zadania postawione przed administracją? W jakim stopniu?
- czy zostały wdrożone inne działania, np. czy zostały spełnione warunki umów przez zawierające je strony? Jeśli nie, to dlaczego?

Podczas weryfikacji należy koniecznie wykonać ponowną analizę problemów i strumienia odpadów. Polityka i postawione przez nią cele najprawdopodobniej nie ulegną zmianom, jednakże należy zweryfikować wyznaczone zadania. Jeśli wykonanie zadań odbiega znacząco od założeń, należy rozważyć wprowadzenie zmian zmierzających do lepszej wykonalności zadań planu. Z drugiej strony, jeżeli zadania zostały wykonane, należy przygotować nowe kierunki działań oraz zadania ambitniejsze, zgodnie z wymogami prawa stanowiącymi o konieczności stałej poprawy sytuacji w gospodarce odpadami.

Na procedurę weryfikacyjną składają się następujące etapy:

- weryfikacja założeń i warunków podstawowych,
- sprawdzenie, czy zadania zostały wykonane (analiza dlaczego tak lub nie),
- weryfikacja analizy strumienia odpadów z uwzględnieniem nowych elementów wprowadzonych do systemu w ramach poprzedniego planu,
- stwierdzenie, czy istnieje konieczność dokonania zmian w polityce i postawionych w niej celach ogólnych,
- wyznaczenie nowych zadań (jeżeli poprzednie zadania nie zostały wykonane, należy wykonać:
- analizę - dlaczego - i odpowiednio wyznaczyć nowe zadania;
- jeśli poprzednie zadania zostały wykonane – wyznaczyć nowe, ambitniejsze,
- weryfikacja programu długoterminowego (jeżeli wystąpi taka potrzeba),

- o zdefiniowanie nowych projektów i inicjatyw lub powtórzenie starych, jeśli wciąż są istotne i nie zostały wdrożone (w takim przypadku należy zbadać, dlaczego i wyciągnąć odpowiednie wnioski),
- o zbadanie skutków i konsekwencji nowego planu, zwłaszcza w odniesieniu do budżetu miasta i wysokości opłat dla użytkowników,
- o po czterech latach:
- o sporządzenie nowego planu, przekazanie do opiniowania/konsultacji,
- o zatwierdzenie nowego planu przez radę.
- o

9. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.

Obowiązek sporządzania planów gospodarki odpadami różnych szczebli nakłada ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach (Dz. U. z 2007 r., nr 39, poz. 251, tekst ujednolicony). Obowiązek sporządzania aktualizacji planów gospodarki odpadami różnych szczebli nakłada art. 14 ust. 14 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach (Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251, tekst ujednolicony), który stwierdza, że plany gospodarki odpadami podlegają aktualizacji nie rzadziej niż co 4 lata.

Niniejsze opracowanie jest dokumentem o znaczeniu strategicznym, uwzględniającym ogólne ramy dla programowania i rozwoju gospodarki odpadami na terenie Powiatu. Podstawowym celem opracowania dokumentu jest wytyczenie ogólnych kierunków działań realizowanych poprzez konkretne zadania w określonej perspektywie czasowej.

Zaktualizowany według nowych wymogów ustawowych Plan Gospodarki Odpadami dla Związku Międzygminnego „Koniński Region Komunalny” zawiera⁷:

- 1) opis aktualnego stanu gospodarki odpadami, zawierający informacje dotyczące:
  - rodzaju, ilości i źródeł pochodzenia odpadów, które mają być poddane procesom odzysku lub unieszkodliwiania;
  - wyszczególnienia posiadaczy odpadów prowadzących działalność w zakresie zbierania, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów;
  - rozmieszczenia istniejących instalacji do zbierania, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów;
  - identyfikacji problemów w zakresie gospodarki odpadami;
- 2) cele w zakresie gospodarki odpadami z podaniem terminów ich osiągnięcia;
- 3) prognozowane zmiany w zakresie wytwarzania i gospodarowania odpadami;
- 4) zadania, których realizacja zapewni poprawę sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami;
- 5) rodzaj przedsięwzięć i harmonogram ich realizacji;
- 6) instrumenty finansowe służące realizacji celów w zakresie gospodarki odpadami, zawierające następujące elementy,

---

⁷ Zgodnie z art. 14 ust. 2 Ustawy o odpadach (Dz. U. z 2007 r., nr 39, poz. 251, tekst ujednolicony)

- 7) system gospodarowania odpadami,
- 8) system monitoringu i sposób oceny realizacji celów w zakresie gospodarki odpadami.

Proponowany system gospodarki odpadami na terenie Konińskiego Regionu Komunalnego

Przyjęto zasadnicze założenie, że gospodarka odpadami w miastach i gminach Konińskiego Regionu Komunalnego będzie realizowana jako system zintegrowany, zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Zintegrowana gospodarka odpadami jest procesem systematycznego wdrażania rozwiązań organizacyjnych technologicznych i strategicznych, zapewniających minimalizację wytwarzania odpadów oraz racjonalny odzysk lub unieszkodliwianie wszystkich wytwarzanych odpadów przy spełnieniu wymagań ochrony środowiska oraz minimalizacji całkowitych kosztów.

Wdrożenie zintegrowanej gospodarki odpadami powinno opierać się na pięciu podstawowych zasadach, tj.:

- o uwzględnieniu w planowaniu koncepcji gospodarki odpadami kombinacji wielu metod postępowania z nimi (odzysku, przekształcania, unieszkodliwiania) bez dyskryminowania żadnej z metod przed rozpoczęciem prac planistycznych. Z reguły, skojarzenie kilku metod daje lepsze efekty niż wybór tylko jednej z nich, lub stosowanie rozwiązań przeciwstawnych.
- o przeanalizowaniu w programie strategicznym kilku scenariuszy o zróżnicowanych udziałach poszczególnych metod postępowania z odpadami, a następnie wyborze optymalnego scenariusza przy uwzględnieniu kryteriów technologicznych, ekonomicznych i ekologicznych.
- o uwzględnieniu w planowaniu zintegrowanego systemu gospodarki odpadami wszystkich uwarunkowań, w tym: politycznych, społeczno-gospodarczych, technicznych, technologicznych, finansowych, organizacyjnych, środowiskowych.
- o bieżącym monitoringu i kontroli systemu w trakcie jego realizacji i eksploatacji, reagowanie na zmiany uwarunkowań, które stanowiły podstawę opracowania koncepcji i programu strategicznego zintegrowanej gospodarki odpadami (w tym np. ilości, składu i właściwości odpadów, podstaw prawnych gospodarki odpadami, analiz marketingowych dotyczących odzyskiwanych surowców, energii itp.) i wprowadzanie niezbędnych korekt.
- o uzyskaniu społecznej akceptacji dla projektowanej strategii zintegrowanej gospodarki odpadami.

Prawidłowa gospodarka odpadami należy do zasadniczych problemów ochrony środowiska. Nowa polska legislacja z zakresu ochrony środowiska oraz gospodarki odpadami postawiła szereg wymagań dotyczących sposobu rozwiązania tego problemu. Do zasadniczych instrumentów, które umożliwią rozwój racjonalnej gospodarki odpadami, należy zaliczyć opracowywanie i wdrażanie

planów gospodarki odpadami na wszystkich poziomach podziału administracyjnego kraju, od skali krajowej do poziomu gminnego.

Opracowany Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010 (KPGO 2010) stanowi poziom odniesienia dla regionalnych (wojewódzkich) planów gospodarki odpadami. Jest on jednocześnie odzwierciedleniem strategii gospodarki odpadami przyjętej przez rząd dla wypełnienia zobowiązań wynikających z krajowego oraz unijnego prawa gospodarki odpadami, a także szeregu dokumentów krajowych i zagranicznych dotyczących zasad i strategii zrównoważonego rozwoju.

KPGO 2010, określił zasadnicze potrzeby w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi:

- o w zakresie zbiórki odpadów – objęcie 100 % mieszkańców zorganizowaną zbiórką odpadów komunalnych i stworzenie jednolitego w skali kraju systemu ewidencji powstających odpadów i wywożonych przez służby specjalistyczne oraz zdecydowany rozwój systemów selektywnej zbiórki odpadów, w tym odpadów ulegających biodegradacji,
- o w zakresie wdrażania systemowych rozwiązań w gospodarce odpadami – organizacja minimum kilkudziesięciu w skali kraju ponadgminnych struktur gospodarki odpadami komunalnymi dla realizacji wspólnych przedsięwzięć, planowanie i realizacja rozwiązań kompleksowych, zintegrowanych, uwzględniających wszystkie wytwarzane odpady, możliwe do wspólnego zagospodarowania, niezależnie od źródła ich pochodzenia,
- o w zakresie techniczno-technologicznym – intensyfikacja procesów przekształcania odpadów przed składowaniem poprzez wdrażanie metod biologicznych, mechaniczno-biologicznych i termicznych,
- o w zakresie podnoszenia świadomości społecznej – szeroka akcja edukacyjno-uświadamiająca z wykorzystaniem wszystkich dostępnych metod i środków.

Przyjęto siedem zasadniczych założeń dla rozwoju gospodarki odpadami możliwych do realizacji w Konińskim Regionie Komunalnym:

- o zintegrowane podejście do gospodarki odpadami,
- o zapewnienie zorganizowanej zbiórki całej ilości wytwarzanych odpadów,
- o minimalizacja ilości odpadów oraz zmniejszenie ich potencjału szkodliwości,
- o wzrost recyklingu, w tym recyklingu organicznego,
- o składowanie odpadów wcześniej przekształconych,
- o zwiększony udział społeczny w procesie podejmowania decyzji,
- o efektywna ochrona zdrowia i życia ludności oraz środowiska przed odpadami.

Realizacja tych założeń jest zgodna z głównymi zasadami gospodarowania odpadami wynikającymi z prawa unijnego i krajowego, a w szczególności z:

- o hierarchią postępowania z odpadami,
- o zasadą bliskości,

- o zasadą samowystarczalności w skali kraju (i regionu) - stworzenia zintegrowanej sieci instalacji i urządzeń
- o i pozwoli na osiągnięcie zasadniczego celu - wdrożenia najlepszej praktycznej (wykonalnej) opcji gospodarowania odpadami, spełniającej wymogi ochrony środowiska.

Działania zmierzające do zmniejszenia ilości odpadów produkowanych na terenie Konińskiego Regionu Komunalnego

1) Działania edukacyjno – informacyjne, polegające na kreowaniu zachowań konsumentów w kierunku:

- zakupu produktów o minimalnej liczbie opakowań (tylko niezbędnych),
- zakupu produktów wykonanych z materiałów z recyklingu,
- oddziaływanie na pracowników w kierunku redukcji zużywanych materiałów (np. papieru w biurach, wprowadzanie wewnętrznych sieci informatycznych, poczty elektronicznej),
- ograniczania zakupu produktów jednorazowego użytku,
- popularyzacja stosowania materiałów wysokiej trwałości - prowadzone w systemie nauczania począwszy od zajęć w przedszkolach, szkołach podstawowych, średnich i wyższych, za pomocą środków masowego przekazu (lokalna prasa, radio i telewizja), za pomocą rozpowszechnianych ulotek, akcji plakatowej itp.

2) Działania organizacyjne, np.:

- wprowadzanie selektywnej zbiórki papieru w biurach i szkołach,
- recykling opakowań toneru z drukarek i kopiarek,
- zbieranie selektywne odpadów na budowach,
- kompostowanie przydomowe (na obszarach z zabudową jednorodziną) odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przy wykorzystywaniu:
  - przepisów ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach i ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach dotyczących obowiązków właścicieli nieruchomości i innych posiadaczy odpadów,
  - przepisów gminnych (lokalnych) obligujących właścicieli nieruchomości i innych odpadów może być wykorzystane do efektywnego wprowadzania selektywnej zbiórki, poprzez zalecania dotyczące sposobu zbiórki, typów pojemników oraz częstotliwości ich wystawiania do zbiórki (zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia 13 września 1996 r.),
  - instrumentów ekonomicznych, związanych np. ze zmniejszeniem kosztów ponoszonych za odpady niesegregowane w wyniku zbiórki selektywnej (mniejszy pojemnik lub rzadszy odbiór tych odpadów) lub obniżenie opłaty za usuwanie odpadów w przypadku prowadzenia kompostowanie odpadów ulegających biodegradacji we własnym zakresie,

- edukacji społecznej; w celu zachęcenia mieszkańców do ograniczania ilości wytwarzanych odpadów, segregacji wytworzonych odpadów „u źródła” i zwiększenia efektywności zbiórki selektywnej;